

РОДЖЪР ЗЕЛАЗНИ МОСТ ОТ ПЕПЕЛ

Превод от английски: Зора Андонова, 1999

chitanka.info

На Сали Търнър и Сали Олбоу

I.

Аз...

Денят бе... Той...

... Видях как мъжът...

... Мъжът върви през гората. Заедно с него и цяла група ловци. Облечени са в животински кожи. Носят изострени пръти, калени в огън. Моят е с каменен връх, украсен с линии, гравирани с острието на нож кремъклия, който се подава от кожената препасаха около *моя-неговия* кръст. В косите му са вплетени листа, а на врата му виси каишка с блестящ предмет, който дарява мощ и го съпътства още от страната на духовете, намираща се под морските вълни. Той води мъжете на лов — гарвановочер, праотец на всички тях. Тъмните му очи проследяват обиколния път на звяра. Мълчаливи, душещи с разширени ноздри, другите вървят по неговите стъпки. Въздухът понякога загатва за сол и водорасли, за не особено далечния бряг на Великата вода, майка на всички ни. Той вдига ръка и мъжете спират.

Отново дава знак и те се изправят от двете му страни, а след това приведени се разгръщат в извита напред арка. Сетне отново спират.

Той се раздвижва. Намества оръжието си... и в следващия миг ръцете му са вече празни. От поляната пред него долита стенание. Като по сигнал останалите се втурват напред с насочени копия. Мъжът изважда ножа си и ги последва.

Достига ранения звяр — вече паднал и задъхан, с три копия, стърчащи отгоре му — навреме, за да му пререже гърлото. В мига на светкавичното отсичане до него прогърмява вик. Оръжията биват изтеглени от трупа. Потайността на лова си е отишла, отстъпвайки място на приказки и смях. Мъжът тръгва да им приготви наградата като заделя по-голямата част от месото за следващите дни, но запазва достатъчно и за предстоящия победен пир.

Един събира прахан за огъня. Друг носи съчки. Трети подхваща немелодична песен, речитатив с ритъм. Слънцето си проправя път през

дървесните върхари. Ситни цветчета се разпукват сред коренища, скали, паднали клони. Долита отново морски полъх.

Мъжът набожда на шиш едри късове месо и ги подава на огняря. За миг спира по средата на движението и докосва с върха на пръстите си блестящия предмет, който носи на врата си. Изглежда топъл при допира му. Мигът преминава. Той вдига рамене. Подава месото и отива пак да отреже.

Изведнъж се разнася дълбоко, провлачено бухане. Постепенно става все по-високо и по-високо, докато премине в писък и се загуби отвъд прага на човешкия слух, пораждайки вибрация като доказателство, че там нейде продължава да живее с голяма мощ.

След известно време и това отшумява, а бухането започва отново — по-отчетливо, по-близо. Придружава го далечен грохот — сякаш от преминаващо тежко тяло сред шубраци и дървета.

Мъжът слага ръце на земята и долавя трептенията ѝ. Изправя се на крака.

— Тръгвайте! — обръща се към другите и взема копието си. — Веднага! Оставете храната! Бързо!

Те му се подчиняват, бягайки от плячка и огън, изоставяйки го.

Едва когато вече са си отишли, мъжът започва изтеглянето си от гората. Предизвикателното ръмжене се разнася вече съвсем близо, а в гората още звучи ехото му.

Бухането се завръща и то с такава сила и мощ, че може дори да се усети. Мъжът се втурва към поляната, прекосена по-рано от неговата група. В средата ѝ се намира скалист хълмче...

Щом излиза на открито, се затичва към могилата. По грохота зад гърба си знае, че няма да достигне навреме удобната позиция, за да търкулне някой камък надолу към своя преследвач.

Насочва се към една пукнатина в скалата, шмугва се вътре и се обръща приклепнал.

Отразена слънчева светлина заслепява очите му — тя отскача и танцува по безбройните люспи на дългото и гъвкаво тяло, по плоската опашка, извитите крайници и рогатата глава. Звярът бразди дълбоко поляната, с провлачен до земята корем и с изкривени крака, напредвайки страховито право към него. Няма фиданка или каменен блок, които да го отклонят от пътя му. Дърветата се цепят, повалят, изчезват под него. Когато рогата му се натъкнат на камък, главата му се

накланя — каменният блок се раздвижва, отначало почти недоловимо, след това поддава и все повече се надига откъм влажното си дъно. Скоро е отместен и изтърколен с едно последно отмятане на морсковлажния як врат, загорял и туптящ пак от силно бухане, след което продължава да разбива прах и камъни пред себе си със същите плавателни движения на краката си.

Мъжът подпира основата на копието в скалата. Той търси по блестящото тяло какъв да е недостатък, несъвършенство или слабост. Взема решение и преглежда острието на оръжието си. Примижава срещу разлетелия се прах. Ушите го болят от този пронизителен писък. Притаява се.

Минути по-късно, копието му е раздробено, а скалите са разтърсени от сблъсъка. Той се залепва за пукнатината, заплашен от един носещ се към него рог, който спира само на няколко инча от корема му.

Чудовището прехвърля тежестта си от една страна на друга, патешките му крака шляпат, тялото звънти като огромна камбана при всяко съприкосновение с камъка. Мъжът се дави от мириса на засъхнала пот по бронираната кожа. Почти е оглушал от новия крясък, който се разнася. Успява да промуши вирнатата му глава, но кремъчното острие се чупи в ръцете му. Усеща как скалите отново потреперват. Сграбчва амулета си, изгарящ в този миг гърдите му. Застигнат е от чудовищния рог и *ние* пищим сякаш набучени на кол, повдигнати и захвърлени...

Болка и разруха. Тъма и болка. Тъма. Светлина. Слънцето дали се е изместило нагоре? Мокри *сме* от собствената кръв. Звярът си е отишъл. *Ние* напредваме. Тук, сами, сред тревите... Насекоми *ни* обграждат, полазват, изсмукват. Назъбен хълм от кости е изникнал от твърдта на моето тяло, с връх от сняг... Аз...

Тъмнина.

Мъжът се събужда от звука на тяхното стенание. Те са се завърнали при него — децата му. Довели са и нея, и тя люлее с плач главата му в скута си. Украсила го е с треви и цветя и го е увила в светла одежда. Той ѝ се усмихва, а тя докосва челото му. Амулетът е изстинал. Сетивата му са на път да изчезнат. Той притваря очи, а тя започва протяжно да го оплаква. Останалите се обръщат и се отдалечават, оставяйки ги сами. Това е любов. *Ние*...

Аз...

Просветва синя светкавица, бяла окръжност...

Звярът се е завърнал на мястото си.

И сам...

... старост. Беше...

... Мъж на морския бряг. Гледа...

... Мъжът рисува в мокрия пясък. Сила. Окоето му е средоточие на ъгли. Наблизо, морето облива пясъчните форми и запълва вдлъбнатините с малки вирчета. Нежност под топлото синьо небе. Нежен и незабележим, той описва окръжността. От седемдесетина години познава морето на Сиракуза, тук в Сицилия. Никога не се е отдалечавал много от това море, дори по време на обучението си в Александрия. Затова не е чудно, че не забелязва как то го къпе, плиска и пръска; нехае за цялата негова игра със светлини и цветове. Чисто море, живо море, лека глухота и всепоглъщаща концентрация. Морето става далечно и отвлечено като пясъчните зрънца, които той е изчислил, че изпълват вселената. Измества се около всички тела в него в съответствие със закона, който е открил, изскачайки гол от ваната с вик... Морето и неговата въздишка... Сега, сега много малко неща имат значение освен отношенията между формите. Макарите, помпите, лостовите, всички те са важни и полезни за времето си. Но Сиракуза бе превзета. Този път имаше твърде много римляни дори и за номера с огледалото. Има ли изобщо някакво значение? Идеите надживяват своите възплъщения. Самите изобретения са били всъщност само играчки, отлитащи сенки на принципите, които е ловил с мисловни мрежи. Сега, сега... Този... Ако взаимоотношението между предмети, между събития би могло да бъде изразено в голям брой малки стъпки...

Колко? Много...? Малко...? Без значение. Колкото си пожелаем. А ако има известно ограничение... Да. Нещо... Някакъв предел. Да. Тогава до това ниво, произволен брой стъпки... Както направихме с „пи“ и многоъгълниците. Само че сега нека направим една крачка по-нататък...

Той не вижда отляво мъжката сянка върху пясъка. Мислите, глухотата, обещанието на римския пълководец Марцел, че няма да го

закачат... Не може да види, не може да чуе въпроса. Отново. Погледни нагоре, старче! Трябва да отговорим! Острието излиза от ножницата и отново прозвучават слова. Отговори! Отговори! Той лениво чертае нова окръжност, обмисляйки мерките за промяна вътре в ограниченията, търсейки опипом новите думи, необходими за изразяването й...

Удар!

Прободени сме. Падаме напред... Защо? Нека аз...

Погледът ми се плъзва върху този последен кръг. Навсякъде около него има нежен син цвят. Не морско, небесно... Има...

Сега, сега, сега... Болката, загубата на всичко това...

Аз, Флавий Клавдий Юлиан, мисли си той, умиротворител на Галия, император на Рим, последен защитник на старите богове, си отивам сега, както и те са си отишли. Жалко, Повелителю гръмовержец, люлеещ земята и укротител на конете, и господарке на посевите, и... всички вий, останали богове и богини на високия Олимп... жалко, жалко, жалко, че не съумях да ви служа по-добре, о, грижовни владетели на света с неговите дървета, треви и омайни свети места, и всички твари бягащи и пълзящи, летящи и ровещи земята, всичко що се движи, диша, докосва, пее и плаче... Можех да ви служа по-добре, ако бях останал в Ктесифон обсаждайки великия град, вместо да прекосявам Тигър в търсене на крал Сапор в тази пустош. Защото тук ще умра. Тази рана е смъртоносна и цялата персийска армия ни е обкръжила. Горещца, суха, безотрадната страна... Подходяща. В едно подобно място навярно Исус е бил изкушаван... Нужна ли е тази ирония, Боже? Ти си извоювал земята от нейните пазители, за да я захвърлиш сетне... Твърдиш, че ги водиш към друг свят... Вече не се интересуваш от зеленото, от кафявото, от златното, от поляните и долчинките, както от тази суха и нажежена местност от скали и пясък... и смърт. Какво значи за теб смъртта? Изход... За мен тя е повече от моя край, защото се провалих... Ти ме погуби, когато децата на Константин ми отнеха рода... За теб тя може и да има изход, за мен тя е край... Виждам къде извира кръвта ми... Дарявам я на Земята — Гея, прамайката... Водих битка и я завърших... Предци, ваш съм...

Кървавият кръг изсветлява. За миг на мястото му се появява синева. Като че ли се задава рев. Той. Той. Той... Аз...

Кажи ми, ако нещо стане... Тогава аз...

Той гледа през прозореца, съсредоточавайки се върху движенията на птиците. В Рим пролетта е настъпила. Но слънцето захожда и сенките се удължават. Наблюдава цветовете, нюансите, съчетанията. „Ако аз трябваше да строя този град, щях да подхожда различно...“ Той поглежда облаците. „Тогава обаче можеше изобщо да не съществува...“ Обляга глава назад към стената, пръстите му пробягват през брадата, подръпват долната устна. Имаше толкова много неща... Да полети, да се гмурне в дълбините на морето, да построи дворци и чудесни изобретения, да прокопае речни канали, да проникне във всички природни закони, да слее науката и естетиката в постоянна борба вътре в себе си, да усвои всички средства... Все пак имаше доста неща направени за Людовик, само дето всичките бяха незначителни... Великият Кон... Би останал доволен да го види завършен. Тъжно е как възможностите изникват винаги в неподходящото време. Щом нещата започнеха да се развиват добре, винаги се появяваше нещо, което да разтури всичко. Толкова работи биха били полезни. Сякаш светът се съпротивляваше... А сега... Великолепният Джулиано де Медичи умрял този март... „Почти нищо не ме задържа тук, а този нов френски крал ми говори за имението в Клу, до Амбоаз, приятно място — и никакви задължения... Може би почивката би била полезна, за да продължа учебните занимания. Дори ще мога и да порисувам...“

Той се отдръпва от прозореца, оттегля се. Бял кръг се очертава наред синьото поле, макар че луната още не е изгряла. Той би могъл... Аз...

Кажи ми, ако нещо стане...

... А тя пее оплакваческата песен, докато той лежи в кърви.

Звярът се е прибрал в морето. Тя пъди насекомите. Люлее главата му в скута си. Няма движение. Той сякаш не диша.

Все пак е останала още някаква топлинка у него...

Тя си припомня нови думи... Дървеса и планини, поточета и равнини, как е възможно това? Той, чиито синове и синове на синовете са ловували сред вас още преди да ги има тези хълмове... Той, който е намирал общ език със силите от морската глъб... Как може да си отиде така, както са си отивали хората в страната на сънищата? Предайте се, покрийте се, разпръснете се, плачете... щом синът на земята не може да върви вече по нея.

Гласът ѝ се носи през ливадата, губи се сред дърветата... Болка, болка, болка... Аз...

Отново пиан. На кого му пука? Може би съм толкова безполезен, колкото твърдят, мръсен луд швейцарец... Разбрах и заговорих. Те са лудите, дето не слушат... Все пак... Нищо от това, което казах, не е разбрано правилно. Да предположим ли, че винаги така ще бъде? Да предположим... Проклетият Волтер! Знаеше какво имам предвид. Той знаеше, че никога не съм искал да изпратя всички в гората! Правеше се на остроумен в преценката си на една идея... Естествено, в ядрото на обществото, съм казвал — и отново ще го сторя... Само в обществото човек може да научи кое е добро и кое зло. Сред природата е просто невинен. Той го е знаел! Мога да се закълна, че го е знаел, проклетият му присмехулник! Да вървят по дяволите всички поддръжници на човешкия труд! Извратеност на пременени дендите, играещи на простовати... Терез! Липсваш ми тази вечер... Къде е онази бутилка? Аха... Да търсиш добро и Господ, и порядък в природата и в сърцето... и в бутилката, бих добавил аз. Стаята добре се люлее тази вечер. Има случаи, проклети да са тези мигове, когато всичко изглежда без значение, всичко, което аз съм създал и всичко останало в този луд свят. Кой го е грижа? На моменти ми се струва, че виждам толкова ясно... Но... Вярата на савойски викарий не е моя днес... Имало е време, когато съм се боял, че наистина съм луд, имало е и време, когато съм се съмнявал в една или друга мисъл... Сега се боя, че няма значение дали съм луд или не, дали съм прав или греша. Няма никакво значение. Думите ми са хвърлени на вятъра, разпръснати, безсилни, чезнещи... Вятърът си духа, светът си върви все така по същия път, който би поел дори и да не бях се раждал... *Bacche, benevenies gratus et optatus, per quem noster animus fit letificatus...* Не е важно, че разбрах и

заговорих. Не е важно, че тези, които ме презряха може би са прави. Не е важно...

Оборил глава на изпружената си ръка, той се визира в дъното на бутилката. Виждаме го как побелява на мъждукащата светлина, а около него посинява... Завъртаме се. *Ние...*

Аз...

— Айй! — извиква тя, трепереща, изплакала сълзите си, а кръвта вече пресъхва, тялото е неподвижно и бледо. И отново се хвърля отгоре му и се залепва за някога топлото тяло. С бълбукащ звук въздухът напирва навън от дробовете *ми*. Болката!

Болката...

... Нищо не ми е останало. Моите надежди — сънищата на един глупак... Приветствах го, когато то дойде. Старият порядък, по време на който се родих аз, Мари Жан Антоан Никола Карита, маркиз де Кондорсе, бе приключил възхода си и клонеше към залез. Отдавна го бях предвидил и приветствах Революцията. Преди три години седях в Конвента. И терорът... Преди година обаче, тъй като подкрепях Жирондата, изпаднах в немилост и избягах от якобинците... Смехотворно. Ето ме тук, техен затворник. Зная какво ще последва, но те няма да го получат от мен. Смехотворно — защото аз все още вярвам... Всичко, което казах в Скеч... Че човек един ден ще бъде свободен от алчност и войни, че увеличаването и разпространението на знания, както и откритието на законите за обществено поведение, могат да доведат човека до съвършенство... Смехотворно — да вярвам в това и да кроя планове да се измъкна по този начин от гилотината... Все пак умереността не е пътят на революцията, нещо, което ние хуманистите, които се замесихме, научаваме често пъти твърде късно... Аз все още вярвам, въпреки че нещата изглеждат много по-напреднали от едно време... Да се надяваме, че това ще бъде всичко... Уморих се. От цялата досадна работа... Разбирам, че тук вече няма полза от мен... Време е да напиша завършек и да приключа книгата...

Правим последни приготовления. В момента на болката, *аз — той...* През синкавата мъгла смътно съзираме бял кръг на стената...

Сега, отново сега и завинаги... Болката и разнебитеното тяло, в което тя се е вкопчила и *ми* диша в устата, тупа по гърдите, разтрива

ръцете и врата... Сякаш така ще си го върне, сякаш така ще му влее душа с дъха си...

Земята обвива раменете *ни* и боли, докато дъхът свисти нагоре... Кръвта ще потече, ако се помръдна пак. *Той* трябва да стои съвсем неподвижно... Слънцето изпраща стрели по клепачите *ни*...

... Гилбърт ван Дюйн хвърля последен поглед към речта си. „Пищовче, мисли си той. Вече знам какво ще кажа, знам точно къде трябва да се отдалеча от текста и как... В действителност не е толкова важно. То вече е раздадено. Всичко, което трябва да направя е да се изправа и да си кажа думите. Все пак... Да говориш пред Генералната Асамблея на Обединените Нации едва ли е същото като да се обръщаш към пълна с ученици класна стая. Бях по-малко нервен в Стокхолм, на оня ден преди осем години... Странно колко много означава Наградата... Без нея някой друг би произнасял това... или нещо много подобно... И вероятно не би било особено различно... Целта е то да прозвучи... Той прокара ръка през това, което бе останало от косата му. Чудя се как ли ще протече гласуването? Всички твърдят, че сигурно ще е напрегнато... Надеждата ми е тези, за които съм загрижен, да се вгледат по-продължително, да поискат да се взрат отвъд привидните неравности... Господи! Дано...“

Председателят приближаваше към края на своето встъпление. Леко подземно течение, изтъкано от шепот на петдесетина езика, все още се носеше из залата и чезнеше заедно с тиктакащите мигове. Скоро, ей сега... Той погледна към Председателя, стенния часовник, собствените си ръце...

Председателят прочете заключението си, обърна глава и го подкани с жест. Гилбърт ван Дюйн стана и се отправи към микрофона. Усмихна се, докато поставяше листата пред себе си. Кратка пауза... и заговори...

Мъртва тишина.

Не само шепотът, но дори и най-малкият звук в залата бе секнал. Нямаше покашляне, нямаше скръцване на стол, нито тракване на куфарче, нито драсване на кибрит; нито шумолене на хартия, нито звън на водна чаша, затваряне на врата или шум от стъпки. Нищо.

Гилбърт ван Дюйн спря и погледна нагоре.

Там също не се долавяше, какъвто и да било шум.

Пълна неподвижност като при моментална снимка... Никое тяло не потрепваше. Цигареният дим бе замръзнал във въздуха.

Той извърна глава, търсейки някакво дребно раздвижване — нещо, каквото и да е.

Очите му преминаха няколко пъти покрай един необичаен образ от живата картина, преди застиналото тяло с насочено напред оръжие, внезапно да привлече вниманието му.

Тогава и той замръзна.

Мъжът, делегат на една от по-малките, по-топли страни, явно бе скочил на крака само преди миг — столът му е все още катурнат назад, преобърнатата папка все още виси под невъзможен ъгъл отпред, разпръснала неподвижни страници във въздуха.

Мъжът държеше насочен към него пистолет, с тънка лента от замръзнал дим, усукана отляво на дулото.

Гилбърт ван Дюйн леко се помръдна. Остави бележките, отдръпна се от микрофона, слезе и си проправи път към мястото, където стоеше мъжът с пистолета — с присвити очи, оголени зъби и сбърчени вежди.

Когато стигна до него, той поспря за миг, сетне се протегна предпазливо и докосна ръката му.

... Скован, непоклатим като статуя. Под пръстите му сякаш нямаше човешко тяло, а някаква по-плътна и твърда субстанция. Дори и материята на ръкава беше по-корава, отколкото би следвало.

Обръщайки се, той докосна най-близко стоящия човек. Усещането бе същото. Дори нагръдникът изглеждаше така сякаш е от груба, силно колосана тъкан.

Гилбърт ван Дюйн погледна листата, все още неестествено увиснали пред въоръжения мъж. Докосна един от тях. Същата коравост... Дръпна го. Сцепи се без звук.

Измъкна химикалката от джоба на един делегат, задържа я пред него и я пусна. Тя увисна неподвижно във въздуха.

Погледна часовника си. Стрелката за секундите не помръдваше. Разтърси го, след което го долепи до ухото си. Нищо.

Отново се върна към въоръжения и се взря в цевта. Нямаше и капка съмнение. Беше насочен право към мястото, което преди малко напусна.

... А какво е това горе пред него?

Той се изправи и тръгна напред, за да огледа топчицата на шест фута от дулото. Беше куршумът, който се придвижваше с едва доловимо ускорение.

Гилбърт ван Дюйн поклати глава и отстъпи назад.

Изведнъж пожела да обхване размерите на този феномен. Обърна се рязко и забърза към вратата. Щом излезе, се насочи към най-близкия прозорец и погледна света зад него.

Уличното движение бе спряло и всичко беше притихнало — птиците прекъснати наред полет, знамената без бръчица, облаците застинали на място...

— Призрачна история, нали? — прозвуча нечий глас в главата му. — Ала необходима. Разбрах в последната минута, както вие бихте казали, че трябва да поговоря с вас.

Ван Дюйн се обърна.

Тайнствения човек, облечен със зелени работни панталони и избеляла тениска, стоеше облеган на стената с левия крак върху голям черен сак. Здрава осанка, широко чело, тъмни очи, гъсти вежди, широки ноздри... Като при всеки мургав човек националността и расата му бяха неясни.

— Да — отвърна ван Дюйн, — призрачно е. Знаете ли какво се случи?

Другият кимна:

— Както вече казах, исках да говоря с вас.

— Значи вие сте спрели времето?

Нещо като смях. След това:

— Напротив. Ускорих *вас*. Навярно ще прегладнеете в следващите няколко минути. Кажете ми само, когато това стане. Нося със себе си храна. — Той вдигна сака. — Оттук, моля.

— Всъщност, вие не говорите — рече ван Дюйн. — Току-що го разбрах. Думите ви проникват направо в главата ми.

Мъжът отново кимна.

— Така е, но можем да си пишем и бележки, ако искате. Слушайте! Не чувате дори стъпките си. Звукът е малко бавничък в момента... или по-скоро ние сме твърде бързи за него. Хайде! Времето е лукс.

Той се обърна и ван Дюйн го последва извън сградата. Отварянето на вратата му отне необикновено много време.

После хвана ръката на ван Дюйн и направи нещо със сака. Понесоха се във въздуха.

Няколко мига и вече бяха на покрива на сградата. Мъжът се обърна и посочи Ийст Ривър — късче кално стъклъце, а след това мъгливото и мрачно небе, където нишки пушек лежаха като подпухнали плажуваци.

— Ето го там — каза той — и тук — взе ръката му и го поведе към другия край на покрива — ... градът.

Ван Дюйн погледна навън към тихия град, където неподвижните коли лежаха по дъното на морето изгорели газове — пешеходци, витрини, пилони за знамена, пожарни кранове, градинки, пейки, знаци, оплетени жици, фенери, трева, няколко дръвчета и някой бездомник, всичко това удавено в него. Той вдигна поглед нагоре към тъмните облаци, сведе го и надолу към играта на светлини и сенки по нечисти повърхности.

— Какво искаш да видя? — попита.

— Замърсяването — отвърна другият.

— Добре го усещам, особено днес.

— ... и мощта, и красотата.

— Не мога да ги отрека.

— Резолюцията, за чието приемане щяхте да настоявате... Как оценявате шансовете й?

— Всеобщото усещане бе, че гласуването ще бъде оспорвано.

Тъмния кимна:

— Все пак какво представлява тя в основата си? Нещо, което би оказало натиск върху онези нации, които не са участвали във вече съществуващите споразумения относно замърсяването на моретата и атмосферата. Всички са принципно съгласни, че светът трябва да се пази чист и все пак съществува силна съпротива към предложените мерки.

— Разбираемо е — каза ван Дюйн. — Богатите, силни нации дължат своята сила, богатство и стандарт на живот на начина на експлоатация, от който сега призовават другите да се откажат — и призивът идва, точно когато тези други са на път да си позволят този вид начинания и да се облагодетелстват по съответен начин. Човешко е

да се почувстват измамани и да виждат в това неоколониален заговор, на който трябва да се противопоставят.

— Човешко е — рече другият. — За жалост, там е проблемът и той е доста по-обширен, отколкото бихте могли да предположите. Изключително много ви уважавам, д-р ван Дюйн и затова реших да отделя време, за да ви обясня какво точно значи тази дума — човешки. Смятате ли, че Лики и компания са прави, че най-напред в Източна Африка един човекоподобен е повдигнал палеца и се е захванал с човешки занаят?

— Твърде възможно е. Вероятно никога не ще го узнаем със сигурност, но има доказателство...

— Ще ви спестя усилието. Отговорът е да. Там е станало. Били са обаче подпомогнати в това отношение, както и в много други — през далеч по-ранни времена.

— Не разбирам...

— Естествено. Вашето обучение е било основано на възхитителни предположения за ред, които неизбежно са пропуснали телеологичното. Вие сте жертва на собственото ви звуково мислене. Няма начин да достигнете до правилните заключения, тъй като няма кой да ви насочи към тях. Отговорът обаче е телеологичен: човешката раса е предопределена да служи на особена цел и тази цел вече е видима.

— Лудост! Нелепост! — възкликна ван Дюйн, а Тъмния посочи града.

— Можете ли да задвижите нещата отново?

Ван Дюйн наведе глава.

— Тогава ме чуйте. Отложете присъдата, докато завърша разказа си. Гладен ли сте?

— Да.

Другият бръкна в сака.

— Сандвичи, вино, лимонада, шоколад, кафе... — той разстла една покривка и нареди храната. — Яжте и слушайте.

— Преди векове — започна той — определено същество било избрано да се развие до господстващ вид на тази планета. Били му дадени възможности и предизвикателства, които използвани или превъзможвани по пътя му към по-високото съзнание, го белязали завинаги с определени черти. Пътят му се ръководел от много

ситуации, открити напоследък от археолози и антрополози, които извеждали до човекоподобното и отвъд. Така се стигнало до господството върху тази планета на способната да общува маймуна убиец. Било необходимо да се създаде подобно живо същество, което да води обществен живот и да придобие способността да изменя околната среда така, че постепенно да възникне градският начин на живот, а оттам неизбежно и високо развитата индустриална държава.

Ван Дюйн тръсна глава, но устата му бе пълна и нямаше друг избор освен да слуша по-нататък:

— Целта била единствено, в резултат на нормалното функциониране на такава цивилизация да се промени физическия облик на света. Творците на човешкото развитие се стремели към еволюция на околната среда, характеризираща се с химически съединения като серен двуокис, азотен окис, метилов живак, флуоровъглероди 11 и 12, тетрахлоретилен, въглерод тет, въглероден окис, органични фосфати и множество други индустриални отпадъци и остатъци, характеризиращи модерния свят. С две думи, те създали човешката раса като фактор, развиващ се по план, замислен и програмиран така съвършено от тях, че не само да им свърши работа, но и да се самоунищожи след нейното завършване.

— Но защо? — попита ван Дюйн. — С каква цел?

— Човешкият род — рече другият — е бил замислен така от извънземните. Не ми е известно какви събития са унищожили в крайна сметка тяхната планета, макар да мога да направя някои логични предположения. Неколцина от тях избягали и дошли тук. Земята явно е вършела работа като подходящ свят — след някои и други промени. Били твърде малобройни, за да наченат огромната работа и затова си осигурили развиващият се човешки род да го направи вместо тях. Проспали цялото човешко развитие на борда на корабите си. Периодично се будел по някой от тях, за да проконтролира прогреса на човешката раса и при необходимост да регулира нещата, за да вървят в правилната посока.

— Към нашата гибел?

— Да. Били изчислили доста точно нещата, така че планетата да стане подходяща за тях тъкмо в момента, в който вече е необитаема за хората. Вероятно са се сблъскали и друг път с подобна ситуация.

Вашата мисия е да свършите тази работа за тях и да издъхнете след изпълнението.

— Как е могъл да еволюира такъв вид? Не мога да си представя естественото развитие на създание, което приспособява за себе си една планета по такъв сложен начин. Освен...

Другият повдигна рамене.

— ... освен ако те не са някакъв вторичен вид, развил се във вече разрушен свят? А може би са първичният вид, станал жертва на случайна поредица мутации? Или пък навярно са били достатъчно напреднали, за да предизвикат нужните промени в името на собственото си спасение, след като вече са разрушили своя свят? Не зная. Известно ми е само, че те търсят специфична постекологично катастрофирала околна среда и че са на път да я постигнат тук.

— Казахте, че ни държат под наблюдение и ни направляват?

— Да.

— Това сякаш доказва, че програмирането ни в името на техни цели, не е свършено.

— Вярно. За последните няколко хиляди години са наблюдавали много по-отблизо човешкото общество, отколкото преди това. Винаги са се отнасяли с внимание към чудесата, пророците и възможните мутации, които биха могли да пренасочат потока на събитията в нежелана посока. Тяхното влияние би било по-сериозно сега, отколкото да кажем преди десет хиляди години. Статистически също е нараснала вероятността за появяване на опасни мутации. Следователно този път са били много по-чевръсти в задушаването на преждевременни технологически постижения, които биха забавили или осутили тяхната програма, както и в обезсърчаването на философските тенденции, които биха имали подобни последици. От друга страна, те поощрявали противоположното. Например, виждали са предимството да поддържат отвъдния аспект на християнството, будизма и исляма с цел обезценяването на самата Земя. Справили са се със стотици философи, научни мислители...

— Справили са се?

— Убити или провалени, или подкрепяни и подпомагани.

— Рисувате една ужасяваща картина — рече ван Дюйн. — Защо ми разказахте всичко това?

Тъмния зарея поглед в далечината отвъд града, въртейки медальона на врата си.

— Борил съм се с тях — каза накрая — години наред. В най-добрия случай съм успявал да ги позабавя мъничко. Сега обаче нашата битка клони към своя край — финал, към който те водеха състезанието от толкова отдавна. Не съм сигурен какъв шанс имаме. Изглежда е необходимо да се извърши някаква промяна в природата на човека, за да възтържествува той над тях. Каква и по какъв начин, не знам. Това, което сега се опитвам е да спечеля време като забавя нещата, доколкото е възможно, продължавайки да търся отговора. Приемането на резолюцията пред Генералната Асамблея би помогнало до голяма степен за това. Усещах, че гласуването може да премине, без да бъде постигнат превес. Ето защо осигурих едно зрелище — вашето убийство. Почувствах, че канонизирането на един мъченик ще увеличи значително шансовете за приемане на документа. В последния момент обаче разбрах, че моят респект и симпатия към вас не ми позволяват да постъпя така хладнокръвно. Дължах ви това обяснение. А беше твърде късно убиецът да бъде спряан. Не бе и нужно. Никой никога не е успявал да контролира времето — този мост от пепел, който човек оставя след себе си. Но аз притежавам способността за намеса в човешката физиология до онази степен, в която изглежда, че времето е спряло. Така че го сторих, за да ви дам това обяснение, тази възможност за избор.

— Избор ли?

Другият кимна.

— Мога да използвам почти всекиго. Почти...

— Разбирам — рече Ван Дюйн. — Ясно ми е, че с моята смърт ще бъде по-различно... Кой сте вие, все пак?

Тъмния тръсна глава.

— Просто няма време, за да ви разкажа своята история, тъй като тя е по-дълга от тази на цялото човечество. Колкото до имената... Изгубил съм им края. Все пак ще ви кажа, че аз съм един техен ранен експеримент, който не потръгна добре. Преди да ме хванат, успях да открадна нещичко от тях. Все още продължават да се опитват да унищожат мен и жена ми, но никога не са успявали напълно. В много отношения им е пречела непривлекателната околна среда. А през

годините добихме и достатъчно защитни сили. Аз съм... техен противник. Това е всичко. Това стига.

— Добре — каза Ван Дюйн, изправяйки се. Той отправи прощален поглед към града, обърна се, прекоси покрива и зарея поглед над тъмната река. — Добре.

След малко се отдалечи и погледна към тъмния човек.

— Заведете ме обратно долу!

Другият се зарови в чантата. След малко пое ръката му и те напуснаха покрива.

Влязоха в сградата. Ван Дюйн се отправи към заседателната зала. Обърна се назад, за да каже нещо на Тъмния и откри, че той вече си е отишъл.

Продължи да върви, влезе в залата, мина отзад по пътеката между редовете, която беше следвал преди това. Спря при мъжа с пистолета да разгледа разкривеното му лице. Провери разположението на куршума, който бе напреднал значително през неговото отсъствие. Сетне изкачи подиума и се завърна на трибуната.

Посегна към записките си и ги взе в ръка. Отправи поглед нагоре към знамето на Обединените Нации — синьо с бялото кълбо на света по средата. С крайчеца на окото си сякаш долови някакво движение. После отекна изстрел и *ние... той... аз...*

Сега, отпуснат върху трибуната, *той... ние* гледаме белия кръг сред поле от синева, докато всичко потъна в мъгла и...

Той... Аз...

Аз... Аз съм — аз.

Аз!

Аз съм! Аз съм! Аз съм!

... Той лежи там, дишайки леко. Кървенето е спряло. Нощ е. Тя е стъкнала огън. Покрила го е с животински кожи. Бил е измръзнал. Донесла му е вода в огромна мида. Започвам да разбирам.

II.

Ричард Гайз се разхождаше из хълмовете и косеше цветята с пръчка. Северно Ню Мексико е една необикновена издатина на Земята и лятото му придава чудна мекота. В този ден обаче Ричард Гайз нямаше очи за природата. Погледът му бе насочен навътре към самия него.

Той слезе до едно поточе, проследи го до мястото, където то се разклоняваше и нерешително се огледа. Накрая въздъхна и седна на заоблен камък в сянката на висока стена. Бавно започна да чертае с пръчката в праха.

„Пусто да остане! — промърмори след малко и повтори: Пусто опустяло!“

Ричард Гайз се вписваше по някакъв начин в пейзажа макар да бе роден преди около четиридесет години в градско Ню Джърси: едър, загорял; с коса, преливаща между пясъчно и сиво, с тъмнеещи косми по възлестите ръце, направляващи пръчката; с раздалечени смугли очи и някога чупен нос.

Не му бяха свидни обаче нито планините, нито пък скалите, кактусите или памуковите плантации. Той бе президент на Международния Съюз на Операторите-Телепати и въпреки огромните възможности на комуникацията в двадесет и първия век, за което имаше сериозен дял, той би се чувствал много по-удобно в средата на големия град, особено източния. Ричард, разбира се, имаше офиси там. Но проблемът си оставаше. Той бе накарал и другите телепати с малки деца да потърсят дом в отдалечени области. Само че при Денис нещо се бе объркало...

Той посегна със своето специално чувство към смрадливата буболечка, проправяща си път през камъчетата.

... Свят на грапави повърхности и масивни форми, на остри миризми и особени кинестезични усещания...

Мъжът разлюля пръчката и започна да наблюдава как усещанията намаляват до пълно изчезване като последни избледняват

кинестезичните. Изобщо не беше вярно, че емпатията поражда симпатия. Понякога най-доброто при експерименталната верига беше прекъсването.

Тези разходки бяха зачестили в последните седмици, когато ставаше все по-ясно, че нещо пак не е наред с техния син. Освен фактора умора и вероятността да предаде настроението си на детето, той просто не искаше да прикрива своите мисли от Вики. Все пак трябваше да отиде някъде, за да им се отдаде.

„Дявол да го вземе!“

Той зарови смачкания бръмбар в пясъка, после го изглади и погледна часовника си. Може би този път докторът щеше да му каже нещо обнадеждаващо.

Виктория Гайз се грижеше за растенията си. Поливаше, пръскаше, култивираше; скубеше мъртвите листа, добавяше хранителни вещества, разместваше саксиите из вътрешния двор, от перваза на прозорците до пейката, от слънце на сянка и обратно; галеше ги мислено. Ходеше със сини шорти, бяла блуза, червена кърпа и кожени сандали. Беше стройна, висока пет и половина фута, с червена коса и луничаво лице. Всеки път, когато се разтревожеше, растенията получаваха повече от обичайното внимание. Зелените ѝ очи се присвиваха. Тя търсеше и се справяше с всичко прогоряло, клюмнало, изсъхнало, плесенясало, увяхнало или опустошено от насекоми. Даваше си сметка, че емоциите ѝ се отклоняват. Но дори и така се справяше с работата.

Засега нямаше защо да прикрива мислите и чувствата си. Само че всичко продължаваше повече от очакваното. Лекарят все още беше вътре с Денис, а Дик сигурно щеше да си дойде скоро. Тя реши, че импasiансът има нужда от още малко светлина, а петуниите изглеждат още жадни. Върна се обратно до чешмата.

Докато си пощипваше аспарагусова папрат, до нея достигна слаба въпросителна мисъл:

— *Добре ли е?* — Тя долови присъствието на Дик, усети местността, през която минаваше — суха, скалиста, разположена на отсрещния хълм. Вървеше покрай малкото северно поточе.

— *Не знам* — отвърна тя. — *Той е все още вътре при него.*

— Ох.

Тя усети как забавя крачка, долови полъх от чувствата му и добави:

— Няма да продължи прекалено дълго.

— Не смятам така.

Няколко минути по-късно, Вики чу затварянето на врата във вътрешността на къщата.

— Бързо — напрегна се тя.

— Какво има?

— Аз... мисля, че е приключил.

— Добре — чувство за близост до къщата.

Вики мина през градинската врата и я затвори след себе си. Разходи се около южната стена. Само невени. Сякаш никога не се нуждаеха от особени грижи. Все пак ги огледа с опитно око.

— Мисис Гайз? — разнесе се откъм къщата гласът на доктор Уинчъл.

Тя се спря вглеждайки се в цветята. Още миг и...

— Мисис Гайз... о!

От двора се разнесоха гласове. Разговор. Дик се е прибрал. Тя въздъхна и тръгна към тях.

С влизането погледна към съпруга си и лекаря, които тъкмо бяха седнали на столове край здравеца. Доктор Уинчъл беше млад, едър мъж, в цветущ вид, свръхпълнен. Сламенорусата му коса вече оредяваше и той неколkokратно прокара пръсти през нея, докато говореха.

— Мисис Гайз — рече с кимване и направи жест на изправяне при нейното приближаване.

Тя седна на пейката срещу тях и той пак се отпусна на мястото си.

— Тъкмо казвах на вашия съпруг, че просто е твърде рано, за да се осмеля да прогнозирам, но...

— Нека чуем най-напред лошото — прекъсна го Дик.

Уинчъл кимна и погледна към Вики. Тя склони леко глава, без да го изпуска от поглед.

— Добре — рече той, отклонявайки възможността да изключат чисто словесното общуване. — Ситуацията не е от най-окуражаващите, но вие не бива да забравяте, че той е още дете — едно

много приспособимо създание — а и фактът на преместването ви на едно тъй отдалечено място...

— Трайно ли е увреден? — попита Ричард.

— Аз... не е възможно да ви дам отговор на този етап. Вие сте тук от съвсем скоро и...

— След колко време можете да кажете със сигурност?

— Отново не мога да ви отговоря...

— Има ли нещо, на което можете да ми отговорите?

— Ричард — намеси се Вики, — моля те...

— Няма нищо — рече Уинчъл. — Да, в действителност мога да ви кажа повече за причината, която е породила това.

— Давайте!

— Когато видях Денис за пръв път, вие живеехте на повече от двайсет мили от най-близкия град — едно прилично безопасно разстояние според възприетия цифров обхват за телепатичните феномени. На подобно разстояние едно дете с телепатични способности би трябвало да бъде достатъчно отдалечено от градската мисловна бомбардировка, за да остане незасегнато. Денис обаче показваше всички признаци на реакция на ранно възприятие и се оттегли в кататония. Никой от вас двамата не е бил подложен на тревоги от такъв вид, че да предизвикат това. В същото време се предполагаше, че някаква местна аномалия е породила приема или пък някое съседно жилище е подслонявало предавател на мисли, изключително пагубен за детето. Така че ние препоръчахме да се преместите на още по-отдалечено място, за да видим дали състоянието ще се проясни от само себе си.

Ричард Гайз кимна.

— Шест пъти се местим. По същите тъй наречени причини. Детето е на тринадесет години. Не говори, не ходи. Сестрата все още му сменя пелените и го къпе. Всички казват, че установената традиция е най-лошото и аз все още съм склонен да се съглася. Ние обаче пак се преместихме и въпреки това нищо не се е променило.

— Да — съгласи се Уинчъл, — всъщност състоянието му не се е променило. Той все още страда от последиците на началната травма.

— Тогава не е имало никаква полза от преместването — въздъхна Ричард.

— Не съм казал това. Самото преместване не би могло да промени това, което вече се е случило. Целта му бе да се избегне по-нататъшното излагане на неблагоприятни стимули и да се даде възможност на естествените възстановителни сили на детето да спомогнат за възвръщането му в известно равновесие. Явно е твърде рано да видим доказателство за подобно възстановяване...

— Или твърде късно — прекъсна го Ричард.

— ... но преместването е било определено добър съвет — продължи Уинчъл. — Наистина изследването на няколко хиляди известни телепати е допринесло за извеждането на определени нормативи, но не бива да ги приемаме като библия — не и като чиста нова мутация в човешките гени. Още е твърде рано. Тепърва предстои да бъдат правени толкова много проучвания.

— Опитвате се да кажете, че той е бил извън нормите дори за телепат от самото начало?

Уинчъл кимна:

— Да. Аз изпробвах няколко наскоро разработени теста, включително един експеримент, в който бяха включени други двама телепати. Проникнах в мозъка на Денис и използвах неговите способности, за да вляза във връзка с тях. По-близкият беше на тридесет мили отгук, а вторият на четиридесет.

— Денис е достигнал до мисли, отдалечени на четиридесет мили?

— Да, което обяснява неговата начална реакция на възприятие. Вие не сте били особено отдалечени от източниците на беди при предишните си адреси. Тук обаче... дори на обхват от четиридесет мили, имате достатъчен аванс. Състоянието му напомня чисто вегетиране, а ние имаме множество случаи, датиращи от времето преди мутацията да е получила признание, от които да черпим упование.

— Вярно, има такова нещо — отбеляза Ричард. — Така... Какво ще препоръчате днес?

— Считам, че следва да привлечем някой от новите ТП терапевти, който да поработи с него — ежедневно за известно време, за да го преориентира.

— Прочетох нещичко за тези ранни случаи — вметна Вики. — Понякога травмата е твърде сериозна и те не успяват да се развият като

отделни личности... Остават просто с едно шизофренично съзнание, пазещо откъси и отломки на внушения, отпечатали се някога в него. Други пък се оттеглили от всичко и завинаги...

— Няма смисъл да задълбаваме в най-лошото — рече доктор Уинчъл. — Никак не са малко и възстановените, трябва да знаете. Вече сте направили нещо благотворно като сте го довели тук. Също така помнете, че днес терапевтите знаят много повече за това състояние, отколкото се е знаело едно поколение назад. Или дори преди десет години. Или пет. Да му дадем шанс. Нека се помъчим да мислим върху оптимистичните страни. Припомнете си колко лесно се предават вашите настроения и чувства.

Вики кимна.

— Бихте ли ни препоръчали терапевт?

— Всъщност в главата си имам няколко възможности. Ще трябва да проверя доколко са на разположение. Най-доброто лечение вероятно ще изисква терапевтът да живее при вас и да работи с него всеки ден — поне за известно време. Ще се поинтересувам веднага щом се прибера и ще ви уведомя — утре по някое време.

— Добре — кимна Ричард. — Кажете му, че имаме хубава стая за гости.

Уинчъл се надигна.

— Бихме искали да останете с нас на вечеря — рече Вики.

Уинчъл се отпусна отново.

— Благодаря ви.

Ричард Гайз се изправи, усмихнат за първи път през този ден.

— Какво ще пиете?

— Уиски със сода.

Той кимна и се понесе чевръсто към къщата.

„Четиридесет мили...“ — промърмори си той.

Лидия Диманш дойде в дома на Гайз. Дребничка, грациозна жена с мелодичен глас и очи, почти сливащи се като цвят с черното на къдравата ѝ коса. Предположиха, че е полинезийка.

Лидия посещаваше Денис ежедневно като хранваше, канализираше, направляваше и организираше сетивно и извънсетивно сътрудничество. Когато не беше при него, тя стоеше сама в стаята,

слизаше в града или отиваше горе на хълмовете. Хранеше се с Гайз, но никога не споделяше нищо за своя пациент. Когато я питаха направо, тя обикновено отговаряше, че е още твърде рано, за да се каже каквото и да било със сигурност.

Месеци по-късно, когато Ричард Гайз замина на дълго бизнес пътуване, състоянието на Денис изглеждаше все така непроменено. Дневните сеанси продължаваха. Вики прекарваше все повече време със своите растения. Няколкото минутки сутрин и вечер прерастваха в часове. Вечер взе да чете книги по градинарство; растенията се множаха. Построиха малка оранжерия.

Една сутрин, излизайки от стаята на Денис, Лидия намери височката от нея жена облежната на стената.

— Виктория — рече тя и понечи да се усмихне.

— Искам да го изследвам, Лидия. Толкова дълго... Трябва да видя какво представлява той сега.

— Длъжна съм да ти препоръчам да не го правиш. Държала съм го под твърде стриктен контрол и всяка натрапена мисъл или чувство би нарушила равновесието, което се мъча да...

— Няма да предавам. Искам само да погледна.

— Няма кой знае какво за гледане на този етап. Ще ти изглежда както обичайно...

— Трябва да видя. Настоявам!

— Не ми оставяш избор — отвърна Лидия, отстъпвайки встрани.

— Бих искала обаче да размислиш за минутка преди да влезеш.

— Вече съм го сторила.

Вики влезе в стаята, доближи се до леглото. Денис лежеше на една страна, втренчен през нея в отсрещната стена. Очите му не се помръднаха, дори когато тя мина право пред него.

Вики разтвори ума си и се устреми много внимателно към него.

Когато се появи, очите ѝ бяха сухи. Подмина Лидия, после предните стаи и излезе на двора. Седна на пейката и зарея поглед в здравеца. Не се помръдна, когато Лидия дойде и седна до нея.

Дълго време никой не промълви дума.

Накрая Вики изрече:

— Все едно да даваш кръщелно свидетелство на труп.

Лидия поклати глава.

— Само така изглежда. Фактът, че не се наблюдават очевидни промени не бива веднага да се смята за твърде показателен. По всяко време през идващите месеци, упражненията, с които се занимаваме изведнъж могат да се окажат съдбоносни, изтъквайки цялата разлика между стабилност и продължителна дисфункция. Това е другата причина, поради която не исках да го проверяваш сега. Твоят собствен дух е важна част от заобикалящата го среда.

— Трябваше да се уверя — отвърна Вики.

— Разбирам. Но те моля да не го правиш отново.

— Няма. Не ми се иска повече.

След известно време Вики подхвана:

— Все пак не зная за духовния момент. Не виждам как ще се справя. Не знам как да променям отклика, реакцията — тук, вътре. Толкова дълго съм се бояла от разни неща... Когато бях дете — беше от сестра ми Айлийн. Тя не беше ТП и можех да чета какво мисли за мен. После бяха учителите. Накрая целия свят... Истински ад... Тогава дойде първият ми съпруг... Пол... Животът ми бе противен, докато не срещнах Дик. Копнеех за такъв като него — по-възрастен, по-силен, който да знае как да се справи с нещата, с които аз не можех — да вдъхва сигурност. И той наистина бе такъв. Преди да го срещна винаги ми се бе струвало, че светът около мен е на косъм от разпадане. Той ме отърва от това чувство или го държеше надалеч. Все едно е, предполагам. Чувствах, че няма нещо, което да не му се удава, че винаги ще му работи късметът. Че светът ще върви накъдето трябва. Че аз няма да пострадам. Тогава се случи това... с... Денис. Сега се страхувам отново... Този страх расте ли расте от момента, в който се случи. Гледам новините и запомням само репортажите за аварии, бедствия, пробиви, замърсявания. Чета и се впечатлявам само от лошите страни на живота... В света ли е причината или у мен? А може би и двете? Сега Дик е заминал отново, а Денис е в същото състояние... Не зная. Просто не зная...

Лидия я прегърна през раменете.

— Ти надникна вътре в него и сега си уплашена — каза ѝ тя. — Страхът е често пъти добър. Отчаянието не е. Страхът може да изостри сетивата ти, да укрепи волята ти за борба. Отчаянието е отстъпление...

— Но с какво да се боря? И как?

— Има надежда за Денис. Не бих постоянствала в усилията си, ако не го вярвах. Лесно можех да работя върху други случаи, при които резултатите биха се появили по-скоро. Обаче постепенно терапевтът развива усет за шансовете на пациента за възстановяване. Тук имам такова усещане. Не вярвам, че ще бъде лесно, нито, че ще се случи скоро. Може да отнеме дори години и да бъде изключително трудно. Но помни, че аз го познавам по-добре от всеки друг — дори от теб — и чувствам, че има основание за надежда. Ти само надзърна за кратко в онова, което е вътре в него. Аз съм виждала повече. Колкото до другите ти страхове, възможно е да са оправдани. Вероятно на някакво ниво вътре в теб, фрагментарността на неговата развиваща се личност е аналогична на всички неща, които силно са те засягали преди да срещнеш Ричард. Навярно Денис наподобява образа на шизофреничния свят. Фактът, че Ричард е неспособен да му помогне е отключил тези проблеми заедно със събудената тревога. Не е трудно да се види как състоянието на Денис символизира за теб духа на времето. Той не е единична личност, а късове от многото хора, до които се е докосвал. И тези късове не си пасват. Те са в дисхармония. Все пак той е тук някъде, точно както и останалото човечество... С какво да се бориш и как? Храни надежда, която ще бъде оправдана! Не допускай страхът ти да премине незабелязано в отчаяние! Не се отказвай! Ти захранваш страха си с надеждата. Остави я да изтлее. Превърни я в търпеливо очакване.

— Препоръчваш твърд курс, Лидия...

— Зная. Зная също така, че ти ще се справиш.

— Аз... ще опитам...

Откъм планината появя студен вятър и разшумя здравеца. Вики се облегна назад и го почувства с лицето си, вперила очи отвъд кирпичената стена, към онова място над тях, където обгърнатата в сянка планина изглеждаше неочаквано омиротворена.

— Той е дете в особени времена — промълви тя, — ще се уча да го изчакам.

Лидия се загледа в профила ѝ, накрая кимна и се изправи.

— Бих желала да прекарам още време при него — каза тя.

— Да, разбира се. Върви.

Вики постоя, докато не се спусна нощта с едрите си звезди. Най-сетне усети хлад и се прибра.

Есен, зима, пролет...
Лято.

Предишната вечер бях изпил едно питие в бара на Ла Фонда, стария хотел в края на пътя Санта Фе. Днес разглеждах фасадата на сградата и чаках. Горещо е тук горе — на върха на редицата от сгради, пресичащи Сан Франциско. Погледнах през ниската преградна стена и нагоре към улицата отдясно. Всички сгради бяха ниски. На пръсти се брояха тези на повече от три етажа в малкия градец. Самата Ла фонда е изключение. Кирпич, гипсова украса. Различни оттенъци на кафяво, изпъкващи тук-таме тухли и керемиди. Не представляваше трудност да се стигне до това място преди изгрев-слънце, ако се минеше по покривите, както бях сторил аз. Но сега слънцето... Господи! Как бе напекло площада, гърба ми. Трябваше да облека риза с дълъг ръкав. Така само ще се опека. Както върви, не след дълго ще се превърна в овъглен от слънцето труп или в жив рак. Според случая... Животът е по-скоро процесът на това, което ти се случва, докато чакаш нещо, отколкото колекцията от самите неща.

Оръжието лежи в краката ми. Покрито е с тъмната куртка, която носих предишната вечер. Бях прекарал цял ден с него горе на хълмовете и дори няколко нощи го държах под ръка по време на бягството си. Вчера го разглобих, почистих, смазах. Сега е заредено, готово. Няма нужда да го пипам повече, докато не дойде време да влезе в употреба. Друг на мое място би го взел, галил, играл, би го зарязал и отново би се върнал към него. Тъй като по-голямата част от живота преминава в очакване, винаги съм смятал, че човек трябва да бъде търпелив. Светът идва при теб чрез сетивата ти. Няма как да го избегнеш, поне докато си жив, нито пък има смисъл. Всичко това налага своя отпечатък върху твоята душевност. Ето защо, независимо дали искам и аз не съм останал незасегнат. Светът е по-силен от мене и аз съм само частица от неговата стихия. Единствената проява на

свободната ми воля е съзерцанието. Ала как може спокойно да наблюдаваш надвисналата катастрофа!

С удоволствие бих запалил цигара, докато чакам — нещо което съм правил много пъти преди да разбера истината. Децата на Земята биха казали, че това е вредно за здравето и замърсява въздуха. Според мен и сега въздухът е достатъчно отровен. Дори прекалено. Макар че светът е по-могъщ от мен зная, че може да му се навреди. Опитвам се да го опазя, колкото мога. Дори и ако резултатите са нищожни, те ще променят образа на света вътре в мен и аз ще знам, че съм техен създател. Това би нарушило моето съзерцание. Колкото до последиците върху здравето ми, това не ме тревожи ни най-малко. Не ме е грижа какво ще ми се случи. Човек се ражда, живее, умира. По подобие на всеки друг в безкрайността и аз ще бъда мъртъв. Освен ако няма нещо вярно в прераждането, както казват някои... А и в този случай това няма да има значение. Единствено важно е да се изгради образа на света, за който мечтаеш... Това е и моята цел. Ако се наложи да умра, отнасяйки със себе си образа на един по-добър свят, който не би бил възможен без моите усилия, тогава ще бъда удовлетворен. Колкото до това какво ще ми се случи на процеса, нека бъде написано: Родърик Лайшман — той не се интересуваше какво ще стане с него.

Две щатски коли изръмжаха по улицата и изсвириха спирайки на входа на Ла Фонда. Залегнах напред, когато един полицаи излезе от сградата и отиде да говори с шофьорите. Скоро, още малко... През последната година бях помогнал в пускането на две бомби — с тях взривените от ДЗ (Децата на Земята) ставаха шест, както и две съоръжения с ядрена мощ. ДЗ бяха свършили достатъчно работа. Днес обаче вероятно ще направим повече. Да спрем вредата преди да е започнала. Уийлър и Маккормак, губернатори на Уайоминг и Колорадо, са тук на среща с губернатора на Ню Мексико, за да обсъдят широкомащабни енергийни проекти — мащабна експлоатация, замърсяване, корупция, разруха. Нямам нищо лично против тях. Не биваше да чета толкова за живота им. Не са съвсем калпави като хора. Земята обаче е по-важна. Тяхната смърт ще означава повече от *тяхната* смърт...

Наблюдавах как полицаят се обръща и отново се отправя към Ла Фонда. Бавно — излишно е да се бърза — залегнах и извадих

оръжието. Положих го в скута си. Вече бях написал с тебешир знака на Децата на Земята на близката стена.

Не беше толкова дълго, струва ми се...

Изникнаха двама полицаи и задържаха вратите — единият от тях беше същият, който излезе да говори с шофьорите. Те дори не огледаха нагоре и надолу улицата. Прехвърлих оръжието, наместих приклада към рамото си, свих пръст на спусъка.

Четирима мъже излязоха през вратите, разговаряйки помежду си. От това разстояние разпознаването им не ме затрудни. Моят първи изстрел, чист и лек, повали Уийлър. Завъртях барабана и ударих Маккормак два пъти, тъй като не бях сигурен къде съм го уцелил първия път. После се наведох, избърсах оръжието бързо, но грижливо, както бе по план, облегнах го на стената, обърнах се и приведен започнах оттеглянето през покривите. Чух изстрели в гръб, но никой не беше наблизо.

Сега, ако моят шофьор си беше на мястото, щях да започна рутинното прехвърляне от кола на кола, което щеше да ме изведе надалеч... Понеже не се интересувам особено от това, което може да ми се случи, правя усилие да проточа чакането, Майко Земя, за да мога да ти служа, както заслужаваш. Аз...

Лято.

Вики изпусна лопатката си, доловила умствения еквивалент на писък.

— *Лидия...?* — започна тя, но после се досети за причината.

Напусна оранжерията, хукна през двора и влезе в къщата.

По средата на пътя през дневната тя усети мислите на Лидия — успокояващи, учудващо овладяни:

— *Всичко е наред. Не си ранен. Не бива да се вълнуваш.*

Сетне прохриптя глас, който не беше чувала никога преди това:

— *Рамото ми... мисля, че е счупено! Трябва да залегна.*

Тя се втурна напред и измести Лидия.

Денис беше слязъл от леглото и стоеше облегат до него. Стискаше здраво дясното си рамо с лявата ръка и мятеше дивашки погледи из стаята.

— Ето — изкрещя той, препъна се напред и падна.

Тя се спусна към него.

— Виктория! Излез оттук! — извика Лидия.

Тя го вдигна на ръце.

— Той е ранен — отвърна Вики.

— Не е ранен. Децата падат непрекъснато. Налага се да те помоля да напуснеш.

— Но той никога досега не е ставал... или говорел. Аз трябва да...

— Напусни! Говоря сериозно! Остави го на мен и излез! Знам какво правя!

Вики целуна и остави треперещото момче.

— ... Също така стой далеч от ума му. Това е много важно. Не мога да нося отговорност, ако се намесиш в някой критичен момент.

— Добре. Отивам си. Ела да ми разкажеш веднага щом можеш.

Тя стана и излезе.

Докато прекосяваше дневната, Денис започна отново да крещи. Тя погледна всички столове и разбра, че не ѝ е до сядане. Отиде в кухнята и сложи да се вари вода.

По-късно — не знаеше колко по-късно — осъзна, че е седнала на бара за закуска, втрънчена в чаша чай. Когато Лидия влезе и си взе чаша, тя я изчака да заговори първа.

Лидия поклати глава и седна до нея.

— Не зная — рече тя — какво точно се е случило. Било е повече от халюцинация. Той е владял истинска личностна структура — на възрастен. Тъй като не притежава своя собствена, която да надделее, тя го е обсебила напълно. Успях да стимулирам центровете за сън и той сега почива. Когато се събуди, от това може да няма и следа.

— Смяташ ли, че трябва да повикам доктор Уинчъл?

— Не, това по никакъв начин не се разминава с диагнозата. Просто е по-зрелищно от ранните ефекти. По същество Денис няма личност, своя собствена същност. Той е един травмиран сбор от фрагменти на други хора, чиито умове е срещал преди да се преместите тук. Някой, когото познава отпреди е бил подложен на напрежение и Денис, който е с по-добро неврологично развитие сега, е обхванал по-голям къс от душата му. Кой е той и откъде е, не съм имала време да проуча надълго и нашироко. Ако има повторение, ще ми се наложи. Междувременно това би могло да има благотворно

отражение върху Денис. Може би ще успея да използвам нещичко от новата материя при изграждането на негова собствена личност. Твърде рано е да се твърди, разбира се, но това е възможност.

— Значи, той не е бил ранен?

— Не. Човекът, с когото е бил в контакт е бил ранен. Той е откликвал на това.

— По-добре да се обадя на Дик и да го уведомя за станалото.

— Може да го обезпокоиш ненужно. Мисля, че е по-добре да се изчака и да се види утрешното положение. Разказът ти ще бъде попълнен.

— Вярно. Напоследък той отсъства толкова време, Лидия... Мислиш ли, че иска да избяга от... това?

— Навярно в известна степен. Естеството на работата му — преговорите около новия съюз... Знаеш, че това бизнес пътуване е с добри намерения. Чувството за бягство е възможна проекция на твоите собствени желания. Раздялата ви е скорошна, нали?

— Господи! Така е!

— Може би когато тази малка криза отmine, трябва да помислиш за една ваканция. Бих могла да уредя нещата тук в твоё отсъствие.

— Сигурно имаш право. Ще си помисля за това, Лидия. Благодаря.

Вики стана късно сутринта на другия ден. Лидия вече бе в стаята на Денис. Беше топъл, слънчев ден и тя работи в оранжерията, докато стана време за обяд. Когато Лидия не се присъедини, както обикновено, тя приближи затворената врата и прекара там дълго време преди да се завърне в кухнята. Лека ментална проба улови наситена умствена активност във вътрешността. Тя натисна главния бутон на сектор новини, изключи образа и превключи на копиране. Един след друг, листата се плъзваха на таблата. На две дузини спря, събра купа и го отнесе със себе си на масата.

По-късно отиде да седне в двора и след известно време заспа.

Дълго време не знаеше дали сънува...

Лежеше там и примижаваше срещу светлината. Сенките се бяха удължили. Отнякъде се обаждаше сойка.

Изведнъж тя долови:

— Виктория, къде си?

Изправи се.

— Какво има?

— Новините... за Денис — уточни Лидия... — Ето я историята! Губернаторът Уийлър е мъртъв, а Маккормак тежко ранен... Убиецът е избягал... вероятно ранен... Денис беше в ума на този човек, продължаваше да е там и днес. Не можах да прекъсна връзката. Накрая го приспах отново. Помислих, че е влязъл във връзка с някого, който живо си фантазира — навярно психар — но съм грешала. Това е истина — и се е случило в Санта Фе.

— Санта Фе е на повече от сто мили оттук!

— Знам! Денисовите способности явно са се увеличили. Иначе тестовете на доктор Уинчъл ще се окажат недостоверни.

— Най-добре да повикам доктора... и Дик.

— Както и да предупредим властите. Зная името на мъжа — Родърик Лайшман. Той е член на онази радикална екогрупировка Децата на Земята. Останах с впечатление, че се насочва на север.

— Идвам. Би ли се обадила вместо мен? Освен на Дик.

— Разбира се.

Вечерта достигнахме една ферма на ДЗ в Колорадо. Лежах в задната част на кола — последната от четири, за да съм точен — притискайки рамо през по-голямата част от времето. Вторият шофьор ми набави марля с бинт и го превърза. Намерил беше също аспирин и малко бърбън. Това доста слабо ми помогна.

Мястото на Джери и Бети е нещо като ферма и комуна. Всички там са от ДЗ, но само Джери, Бети и един човек на име Куик Смит знаеха с какво се занимавам и че може да се появя, ако се нуждаех от помощ. Колкото по-малко бяха посветените, толкова по-добре, както винаги. Те ме отведоха направо в спалнята, която държаха готова в основната сграда. Там Джери изрови от някакво място един 38-калибров, почисти раната и я заши, намести малко кокали, превърза ме, натъпка ме догоре с антибиотици и ме нагласи с препаска. Той беше ветеринар. Нямахме доверен хирург в областта.

— Колко от тия проклети аспирина си изгълтал? — попита ме той.

— Вероятно дузина. А може и повече.

Джери беше висок, сух мъж и можеше спокойно да бъде както на трийсет, така и на петдесет. Беше стопил всичко освен сухожилията и мазолите, оставяйки множество бръчки по лицето. Носеше очила със стоманени рамки, а устните му изтъняваха при всяко раздразнение.

— Не ти ли е известно какво прави аспириът със съсирването?

— Не.

— Намалява го. Започваш да кървиш повече. Изгубил си много кръв. Вероятно се нуждаеш от кръвопреливане.

— Ще оцелея — рекох. — Стигнах чак дотук, без да изпадна в шок.

Той кимна и очилата му проблеснаха.

— Ама че късмет извади. Не бях сигурен, че ще стигнеш далеч.

— Бяхме го обмислили доста грижливо.

Той кимна.

— Как се чувстваш... сега?

— Трябваше да се извърши.

— Предполагам.

— Ти виждаш ли алтернатива? Длъжни сме да се опитаме да ги спрем. Така ще оставим следа. Те ще действат много по-внимателно след днешния ден.

— Разбирам — каза той. — Щеше ми се просто да има друг начин. Аз съм все още нещо като проповедник лаик, нали разбираш? Не е само това, обаче. Преди всичко не ми харесва да гледам убийства или страдания. Това е и една от причините да стана ветеринарен доктор. Срещу страданието се бунтува душата ми, а не разумът.

— Зная — отвърнах. — Нали не смяташ, че не съм премислял дълго? Дори прекалено дълго, може би.

— Предполагам. Мисля, че трябва да се откажеш от пътуването и да пренощуваш тук. Имаш нужда от тази почивка.

Поклатих глава.

— Де да можех. Трябва обаче да продължа. Все още съм твърде близо до местопроизшествието, за да почивам спокойно. Освен това новото превозно средство е фургон. В задната част има дюшек, на който мога да се изтегна. А и за теб е по-добре да се изнеса възможно най-скоро.

— Ако се притеснявах за собствената си сигурност, нямаше изобщо да се замесвам. Не. Не е това. Причината е, че не мога да гледам същества да страдат и да бъдат убивани.

— Ами шансът да бъдат избегнати и двете неща се увеличава, ако залича следите, доколкото ми е възможно.

Той отиде до прозореца и погледна навън.

— Поредният ти превоз май че в момента се носи по пътя насам. Какъв цвят трябва да бъде?

— Червен.

— Аха. Може би е той. Слушай, не искам да взимаш повече аспирин.

— О'кей. Ще се придържам само към пиячката.

— Ще си тровиш организма!

— По-добре, отколкото да тровя Земята! — отговорих аз. — Тя ще се върти много по-дълго. Стиска ли ти да ми правиш компания?

Той се изкикоти кратко, след което се изхили мрачно.

— По едно за изпробоване? Добре, защо не?

Аз извадих бутилката, докато той донесе две чаши от бюфета. Оставих го да налее.

— Спокойно пътуване!

— Благодаря. Богата реколта!

Чух спирането на покритата камионетка. Прекосих стаята до прозореца и хвърлих поглед навън. Куик Смит, атлетичен и преждевременно побелял, който при едно по-различно завъртане на монетата щеше да бъде на мое място, отиде на оглед. Аз все пак разпознах шофьора. Така че довърших питието си без да бързам, върнах чашата на тезгяха и си прибрах бутилката.

Стиснах ръката на Джери.

— Карай по-полека в тая работа все пак, чуваш ли?

Кимнах неопределено. Куик тъкмо влизаше да съобщи за пристигането.

— Довиждане.

Последвах го навън и се качих отзад в машината. Шофьорът, мускулист момък на име Фред, дойде да ме види и да ми покаже кое къде се намира. Имаше храна, кана с вода, шише вино, пистолет 38 калибър и кутия с патрони. Не бях сигурен доколко би ми послужило това последното — ако някой ме застигнеше, бих се предал с

готовност. Пък и не бях в състояние по никакъв начин да го заредя с особена бързина. Разбирайки това, Фред го зареди вместо мен и го пхна под дюшека.

— Готови? — попита той.

Аз кимнах и той ме заключи вътре. Легнах и затворих очи.

Доктор Уинчъл не успя да убеди лейтенант Мартинес, но след десетминутен разговор Ричард Гайз му повярва. Дик беше поръчал само петминутен телефонен разговор с Вашингтон и успя да събуди федералния интерес до такава степен, че специален агент Робъртсън пристигна в дома на Гайз същата вечер. Беше трийсетгодишен, спретнат, с гъста коса и сини очи. Начумерен в сивите си дрехи той седеше в дневната срещу Вики и Лидия.

— Няма никакво досие на името на Родърик Лайшман — рече той.

— Нищо не мога да направя — отвърна Лидия. — Това е неговото име.

Вики погледна към нея, учудена от нотките в гласа ѝ. Брадичката на Лидия бе някак вирната, устните ѝ стиснати.

— Съжалявам — каза Робъртсън. — Не се обиждайте. Все още се проверява. Възможно е да е използвал друго име в миналото. Права бяхте за ДЗ връзката. Той е оставил техния знак.

Тя кимна:

— Кажете ми какво ще стане с него?

Робъртсън потисна една напиреща усмивка.

— Обичайното. Процес, осъждане, присъда — ако информацията ви е вярна. Колкото до детайлите, те ще зависят от адвоката му, съдебните заседатели, съдията. Знаете как е.

— Нямах това предвид — рече тя.

Той приведе глава напред.

— Боя се, че не разбирам.

— Мислех за пациента си — уточни тя. — Неговата телепатична фиксация достига до пълно поглъщане. Искам някакво уверение, че ако ви помогнем, мъжът ще бъде заловен жив. Нямам представа какви последици може да има смъртта му върху Денис. И не желая да ги откривам.

— Не съм в състояние да ви дам никакво уверение...

— Тогава аз няма да мога да ви съдействам.

— Укриването на доказателства е нещо сериозно. Особено в един такъв случай.

— Моето първо задължение, както го разбирам, е към пациента ми. В случая обаче дори не съм убедена, че това може да бъде отнесено към доказателствата. Не вярвам някога да е имало подобен случай.

Робъртсън въздъхна.

— Нека не се заяждаме на тема законност — рече той. — Мъжът е застрелял двама губернатора. Единият е мъртъв, а другият може и да не преживее нощта. Той е член на една радикална еко групировка, която използва насилие като част от стратегията си. В момента се мотае на свобода, а вие признавате, че Денис може да го проследи. Ако откажете да сътрудничите, ще доведем наш телепат, който да напътства Денис. Вие изобщо не сте толкова незам...

— Мистър Робъртсън, има пределно ясни законови прецеденти в тази материя. Вие нарушавате по най-груб начин неговата лична свобода...

— Той е малолетен. Родителското съгласие е всичко, което се изисква, а вие не сте му родител.

Той погледна към Вики, която стиснала ръце до побеляване, се обърна към Лидия.

— Денис ще пострада ли, ако те ранят мъжа? — попита тя.

— Така мисля.

— Тогава аз не давам съгласието си — заяви тя. — Съжалявам, мистър Робъртсън.

— Тъй като вашият съпруг се обади най-напред, възможно е той да ни даде разрешението.

Вики изведнъж отпусна ръце.

— Ако той го направи, няма да му проговоря вече. Ще си замина и ще взема Денис със себе си.

Робъртсън наведе глава.

— Не искам да бъда неразумен. Кажете, моля, как да гарантирам молбата ви? Ние го искаме жив. Трябва ни, за да го разпитаме. Искаме да научим, колкото се може повече за групировката му. Ще се помъчим да го заловим жив. Хората обаче ще стрелят в самозащита. Дори тогава ще се опитат да не го убиват. Но такава вероятност съществува.

Възможно е да бъде убит. Помъчете се и вие да бъдете разумни. Ако ни дадете точни сведения за него, то това ще увеличи шансовете да го докараме жив. Какво друго мога да ви предложа?

— Много добре — съгласи се Лидия. — Това вече звучи смислено. Тогава във вашите възможности е да предадете това на всички агенти, които ще бъдат включени в преследването.

— Дадено — отвърна той. — Аз лично ще говоря с тях, където и да са. Доверете ми се. Така е честно, нали?

Лидия погледна към Вики.

— Давай — съгласи се тя.

— Добре — започна Лидия. — Той е в Колорадо...

Още не беше се съмнало, когато се събудих. Бях много жаден, а рамото ми туптеше. Отне ми известно време да си спомня какво се бе случило. Наведох се напред, за да намеря шишето с вода. Разтърках очи, прокарах пръсти през косата си, отпих отново.

Отместих завесата и погледнах навън. Скали, предпазни заграждения, песъчлива почва...

Погледнах часовника си: 4:35.

— Бихте ли свили тук някъде? — извиках аз. — Мехурът ми ще се пръсне.

Той спря и ме изведе от колата. Приближих се до пропастта и попитах:

— Колко остава до следващия сменен пункт?

— Половин час. Може и по-малко. Предполага се, че ще се срещнем към пет.

Изсумтях.

— Държиш ли се? — попита той.

— Ще се оправя — отговорих. — Някакви неприятности, докато спях?

— Никакви. По новините също нищо ново.

Пропълзях обратно вътре.

Беше мразовито и наметнах раменете си с одеяло. Пийнах от бърбъна. След всичкото това време, сякаш трябваше да сме се изплъзнали от преследване. Прокарах ръка по брадичката. Реших да спра да се бръсна и да си пусна брада. Щях да оставя и косата си да

порасне. Ще се притая някъде, докато рамото ми се оправи, после ще си намеря съвсем обикновена работа. Ще остана там три-четири месеца... Сетне ще се отправя на запад. Сиатъл, Портланд... Пипнах подутината на дюшека. Искях ли да взема пистолета със себе си? Щях да загазя, ако го откриеха у мен. В същото време, беше добре да го имам. Хрумна ми да го скрия в превръзката. Подходящо място за него. Налагаше се да го задържа, докато се възстановя. После ще го заровя. Все пак, можеше да ми намерят по-малък.

Прибрах оръжието като изпробвах различни положения в превръзката. Оставаше най-добре прикрит откъм гърба. Достатъчно удобно. Съвсем подръка. Направо беше срамота да подмина такова идеално скривалище.

Извадих го и го върнах обратно под дюшека. Нещо, с което да занимавам ума си все пак...

Продължавах да зъзна. Дръпнах една голяма глътка от бутилката. Така е по-добре. По-хубаво от аспирин. Не виждам защо да не бъда с малко приповдигнат дух.

След време намалихме, отбихме от пътя и застъргахме по един скалист склон. По-нататък спряхме и шофьорът дойде да отвори каросерията.

— О'кей, ето ни тук — съобщи ми той.

— Къде е това тук?

— Маккинли, Уайоминг.

Аз подсвирнах.

— Доста сме се отдалечили.

Той ми подаде ръка и ми помогна да сляза. После пропълзя обратно вътре. Събра одеялото, възглавницата, шишето с вода, бърбъна и ги сложи на лесно за достигане място на пода зад него. Разрови опипом под дюшека и извади пистолета. Погледна към мен, после към оръжието и след това пак към мен.

— И това ли вземаш?

— Защо не? — отвърнах, поех оръжието и го пъхнах в превръзката.

Проблясък от трепкаща звездна светлина отдолу, откъм дясната ми страна...

— Кое е това езеро?

— Язовир Глендо.

Той слезе и събра нещата. Заобиколи фургона и аз го последвах, съзирайки паркирано возило под дърветата, на около стотина фута. Влажният въздух не помръдваше, а нощната тишина се нарушаваше единствено от нашето придвижване. С приближаването различих голям зелен седан. Шофьорът ни чакаше и пушеше. Поздравих го, без да го разпозная. Имена не разменихме.

Моят водач му кимна, натовари нещата ми отзад и стисна здравото ми рамо.

— Късмет — пожела ми той.

— Благодаря.

Качих се и се разположих удобно.

— Как е? — попита новият шофьор.

— Съвсем прилично, въпреки всичко.

Чух как моторът се дави и фучи. Прехвъркнаха искри, докато водачът подкара своята кранта. Фаровете се включиха. Потеглихме.

Малко по-късно шофьорът рече:

— Всички новини само за това тръбят. Как мина?

— Предимно в чакане — отговорих. — Самото то отнема едва няколко секунди. Механично действие. После мисълта ти е в бягството.

Тези няколко секунди отново преминаха през главата ми. Видях ги как падат. Вече бях поставил знака. Избърсах оръжието и го облегнах... така. После се приведох и побягнах. Чувах шумове зад себе си, отдолу. Изстрелът... рамото ми... бях пролял кръв. Сигурно вече са я изследвали.

— Нищо особено — рекох. — Всичко приключи.

— Според последните новини, Маккормак още виси на косъм.

— Няма значение. Жестът е сторен. Надявам се да оживее.

— Той?

— Много хора вече научиха нещичко. Достатъчно е. Искам да престана да мисля за това сега.

— Смяташ ли, че от цялата шумотевица наистина ще има полза?

— Кой знае? Надявам се... Постарах се.

— Може би са необходими още няколко такива инцидента, за да стигне посланието до всеки.

— Инциденти ли, мътните го взели! Та това си бе убийство. Някой друг да извърши следващото, ако се налага. Аз се оттеглям.

— Заслужил си почивката.

Рамото ми туптеше отново. Отворих шишето.

— Искаш ли да пийнеш?

— Тъхъ, благодаря.

Той го пое, отпи един гълток и ми го върна.

Замислих се за чакането, за образа на Земята в главата ми, за това колко се надявах да съм го променил... Погледнах през прозореца към обгърнатите в сянка очертания на скали и шубраци, равнини и хълмове. Жадувах за малко дъждец — да измие всичко и за малко ветрец — да изсуши и просветне. Природата обаче бе сурова и притихнала. Така да бъде. Дори да не ми е по душа такава, каквато е, все пак ми е драго, че тревичките са сухи, а животинките по своите бърлоги. Удоволствието и гордостта да си човек се усещат най-добре пред дремещата сила на Земята. Дори когато разрушава, тя обогатява с нещо. Прекаленото откъсване от нея ни отнема едновременно и постиженията, и провалите. Ние трябва да чувстваме силите, с които живеем...

Отворих прозореца и поех дълбоко въздух. Да. Светът все още вдъхваше живот в дробовете ми и аз бях благодарен, че му отворятам...

— Никак не ми е приятно, че го държа буден до толкова късно — промърмори Лидия, втренчила поглед в празната си чашка от кафе.

Робъртсън стисна и отпусна челюсти.

— Не мисля, че ще продължи още дълго — каза той. — Сега, когато отделът на Каспър е вдигнат на крак... Възможно е обаче да напусне Уайоминг преди да го настигнат. Но с хората от Рапид Сити след него ще бъде открит по въздуха преди да навлезе много навътре в Южна Дакота. Зелена кола, поела на изток в този час... Засичането й няма да е прекалено трудно. Още половин час, бих казал.

Лидия погледна към заспалата на дивана Вики.

— Искате ли още кафе?

— Чудесно би било.

Докато наливаше, той я попита:

— Състоянието на Денис... Не е ли доста необичайно за един телепат, че може да оперира на такова разстояние? Лайшман е на повече от петстотин мили оттук.

— Да, така е — отвърна Лидия.

— Как го прави?

Тя се усмихна:

— Ние не сме сигурни как става дори и на най-малката дистанция. Вие обаче сте прав за обхвата. Поддържането на контакт толкова дълго време на такова разстояние е без прецедент.

Робъртсън пресуши чашата.

— Значи Денис не се е отдалечавал толкова преди. Дори за кратък период?

— Не. Откровено мислех, че само ще ви дадем преднина и Денис ще загуби контакт много по-рано.

— Сигурно е тежко за детето. Съжалявам.

— Всъщност не усещам признаци на напрежение у него, освен нормалната умора поради късния час. Това не е главната ми грижа, разберете...

— Зная. Зная. Не искам да навредя на мозъка на детето. Мислех си, след като Денис прави толкова добър контакт, дали не може и да предава така, както приема? Не би ли могъл да придума Лайшман да се предаде?

— Не. Денис няма да знае как да го подхване.

— Ами вие, тогава? Не можете ли да действате чрез Денис — да предадете съобщение на Лайшман по този начин? Да му кажете да спре и да чака, да хвърли пистолета?

— Не зная — отвърна тя, — никога не съм правила подобно нещо.

— А бихте ли опитали?

Тя отпи от кафето, сетне се облегна назад и затвори очи:

— Ще ви отговоря след малко.

Оставих празната бутилка на земята и оправих одеялото за който път. Отвъд прозореца светът се носеше приятно напред. Може пък и да заспя...

Нещо мъгляво, сиво, жужащо, с неопределена продължителност...

— *Родърик Лайшман.*

Трепнах, разтърках очи и се огледах. Всичко си бе на мястото.

— *Родърлик Лайшман.*

— *Какво?*

— *Нищо не съм казал — обади се шофьорът.*

— *Така ми се счу.*

— *Беше заспал. Вероятно си сънувал.*

— *Сигурно.*

Въздъхнах и се нагласих отново на мястото си.

— *Не, не си сънувал, Родърлик. Аз те виках.*

... Майката Земя е надменна, нехайна. Тя не разговаря с никого. Усетих шишето до крака си и се изхилих. Никога преди не ми се бяха причували гласове. Не се чувствах толкова пиан, но в такива случаи участникът рядко е най-добрият съдник. Когато се събудя, ще ми се види като сън. Затворих очи.

— *... Нито си пиан, нито сънуваш, Родърлик. Аз съм с теб.*

— *Коя си ти? — прошепнах аз.*

— *Ти ме назова.*

— *Днешното ми дело не може да е било толкова значимо.*

— *Има други причини.*

— *Какво по-точно желаеш?*

— *Твоя живот.*

— *Вземи го. Твой е.*

— *Искам да го запазя, а не да го отнема.*

— *Какво имаш предвид?*

— *В този момент по следите ти са федерални агенти. Известно им е твоето местонахождение. Скоро ще те настигнат.*

Стегнах здраво превързаната си ръка, усещайки пистолета до ребрата си.

— *Не. Трябва да се предадеш, а не да се биеш.*

— *Може би ще имам по-голяма стойност като мъченик.*

— *От един процес ще има повече полза. Мотивът ти ще бъде разнищен най-подробно.*

— *Какво искаш да направя сега?*

— *Паркирай колата и чакай. Предай се! Не давай на преследвачите си претекст да те ранят.*

— *Разбирам. Ще останеш ли с мен... докрай?*

— *Аз съм винаги с теб.*

Отметнах одеялото и го оставих да се свлече долу. Наведох се напред и помолих:

— Ще отбиеш ли за минутка?

— Естествено.

Той свърна от пътя и удари спирачки. Когато спряхме, попитах:

— Имаш ли пистолет?

— Да. В жабката е.

— Извади го.

— Какво има?

— Просто го направи, дявол да го вземе.

— О'кей! О'кей!

Той се пресегна, отвори жабката и бръкна вътре. Когато понечи да го завърти към мен, аз вече бях готов. Моят бе насочен.

— Не така — казах. — Сложи го долу на седалката.

— За какво е това?

— Изпълнявай!

Колебанието му продължаваше прекалено дълго.

— Днес вече застрелях двамина — предупредих го аз.

Той го остави на седалката.

— Сега протегни лявата ръка и го хвани през барабана!

Той се подчини.

— Прехвърли го! Пусни го тук отзад на пода!

— Какво става? — попита той.

— Опитвам се да предпазя двама ни от това да паднем убити. Нещо против?

— Напълно съгласен съм — рече той. — Мисля, че идеята е чудесна. Само не разбирам как моето разоръжаване ще допринесе за това.

— Искам да избегна изненадващо нападение. Смятам, че скоро ще ни арестуват.

Той се изхили и отвори вратата си.

— Недей да излизаш!

— Няма — той посочи навън. — Погледни все пак! Съвсем сами сме. Няма никой и в двете посоки. Чуй ме, знам колко си уморен, пил си доста и след всичко случило се трябва да си останал без нерви. Разбирам. При цялото ми уважение, струва ми се, че не си съвсем на себе си. Защо не...

— Не мърдай! Ръцете на волана!

— Виж, ще изглеждаме съмнително, ако някой мине и ни завари в тоя вид.

— По-добре е от другата алтернатива.

— Бягство ли?

— Смърт. Не можем да избягаме.

— Смея ли да попитам какво те кара да мислиш така?

— Не е нужно да знаеш — отвърнах.

Той замлъкна за дълго. После попита:

— Това някаква засада ли е? Част от плана, в която не съм посветен? Или е просто твоя собствена идея?

— Не е моя идея.

Той въздъхна.

— Ох. Защо не ми каза по-рано? Щях да се разкарам, след като знаеш какво да правиш.

— По-добре беше да не знаеш.

— Можеш да махнеш пистолета. Аз...

— Уморих се от приказки. Просто си стой, където си.

Ричард Гайз се приближи до сина си, който си почиваше на пейката в двора и попита:

— Как сте?

— Добър ден.

— Казвам се Дик Гайз.

Денис стана, протегна лявата си ръка напред, с дланта нагоре. С дясната притискаше гърдите си. Тъмните му очи се срещнаха с тези на баща му.

— Род Лайшман — рече той, а Дик стисна и пусна ръката му.

— Може ли да поседна?

— Сядайте — отговори Денис и също се отпусна на пейката.

— Как... се чувствате?

— Рамото все още ми създава неприятности — той се протегна и го разтърка. — Вие адвокат ли сте?

— Приятел от съда — отвърна Дик намествайки се. — Добре ли се отнасят с вас?

— Нямам оплаквания. Чуйте, не съм сигурен дали е редно да разговарям с вас в отсъствието на мистър Палмър — моят редовен адвокат. Просто не съм наясно. Не е нищо лично. О'кей?

— Разбира се. Може ли да ви попитам нещо без връзка със случая?

Зелените очи, точно като на Вики, се втренчиха отново в него.

— Давайте.

— Какво се надяват да постигнат Децата на Земята с цялото това насилие?

— Нашето единствено желание е да запазим Земята като истински подходящ дом за човечеството.

— Като убивате хора? Като вдигате във въздуха мощности и хвърляте бомби?

— Това изглежда е единственият начин да убедим властимащите, че сме сериозни в намеренията си.

— Нека помислим малко. Ако вие успеете да изместите основните източници на енергия, вероятно ще се провалите в собственото си намерение да поддържате Земята като подходящ дом за човечеството. Момент! Нека да довърша. Не зная дали някога сте чели „Бъдещето като история“ на Робърт Хейлбронър. Написана е в средата на миналия век, но се развива добре предпоставката, че основните линии на бъдещето са вече история и неизбежно следват вече действащите сили, които от своя страна са толкова мощни, че едва ли сме в състояние да се противопоставим на основния курс, който те ни определят. Технологиите, например, трябва да напредват. Това на свой ред ще доведе до растеж на бюрокрацията в държавата. Процъфтяващото производство ще направи живота толкова лесен, че икономическата принуда няма да бъде достатъчна сама по себе си, за да задържи хората в непривлекателните професии. Той се оказва прав в тези свои предположения и за по-слабо развитите страни, запалили се по политическата система, предложила им най-бърза индустриализация. Оттам, тяхното бъдеще тръгва по стъпките на нашето...

— Хейлбронър е бил проникателен мъж — отбеляза Денис, — но вие не можете да вървите все по тая крива. Системата ще претърпи крах преди...

— Технологията е доказала своите възможности да открива разрешение на създадените проблеми.

— Но в недостатъчна степен и недостатъчно бързо. Светът все така се разраства, надстройва, свръхпроизвежда некачествени неща. Стандартът на живот е твърде висок, когато хората живеят от индустрията, вместо да бъде другояче. Торо...

— Торо, Русо и компания са искали да видят всички ни, заживели отново в гората.

— Русо често е бивал погрешно разбран, а Торо изобщо не е казвал подобно нещо. Това, към което те са се стремили, смятам аз, е било нещо като наука за оптимума, разбиране за това колко голямо, сложно, механизирано и гъсто населено трябва да бъде едно общество — за да осигури най-добрия възможен живот за хората си, една наука — за да определи тези неща и воля за да се ръководят от тях. Те не са искали завръщане в гората, а да намерят най-точното средно положение между базата и надстройката. Това е съкровено желание и на Децата.

Дик помълча и после рече:

— Това звучи много благородно и личи, че сте искрен. Аз естествено не съм против идеализма. Ние се нуждаем от идеали. Чувствам обаче, че Хейлбронър е имал право. Ние пишем историята на бъдещето предварително. Надявам се и вярвам, че един ден нещата ще потръгнат по вашия начин. Ние обаче ще трябва най-напред да дадем голям тласък, да пренасочим много енергии. Това нещо ще трае поколения напред. Не може да се постигне за един ден. А най-малко пък може да се постигне чрез произволни насилнически действия.

— Нямаме толкова време — отвърна Денис. — Аз вярвам също така, че ще опровергаем Хейлбронър за начина, по който пишем историята на бъдещето, ако сме твърдо решени да се поучим от грешките на миналото.

— Ако това все пак не стане, не вярвам да последва чак апокалипсис.

— Надявам се да сте прав, но същевременно силно се съмнявам.

Дик стана.

— Ще трябва да се прибирам вече. До скоро.

Денис кимна.

— Довиждане.

Дик побърза да се отдалечи от дребната фигурка на пейката, без да поглежда назад. Влезе в къщата и подмина дневната, без да продума на Вики и Лидия, които седяха на канапето. В кухнята си наля едно силно питие, пресуши го, сипа си второ и бавно се върна в предната стая.

— Още не мога да повярвам — каза той, свил се в едно кресло. — Само допреди седмици той вегетираше. А сега... Лидия, ти ми каза, че е в контакт с човека, но не и че е обсебен изцяло от личността му.

— Това е ново развитие на нещата — обясни Лидия. — Случи се след разговора с теб, преди завръщането ти.

— Той даже не се и отклонява от твърденията на мъжа. Отвърща на нови стимули сякаш е Лайшман.

— Така е.

— Докога ще продължи това?

— Не се знае.

— Това добър или лош знак е?

— Добър е според мен. Независимо от това, което се случва сега, би трябвало да има някакъв остатък, някаква следа от синапсическите процеси, развили се преди.

— Но той ще расте с мисълта, че е Лайшман?

— Не и ако ние се намесим, което ще направим, ако ефектът продължи прекалено дълго. Важното в момента е, че там има нещо, има някаква активност под черепа. Мозъкът му се нуждае от работата, която получава. Твърде дълго е стоял неизползван.

— Мислите, които го спохождат обаче не са детински. Това са мисли на възрастен. Няма ли вероятност това преждевременно израстване да наруши по-нататъшното му развитие?

Вики се засмя и Дик сякаш чак сега я забеляза.

— Нима забравяте, че именно бомбардирането с мисли на възрастни е първопричина за неговия проблем! Днес, той поне се е научил да ги филтрира и да се съсредоточава само върху един чужд мозък. Какво от това, че го прави единствено с Лайшман? Оттогава насам съм разговаряла надълго и нашироко с него. Този Лайшман хич не е толкова лош тип. Всъщност, аз много го харесвам. Той е идеалист и...

— ... убиец — довърши Дик. — Няма що — страхотен човек си е изкопал нашият син. Лидия, дали това ще му навреди за в бъдеще?

— А на теб навредило ли ти е? — попита тя. — Или пък на теб, Виктория? Вие и двамата сте били изложени на мислите на възрастни хора още в ранното си детство. Бил ли е някой от вас постоянно увреден от този опит?

— Изложени, но не и напълно обсебени — уточни Дик. — Има голяма разлика.

Лидия кимна.

— Добре — рече тя. — Разбира се, че съществува опасност от продължително влияние. Аз обаче съм убедена, че терапията може да го поправи, ако то се случи. Но бих изчакала, докато се насъбере материал преди да се занимавам с проблема на идентичността.

— Доколко Денис е зависим от Лайшман? Имам предвид какво би се случило с Денис, ако в този момент човекът падне убит? Ще продължи ли да се мисли за Лайшман или ще се откъсне отново?

— Това е един от онези въпроси, на които просто не можем да отговорим при фактите, с които разполагаме. Все още има връзка. Той очевидно усеща всичко, което става с човека. Но все пак действа независимо, макар и от гледната точка на самоличността на другия. Не знам къде минава границата.

— Мисля, че е по-добре да го разберем. Тази информация ще ти бъде необходима, когато дойде време да го измъкваме.

— Ще се справя с проблема, когато стане нужда.

— Хрумна ми нещо — каза Дик. — Между другото, какъв е Денисовият обхват? Той не изпуска Лайшман на повече от сто мили, сега, когато се е завърнал. Но преди го е следвал и отвъд петстотин мили. Къде ли се простира горната му граница?

Лидия поклати глава.

— Отново липсват данни.

— Точно така — рече Дик, — обаче бих искал да разбера. Когато един ден мозъкът му бъде оформен и зрял, възможно е да се окаже най-великият телепат в цялата история на човешкия род.

— Сигурно — отвърна Вики. — Там е и коренът на неговия проблем.

— Ами ако го взема със себе си в Европа през следващия месец? Ще е имал достатъчно време да се занимава с новите си синапси. Ще го изтеглим извън обсега на Лайшман и ще видим дали е все още

зависим от този човек или е натрупал достатъчно, за да продължи да съществува вече като самостоятелна личност.

— Не бих ви съветвала да го правите — поклати глава Лидия. — Ами ако просто изпадне пак в кататония?

— Тогава ще го върнем обратно и ще го оставим да си бъде Лайшман още известно време.

— Проблемът е, че не знаем дали ще установи отново контакт с Лайшман. Възможно е да си остане откъснат.

— Тогава твоята теория е погрешна и колкото по-рано го установим, толкова по-добре.

— Виждам, че вече сте взели решение.

— Да. Дори и в най-лошия случай, Денис ще се върне в предишното си състояние. А ти вече ни увери, че то не е безнадеждно. Има ли някаква действителна разлика?

Лидия наведе глава.

— Честно казано, не мога да кажа.

Дик си допи питието и заяви:

— Добре. Ще го направим.

— Съгласна съм, но при условие, че ще го придружа и с уговорката, че го връщам у дома в случай, че възникне някакъв проблем. Иначе се отказвам от случая.

— Лидия, няма да постъпиш така! — възкликна Вики.

— Не виждам друг начин.

— Добре — рече Дик, — съгласен съм. Това е нещо, което все пак съм длъжен да открия.

— Лидия — подхвана Вики, — възможно ли е по този начин наистина да се намалят шансовете на Денис?

— Струва ми се, че да.

— Тогава аз го забранявам. Дик, няма да съсипеш онова, което е останало от сина ми, просто за да определиш неговия ТП обсег. Ако настояваш, аз си заминавам. Ще издействам съдебно решение, ако се наложи, за да ти попреча да го отведеш.

Дик се изчерви.

— Вики. Аз...

— Чу ме какво казах. От теб зависи.

— Струва ми се, че ставаш глупава.

— Не ме е грижа какво мислиш. Как смяташ да постъпиш?

— Не ми оставяш избор. Няма да го вземам. Стори ми се, че идеята е добра. И все още го мисля. Лидия, ами следващата пролет? Тогава ще пътувам отново. Няма ли да е по-благоприятно?

— Възможно е. Даже е вероятно. Ще е имал повече време да се нагоди към нормалните функции.

— О'кей, ще поговорим за това отново тогава. Вики, съжалявам. Не разбрах...

— Зная. Но сега разбираш.

— Сега разбирам.

Дик отнесе чашата си в кухнята и я изми.

— Смятам да се преоблека и да се поразходя — съобщи той.

Вики стана и се запъти към градината.

Лидия прекоси стаята и се загледа през прозореца. Играеше си с висулката на врата, зареяла поглед в планините и облаците.

Същата есен, когато се гледаше делото на Родърик Лайшман, Дик беше на Изток. Единствено обажданията на д-р Уинчъл след ежеседмичните прегледи на Денис бяха тези, които го информираха за редуването на подем и спад в духа на момчето. Медиите не бяха в течение на връзката на Денис със случая. Само още двама медицински консултанти знаеха за състоянието му.

Дик се взираше в Уинчъл от екрана:

— Все така ли се къпе и облича сам...?

— Да.

— Все така ли се храни самостоятелно и отвърща смислено, когато го заговарят?

— В духа на Лайшман... да.

— Все така ли изглежда наясно с всичко, което Лайшман мисли и върши?

— Да. Периодически сме го проверявали.

— Трудно ми е да си представя как успява да отговори на две различни обкръжения, без да се обърка, без да усети противоречивата ситуация.

— Ами това прилича на класическата параноична реакция, при която пациентът може да функционира относително добре в

нормалното си обкръжение, продължавайки все пак да вярва, че е друг човек, на друго място.

— Струва ми се, че схващам. Докога смятате, че ще продължи това?

— Вече съм ви казвал, че все още няма как да преценя. Съгласен съм обаче с Лидия, че ситуацията заслужава да бъде изследвана. Оставете нещата да се задълбочат. Тя ще се погрижи за личностното прекрояване след това.

— А относно пътешествието, за което споменах?

— Според мен, ако той действително извлече полза от експонирането, то това ще стане до идущата пролет. Не виждам защо пъпната връв да не бъде прекъсната по това време и да започне приспособяването.

— Чудесно — рече Дик. — За Лидия...

— Да?

— Просто се чудех. При цялото ново развитие, дали тя остава най-добрият терапевт за Денис?

— Има ли нещо в нея, което да не ви харесва?

— Не, нямам предвид това. Исках само да съм сигурен, че Денис има най-доброто.

— Така е наистина. Лидия познава Денис по-добре от всеки друг. Нов терапевт би загубил месеци, за да достигне подобни резултати, а остава и проблемът с взаимовръзката. Възможно е да се окаже пагубно нейното изтегляне от случая и привличането на друг на този етап.

— Разбирам. Просто исках да съм сигурен.

— Има ли нещо, което ви притеснява у нея?

— Ни най-малко. Според вас как ще му се отрази съдебното решение по делото Лайшман? Мъжът е обречен.

— Най-вероятно ще настъпи депресия. Според психиатрите, които са го преглеждали обаче, Лайшман изглежда стоик. Денис вероятно ще го приеме по същия начин.

— Съвсем скоро ще разберем.

— Да. Тази седмица, предполагам.

— Е, дръжте ме в течение.

— Непременно.

След разговора Дик реши да заведе секретарката си на обяд и да мисли за други неща. Не беше изненадан, когато Лайшман бе признат

за виновен. Това, което го тревожеше, беше присъдата.

— Не предполагах, че ще приемат психиатричния аспект толкова сериозно — свърза се той с Уинчъл веднага щом чу за това.

— Аз го очаквах. Винаги е съществувала такава вероятност. По начало това е дело на адвокатата му. Аз не бих го приел толкова на сериозно.

— Държат го в Щатската болница на Лас Вегас, която е твърде близо до Денис. Вероятно ще започнат някакво лечение... Какво ще стане, ако го поставят на лекарства или пък му разбърникат мозъка? Няма никак да ми хареса.

Уинчъл помълча известно време. После рече:

— Разбирам проблема. Искаше ми се да държа Денис, както и нас, далеч от цялата история. Сега обаче е най-добре да следим какъв курс на лечение планират за Лайшман. Може би все още можем да запазим Денис в тайна. Ще видя дали ще успея да уредя нещата с болницата. Ако ли не, вероятно ще се наложи да прибягнем до съда.

— Добре, но нека предприемем бързо някакви стъпки. Детето и така е вече достатъчно изтормозено.

— Вярно е. Още сега ще им позвъня и ще ви уведомя.

— Все още си мисля, че трябва да се преместим извън обсега и да го оставим така.

Уинчъл прехапа устни.

— Нека оставим това за накрая — каза той.

Стори ми се, че го бях мернал по-рано през деня, но не бях сигурен до късния следобед. Точно тогава дойде в читалнята, където самотно прелиствах някакви книги. Той спря количката, която тикаше като по този начин блокираше изхода, пристъпи навътре, подсвирна тихичко и ми намигна щом погледнах нагоре.

— Куик! — възкликнах. — Какво...?

Той сложи пръст на устните си, обърна се и взе една картонена кутия от долния рафт на количката. Донесе я и я постави от обратната страна на стола ми, невидима откъм преддверието.

— Няма проблеми — прошепна той, — работил съм по тези места и преди. Умът ми е бистър. Тук си кажи-речи две седмици. Как се отнасят с теб?

— Наблюдение и тестове през целия месец — отвърнах. — А ти какво си намислил?

Той поглади странично острия си нос и оголи жълтите си зъби в усмивка.

— Ще те измъкнем оттук. Всичко е нагласено. Имам подготвен план. Колата чака.

— Все още е светло. Няма ли да е по-добре, ако...

— Не. Довери ми се. Знам къде са всички.

Погледнах слабата му фигура, тъмните, шарещи очи, светлата коса, чевръстите ръце.

— Ти си достатъчно ловък — потвърдих аз. — О'кей. Какво да правя?

— Облечи дрехите от този вързоп, докато аз стоя отвън пред количката. Ако някой дойде, ще свирна и ти бързо ще ги свалиш. Щом се върна с кутията, ще ги хвърлиш обратно вътре. О'кей?

Кимнах и започнах да си разкопчавам ризата.

— Не — рече той, — слагай ги върху твоите. Това е просто стара униформа.

Куик се върна обратно до вратата и попита:

— Как е рамото ти?

— Вече е идеално. Как са Джери и Бети?

— Добре. Никой не ги е заподозрял в съучастие с теб.

Продължаваше да си бърника количката, препречвайки вратата.

— Хей! Вътре има пистолет!

— Шт! Пъхни го в колана, под сакото. Никой няма да заподозре.

Проверих — зареден беше. Прибрах го и бързо се облякох.

— Готов съм.

— Хайде навън тогава! Помагай ми в бутането на количката.

Излязохме в коридора. Заставах зад количката до него, откъм стената и започнахме да я тикаме.

— Накъде? — попитах аз.

— Към товарния асансьор, през ония врати в дъното. Ключът е у мен.

Преминахме по коридора. Той отключи вратите. Никой не се виждаше. Отключи и асансьора. Вкарахме количката и се спуснахме към сутерена.

— Аз ще стоя отпред — рече той. — Ако някой мине, веднага приклякаш зад количката.

— Разбрано.

Вслушвах се в жуженето на проскърцващия асансьор. Хладен въздух на талази премина отляво. Почувствах някаква омая. Не беше за вярване как бързо се развиваха събитията — без никакво предупреждение. Ако бях имал време за размисъл, сигурно не бих се движил така небрежно. Вероятно нямаше да заспя през цялата нощ.

Асансьорът спря със скърцане. Куик отвори вратата, хвърли поглед навън, кимна ми и изтегли количката.

Аз го последвах. Намирахме се в полуосветен хол, но предметите изглеждаха по-ясни към левия край. Придвижихме се натам и той ми даде знак да си разменим местата. Минах от лявата му страна преди да завием зад ъгъла. Там имаше рампа, водеща към една открита зона — товарна платформа, където двама работници бяха седнали върху щайги, пиеха кафе и пушеха. Този, който беше по-близо, погледна към нас, докато се изкачвахме с тракане на колелата. Куик идеално ме скриваше от погледите.

— Дявол да го вземе! — промърмори той. — Обикновено не си прекарват почивката на рампата.

Бял фургон с червен надпис „Хранителни продукти Симпсън“ бе опрян отзад на товарната рампа със спусната задна врата. Тази на шофьора беше отворена и един мъж в зелена униформа седеше странично, с провесени крака и преглеждаше някакви листа, закрепени на подложка. Една димяща чашка се крепеше на контролното табло отдясно. Куик му махна и той му отвърна със същото. Няколко мига по-късно се извъртя напред и тръшна вратата. Малко след това чашката кафе излетя през прозореца.

Куик забави ход.

— Смятах да те затворя отзад и да го оставим да те откара — рече той. — Вече не става. Тези приятели ще разберат, че има нещо съмнително. — Посочи с глава към работниците. — Ще ми се наложи да продължавам нататък, както, опасявам се, и те.

— Предполагам, че не ни остава голям избор.

Той поклати глава.

— Ще спрем количката, когато се изравним с тях — каза той, гледайки зад камиона надолу към рампата. — После ще се извърнем.

Тогава ще извадиш пистолета и ще ги накараш да се качат в камиона.

— О'кей.

Когато се приближихме, спряхме количката, обърнахме се и се насочихме към тях. Аз се ухилих и положих ръка върху дръжката на пищова.

— Привет — подхвана Куик, — просто се чудех...

Този, който беше по-близо ме гледаше косо. Извадих оръжието и го насочих към тях.

— ... чудех се дали ще искате да се правите на герои или просто ще оживеете и ще оставите другите да живеят.

— Това е Лайшман — рече взиращият се в мене.

— Господи! — възкликна другият.

— Какво решавате? — запита Куик.

— Каквото кажете — отвърна вторият.

— Тогава влизайте и двамата в камиона!

Те се изправиха. Първият мъж вдигна ръце нагоре.

— Свали ръцете — рекох — и вече недей да правиш нищо толкова учебийно.

— Съжалявам.

Той ги отпусна и двамата се насочиха към камиона. Качиха се вътре. Куик изпълзя от платформата, отиде напред и заговори водача, който току поглеждаше назад с нещастна физиономия.

Аз последвах мъжете в каросерията.

— Ще стоите само отзад — наредих — и не мърдайте от пода.

Седнах срещу тях. Секунди по-късно моторът забръмча. Отвън долетя звук на катерене — Куик заобиколи ъгъла и после се метна вътре.

— Още миг и шофьорът ще дойде да затвори — промърмори, докато заемаше позиция отдясно на мен, с изпънати напред крака.

Над нас се появи светлина.

От лявата ми страна седеше младичко, слабичко, тъмнокосо момче:

— Какво ще правите с нас? — попита то.

— Нищо — отвърнах, — ако не ни създавате неприятности. Знаете сами, че щяхте да съобщите за заминаването ни с камиона. Не можехме да го допуснем. Бъдете добри да не вдигате шум при

потеглянето и ние ще ви оставим на следващата спирка, веднага щом се отдалечим. О'кей?

— Както кажете — кимна той. — Имам семейство.

— Аз също — добави по-възрастният до него. — Ще правя, каквото кажете.

— Тогава стойте назад и се наслаждавайте на пътуването — усмихнах се аз.

Шофьорът се появи и Куик се наведе да му пошушне нещо преди да ни затвори вътре. Малко по-късно чух затръшването на вратата. Камионът потегли. Вече пътувахме.

Куик се наведе и ми прошепна:

— Ще ги оставим преди смяната на превозните средства. Колкото по-малко знаят, толкова по-добре.

— Чудесна идея. Колко има дотогава?

— Двайсетина минути, струва ми се. Пускаме ги след петнайсет.

— Много добре.

Най-сетне напрежението взе да ми се отразява и усетих силно желание да се отпусна. Дланите ми се изпотиха и аз ги избърсах о панталоните си. Смешно. Нямах никаква особена реакция, когато стрелях в Санта Фе. Вероятно защото бях изработил всичко предварително, съзерцавайки събитието. Този път обаче, бях неподготвен и лесно бих станал жертва на сегашните неизвестности.

Спряхме. Отвъд бариерата. Чувах гласове, но не можех да различа думите. След малко отново потеглихме.

— Може ли да запуша? — попита мъжът срещу мен.

— Давай — рекох.

Наблюдавах го как запалва.

— Ще ме почерпите ли с една?

— Разбира се — той подаде пакета.

Станах, пресегнах се и извадих една цигара.

— Може ли и огънче?

Той ми подаде кибрита си.

— Благодаря — казах връщайки го обратно.

Заех отново мястото си срещу него.

— Тъпо изпълнение — отбеляза Куик. — Можеше да вземеш една от моите.

— Не знаех, че пушиш.

— Не е имало кога да разбереш — усмихна се той, докато вадеше и палеше една. — И аз не знаех, че ти пушиш.

— Не бях пушил от години. Просто реших да уравновеса екологичната загуба срещу психическата болка. Шансовете ми са по-добри, ако съм спокоен. Всичко, каквото мога да направя за повишаване на шансовете си в момента, си струва. Ако се изплъзна, може би ще допринеса с нещо още по-добро за Децата. Ех, че кеф!

— Ти си странен тип — рече Куик. — Понякога имам усещането, че цялото движение за теб е по-скоро някаква религия, отколкото нещо друго.

— Прав си — рекох, — предполагам, че е така.

— Смяташ ли, че за всички свои дела ще получиш награда на оня свят?

— Предостатъчно ми е удовлетворението тук и сега. Земята ми е и възнаграждението, и грижата.

— На процеса изтъкнаха, че си работил в Горската служба. Не знаех за това.

Кимнах.

— Адвокатът каза истината. За мен всичко опираше до това, че виждам земята и всичко нейно винаги на втори план зад бизнес интересите. Няколко години периодически водех разговори с хората от ДЗ. И накрая, един хубав ден, се реших — мътните го взели! Ако ние се отнесем към тях със същата бруталност, с каквато те се отнасят към земята, може би тогава някой от тези мръсници ще схване за какво става въпрос и ще премисли повторно... Не зная. Трябваше да предприема нещо наред с писането на протестни писма. Понякога, когато съм сред природата, ме спохожда мистично чувство. Усещам, че там има нещо — някаква сила, на която аз служа. Не е важно каква точно е. Не е важно дори дали наистина е там. Понякога ме утешава и самото чувство за нечие присъствие, което изглежда благоразположено към мен. Това е достатъчно.

— Значи си живял дълго на открито?

— Да, така е.

Куик погледна към мъжете срещу нас и понижи глас:

— В такъв случай, би могъл и да оцелееш сред природата?

— Да.

— Тогава това може би не е лоша идея, докато нещата си влязат в руслото. Много са местата, например в Канада, където те никога не биха те открили.

— Обмислял съм го... Защо не ми разкажеш нещо за себе си? Защо влезе в движението?

— Нищо толкова фантастично в сравнение с твоите основания. Имам им зъб, но досега никой не е намерил за нужно да ми даде мистичния знак свише. Не, предполагам, че съм само един размирник, един професионален недоволник. Мразя системата по много причини — някои от тях сериозни, други навярно доста лекомислени. Няма смисъл да цитирам глава и стих. Ако не бях с Децата, щях да хвърлям бомби с някого другото. Тази кауза изглежда някак по-чиста, това е всичко. Знаеш ли, пантеист или не, но ти си сигурно по-здравомислещ от мен. Работил съм на достатъчно места като окова, което току-що напуснахме, и съм усвоил нещичко от жаргона и от идеите, бил съм свидетел на доста случаи. Понякога си мисля, че много от това е приложимо към мен — той се изсмя, след което продължи отново: — Напълно съм убеден, че коренът на лудостта е в света и това, което може да постигне всичката им терапия, е да ме превърне в перко като останалите.

Аз се засмях. Допушихме цигарите. Заслушах се за шумове извън камиона и се опитах да преценя откъде идват. Но не се чуваше нищо друго освен бръмченето на колата, а аз отдавна бях престанал да броя обиколките.

— Така и не разбрахме как успяха да ни локализируют толкова бързо миналия път — обади се отново Куик. — Някакви предположения?

— Не.

— Е, сега сме още по-предпазливи. Ако не ни настигнат до един час, би трябвало да сме се изплъзнали.

Отново се върнах мислено към онзи ден, към гласа, който ми се бе причул. „Тук ли си сега? Такава ли е твоята воля?“ Чудех се, но отговор нямаше.

След известно време шофьорът намали и ни пораздруса. Предположих, че сме се отклонили от пътя. Продължихме така няколко минути, после колата спря.

Чух да се отваря вратата на кабината. Малко след това шофьорът отвори и задната част на камиона. Погледнах навън и видях, че се намираме на пращен път, виещ се покрай един поток.

Размахах пищова.

— Хайде, вие двамата — рекох, — време е да се сбогуваме.

Мъжете станаха и тръгнаха назад. Последвах ги, за да видя как ще се спуснат долу.

По-възрастният погледна към нас. Стори ми се за миг, че ще каже нещо, обаче той се извърна и хукна заедно с другаря си надолу към потока.

Шофьорът се изхили след тях и отбеляза:

— И двамата са изплашени до смърт.

— Колко още има до смяната?

Той погледна часовника си.

— Пет минути — отговори и затвори вратата. Вероятно беше изминало точно толкова време, когато трябваше пак да ставаме, да излизаме и да се пъхаме в лекия автомобил, паркиран край пътя. Куик и аз се вмъкнахме отзад. Шофьорът на камиона остави возилото си и се метна отпред заедно с новия водач.

За секунди бяхме отново на пътя със свободен хоризонт пред нас. Отвсякъде бяхме заобиколени само с чиста природа, въпреки че нямах точна представа къде се намираме. Пък и нямаше значение. Движихме се бързо.

Когато подминахме Корнадо Хилс и обърнахме на северозапад, започвах да се чувствам в безопасност. Прецених, че е изминал около час, откакто бяхме напуснали болницата. Усетих как отхвърлям част от напрежението, чудейки се дали моето отсъствие вече е било забелязано. Дори в този случай, дирята вече се заличаваше. Още мили, още време...

След половин час вече си мислех, че ще успеем. Именно тогава шофьорът ни откри полицията.

— Ченгета зад нас — съобщи той. — Не се движат бързо и не сигнализируют. Може и да е обикновен патрул.

— Но може и да не е — отбеляза Куик, облягайки се настрани и поглеждайки нагоре. — Небето все пак е чисто — добави. — Това, разбира се, не доказва нищо, не и когато теренът е толкова неравен. Хеликоптерът може да си кръжи някъде, очаквайки да го повикат. Ако

изгубят връзка с тях, всички коли в околността ще бъдат под тревога и хеликоптерите постоянно ще правят обиколки.

— Увеличиха скоростта — обади се шофьорът. — Настигат ни. Да се опитам ли да им избягам?

— Не — отвърнах, — това ще привлече вниманието им. Може и да няма нищо опасно.

Спуснах прозореца.

— Ако ни спрат и намерят оръжието — рече Куик, ще станат по-подозрителни и непременно ще те разпознаят. Така че бъди готов да го използваш.

— Знам.

— Приближават ни — обади се водачът.

— Забелязваш ли някакви оръжия? — попитах.

— Не. Макар че това нищо не значи. И аз имам пистолет под седалката. Някой иска ли го?

— Дай го тук — рече Куик — между седалките, за да не го видят.

Шофьорът се наведе напред, после се изправи. Куик пое пицкова от ръката му.

— Готвят се да ни изпреварят. Може би просто ще отминат.

След секунди чух сирената.

Обърнах се. Точно се изравнявах с нас. Не оставаше нищичко за губене. Стрелях два пъти по предния десен фар и го улучих.

— Давай! — изкрещях.

Полетяхме. Започна стрелба след нас и задното стъкло се пръсна, но Куик и аз вече бяхме залегнали. Никой не пострада.

Когато малко след това погледнах назад, патрулната кола бе изтикана край пътя. Склон, завой и те изчезнаха от погледите ни.

— Вече са се свързали с другите патрулни коли — обади се предишният ни шофьор.

— Вероятно — съгласи се сегашният. — Не след дълго ще ни погнат по въздуха. Някакви предложения?

— Не знаем колко далече е най-близкият хеликоптер — рече Куик. — Може да е на няколко минути.

— Е, и? Дали ще ни засекат сега или след няколко минути, какво значение има?

— Значи продължаваме. Няма смисъл да се крием, след като знаят, че сме тук. Просто ще блокират пътищата, ще доведат маса хора

и ще преровят гората. Да продължаваме напред, докато наистина видим хеликоптер.

— Тогава ще бъде твърде късно.

— Може би няма. Тук сме четирима. Те не могат да преценят кой кой е от въздуха. Щом забележим хеликоптера, ще свърнеш. Един от нас слиза и хуква. Останалите продължават. Как ще постъпят те?

— Нямам представа. Ще последват мъжа и вероятно ще се обалят за нов хеликоптер.

— Идеално. Не може да има втори съвсем наблизко. Ще спечелим голяма преднина. Приближат ли се пак, излиза втори. Надявам се това да е достатъчно, за да се изплъзнете двамата с Род. Ако ли не, оставяш го и продължаваш. Род, изглежда съвсем скоро ще получиш възможност за спасение в гората.

— Мисля, че си прав — отвърнах.

— Кой е първи? — попита другият водач.

— Не ми пука — каза Куик. — Има ли още патрони?

— Тхъ, кутията е почти пълна.

— Подай я назад.

Пресегна се и я взе.

— Чакайте малко — обади се нашият предишен шофьор, — аз ще бъда пръв. Ако смятате да я изгърмите по тях, не ми се ще да съм втори — със или без оръжие. Няма да имам никакъв шанс. Пуснете ме първи и ще им спретна една хубава гонитба. Тогава, ако се наложи, прави каквото знаеш.

— О'кей, това ни устройва.

— Тези за 38 калибър ли са? — попитах го аз.

— Тхъ.

— Дай ми дузина от тях.

— Брой.

Той гребна една шепа и ми ги подаде. Пуснах си ги в джоба.

Куик продължи да наблюдава небето.

— Още нищо — отбеляза той. — Чудя се как ли ни откриха толкова скоро? Дали не са намерили ония двама хамали? Или просто е късмет?

Повдигнах рамене.

— Вече няма особено значение.

— Няма, наистина.

Изминахме няколко мили и аз отново бях на косъм да повярвам в нашето избавление, когато Куик засече хеликоптера върху гребена на редица от хълмове.

— О'кей, туй то — заключи той. — Отбий!

Така и направихме и първият шофьор излезе.

— Късмет — пожелах му аз.

— Благодаря.

Той хукна, изкатери се и се спусна надолу по хълма, далеч от пътя.

— Как се казваше той, между другото? — попитах, докато пътувахме отново напред.

— Боб — рече Куик. — Толкова знам.

Пилотът сякаш не можеше да реши отначало. Издигна се още по-нагоре и започна да кръжи. Предполагам, че от новата височина виждаше едновременно и Боб, и нас.

— Държи ни под око, докато получи инструкции — обади се Куик. — Хайде на бас, че ще му наредят да преследва Боб.

— Едва ли следващата ни смяна е съвсем близо — подхвърлих.

— Де да беше — каза шофьорът. — Съжалявам. Чуйте, те знаят къде сме в момента. Ако останем на това място, ще ни приклепят вътре. К'во ще кажете, ако опитам по страничен път? Обаче не познавам тукашните пътища. А вие?

— Не.

— Не.

— Какво да правим? — попита шофьорът.

— Давай — рекох му аз. — Поемай по някой по-свестен.

Нямаше обаче прилични отбивки през следващите пет или шест мили. Точно както бе предвидил Куик, накрая хеликоптерът се отказа и изчезна. Предположих, че от Таос са изпратили патрулни коли по пътя към нас.

— Най-добре ще е да поемеш по първата, която се покаже — рекох.

Той кимна.

— Мисля, че вече я виждам.

Когато приближихме, той намали. Пътят водеше надясно. Имаше настилка, която обаче не бе поддържана от години.

Това ни забави, но някъде след първата миля се чух да въздъхвам. Пътят не се стесняваше, нито пък се влошаваше. Никой и никъде не се показваше на хоризонта.

Оставаше все още много до заниз слънце. По тъмно и пеш шансовете ми вероятно биха се увеличили.

— Сигурно няма манерка с вода в колата?

Шофьорът се засмя.

— Не, за съжаление — отговори той, — не съм планирал друго освен таксиметрови услуги.

— Другият път ще си по-съобразителен — рекох. — Отбий при онези дървета там горе и ме остави да сляза.

— О'кей.

— Това не е по плана — отбеляза Куик.

— Не, но е много по-добре — рекох. — Ако успея да се задържа извън полезрението до мръкнало, ще мога да се придвижа доста нататък, стопирайки до сутринта.

Стигнахме дърветата и спряхме.

— До скоро — казах.

Слязох и потеглих. Шофьорът извика нещо след мен. Звучеше като „Късмет“.

Минути по-късно, малко по-нататък, чух хеликоптера. Веднага се хвърлих на земята под дърветата, застинал неподвижно. Дори не погледнах нагоре. Просто чаках да отмине.

Той обаче не отмина.

Шумът от мотора му достигна своя максимум и се задържа така. Накрая погледнах нагоре. Той кръжеше.

Дявол да го вземе! Защо? Не се виждаше, когато слязох от колата. Трябва да е търсел кола. Освен... Изплюх малко пясък. Освен, ако нямаха някакъв собствен детектор — инфрачервен, топлинен — и докато са сканирали областта, са попаднали на моите очертания.

Да, така трябва да е станало. Хеликоптерът започваше да се спуска.

Машината се насочваше към едно сечище на стотина метра вдясно от мен. Щом като се сниши под върхарите на дърветата, аз се изправих на крака и се втурнах към гъсталака отсреща. Горичката не бе голяма, но когато стигнах, съзрях още една — отвъд скалистото било, осяяно с бодли и храсталаци, намиращо се на около четвърт миля.

Завтекох се натам. Останах без дъх по-скоро, отколкото си представях. Въпреки ежедневните ми упражнения, месеците, прекарани на закрито, ме бяха отпуснали.

Насилих се да продължа, дишайки тежко и без да се обръщам назад. Преди да стигна до дърветата, чух глас през високоговорител:

— Спри! Полиция!

Продължих да тичам.

— Обграден си! Ще стреляме! Спри!

„Първият изстрел ще бъде предупредителен, помислих си, но следващият едва ли.“ Бях замаян и краката вече ме боляха, но не смятах да спирам.

Чух първия изстрел.

— Това бе предупреждение! Спри!

Последвах още няколко и аз ги чувах как отскачат наблизко. Стана ми ясно, че няма да достигна дърветата. Почувствах се на ръба на припадъка. Имаше все пак някакви скали отпред...

Отново стрелба...

Свих се зад скалите, строполих се и се сгуших, останал без дъх.

Очаквах ново предизвикателство, но такова нямаше. Стрелбата затрака наново, ала сякаш попаденията не бяха близо до мен. Надникнах отстрани на скалата.

Имаше четирима полицаи, трима от които залегнали в позиция, обстрелващи дървесата, които вече бях напуснал. Четвъртият бе проснат по гръб, с крайници в неестествено положение.

Дишах с пълни гърди, докато главата ми се проясни и изучавах ситуацията пред себе си. Бързо разбрах, че стрелбата им не е останала без отговор. Кой ли...

Естествено. Това беше Куик. Той трябваше да е. Беше изчакал, докато се изгубя от поглед и ме бе проследил, глупавото магаре. Сега се опитваше да ги забави, за да ми даде шанс. Само дето си рискуваше живота с тази щуротия. Моето бягство не струваше, колкото неговия живот. По-скоро бих се предал и жертвал от времето си, отколкото да го видя застрелян. Щях да съм още жив. Щях да изляза някой ден...

От димните криволици личеше, че той бяга из гората. Докато го гледах, мъчейки се да открия местоположението му, още една от фигурите пред мен бе разтърсена и се просна бездиханна.

Оставаха още двама... Никога нямаше да го пуснат жив след всичко това. Борбата щеше да продължи докрай и той можеше да бъде само един. При това бе вече доста близо. Куик едва ли имаше още много амуниции.

Напипах пистолета си с ръка. Никой не гледаше в моята посока. Навярно бяха предположили, че съм продължил напред. Изправих се на крака. Приведен, тръгнах бавно към тях, готов да се просна по корем в мига, в който някой се обърнеше. Повтарях си, че рискът не е кой знае какъв. Имаше още скали там горе, където те лежаха. Ако стигнех дотам, щяхме да ги подложим на кръстосан огън и нямаше да ни отнеме много време да приключим.

Когато наближих, стрелбата от дърветата секна. Куик ме бе видял, не е искал да рискува и да ме уцели случайно. Добре. Почти бях успял да измина разстоянието...

Допускам, че отначало полицаите са решили, че са го улучили. Тази мисъл пробягна и през моята глава. Все пак това, че то съвпадна с моето приближаване, сякаш направи първото ми предположение по-правдоподобно. Те не помръдваха. Държаха се на позиции и поддържаха огъня, вероятно в очакване на някоя хитрост, която да ги накара да се покажат. Продължих да вървя. Почти бях навлязъл в обсега им.

Именно тази тишина, предполагам, ме издаде. Мъжът отдясно навярно бе доловил шума от моето приближаване. Той обърна глава и погледна назад.

Аз залегнах напред машинално, нагласих лакти, подпрях дясната си ръка с лявата и започнах да стрелям.

За това време той бе успял да се обърне и да хване пушката. Ако не го бях заковал така бързо...

При третия ми изстрел той се отпусна, после описа бясна дъга във въздуха.

Тогава усетих пареща болка в гърдите и политнах напред, изстрелвайки един безцелен куршум в посоката на втория мъж, точно преди да зария глава в земята и да вкуся кръв, примесена с прах.

После стрелбата продължи. Шумът идеше отдалече. Всичко изглеждаше далечно. Аз се борех да надигна глава, подпрях я на кула от юмруци. Сякаш през стесняващ се тунел видях как един мъж изниква откъм дърветата стреляйки. Това бе Куик. Последният

полицай, който се беше подпрял на коляно, се бе обърнал по посока на гората и отвърщаше на огъня. През това време, той се катурна, а Куик продължи да се приближава.

Отпуснах се отново, мрак обгръщаше главата ми. Заради това ли беше всичко? Няколкото месеца, които бях спечелил! За какво бяха послужили те? Можеше да падна убит още през оная сутрин в Санта Фе... Но процесът, рекламата... Да. Она глас, дето чух веднъж... полупиян... Действителен? Няма значение, предполагам, Прамайко... Заради теб... Съжалявам за последната цигара. Аз... Тук ли си? Наистина ли...?

— *Никога не съм те изоставяла.*

— *Ама това ли е...*

— *Ела при мен.*

Аз...

Денис Гайз отново бе изпаднал в кататония. Лежеше на леглото, зяпайки в нищото. Изпускаше се и се налагаше да го преобуват като пеленаче. Когато Лидия слагаше храна в устата му, той дъвчеше и преглъщаше механично, без знак, че осъзнава процеса. Вече не говореше, освен случайното среднощно промърморване насън. Не ходеше.

Все пак Лидия твърдеше, че има прогрес, че той е извлякъл полза от обвързването със застреляния убиец Родърик Лайшман, че необходимите съставки за личността, която той щеше да развие един ден, бяха заключени в неговото подсъзнание, потънали надълбоко заради травмата от смъртта, на която бе станал свидетел.

Измина месец. После още седмица.

В хладната утрин на един вторник, когато Вики стана и отиде до кухнята, тя намери кафето вече готово. Чаша от него димеше на бар плота отляво на нейния син, който напълно облечен пушеше и четеше вестник.

— ... Пак проклетите индустриалци! — възропта той.

Погледна към нея, плесна вестника в плота, повдигна го и го размахна насреща ѝ.

— Виж какво е намислила проклетата пасмина от юга — изръмжа той — да замърсят океана! Ще речеш, че искат техният

собствен промишлен риболов да...

Вики нададе кратък писък, обърна се и побягна.

Малко по-късно Лидия, в рокля на зелени и оранжеви цветя, пристигна в кухнята и седна да пие кафе с него. Същата вечер, отправяйки успокояващи импулси към неговите сънни центрове, тя го остави похъркващ в спалнята и отиде да погледа звездите.

Вики проучи ума ѝ, но там нямаше нищо за известно време. Накрая Лидия влезе в къщата с тъмни кръгове под очите.

— Тъкмо щях да си сипя нещо за пиене — рече Вики, — а за теб?

— Да, моля. Едно уиски от тези на съпруга ти, с лед.

Лидия отпи полека, с поглед зареян из стаята.

— Той явно пак е успял — поде тя. — Открил е нова личност и я е обсебил изцяло. Този път това е мъж, известен като Смит, Куик Смит, съратник на Лайшман, който очевидно му е останал предан докрай...

— Длъжни ли сме да известим властите отново?

— Не. Не би послужило за нищо. Случаят е приключен. Лайшман и четирима полицаи са намерени мъртви на едно поле, в резултат от престрелка с огнестрелно оръжие. Свършено е вече. Вярно, този човек го е познавал. Е, и? Това не е престъпление. Нека оставим нещата така. Освен това, аз нямам действителна представа за местонахождението му. Неговият ум е много по-труден за вкарване в този коловоз, отколкото бе онзи на Лайшман. Има и психо нюанс, но без да е нещо особено. Той е далеч оттук, доколкото знам и не възнамерява да навреди никому. Денис навярно го е открил при тяхното съратничество, но чак наскоро се е възстановил достатъчно, за да проследи връзката.

— До какво ще доведе това сега?

— До безизходица, боя се. Смятам, че у него вече има натрупан достатъчно материал, за да продължа градежа, за който съм ти говорила. Но това го блокира. Докато има намесена нова личност, аз нямам достъп. Нито пък желая да опитвам с тази нова личност, след като съществува това съотнасяне.

— Тогава какво трябва да направим?

Лидия надигна чашата, отпи и я остави.

— Прекарах целия ден в търсене на ключа — каза тя — и когато накрая го намерих, бях твърде уморена да го завъртя. Вярвам, че ще

успее да прекъсна тази връзка.

— Как?

— Главно като го блокирам за малко. Вярвам, че ако осуетя това, той ще се оттегли отново.

— Това няма ли да му навреди?

— Не. Просто ще го върне обратно там, където е бил, за да мога да продължа да работя с него. Единствената причина, поради която не го направих днес е, че това ще изисква повече издръжливост, отколкото можех да събера в момента. Той е изключително мощен. Никога преди не съм срещала телепат с подобна сила.

— Но дали няма просто да се пресегне и да възстанови връзката, след като ти свалиш напрежението?

— Не смятам. Не и веднага, във всеки случай. Забележи колко дълго продължи оттеглянето му след смъртта на Лайшман.

— Вярно. Кога смяташ да опиташ?

— Утре, ако съм готова. Чувствам, че ще бъда.

— Искаш ли най-напред да поговориш с д-р Уинчъл?

— Всъщност не. Това е моята област на специализация, не неговата. Той би ме оставил аз да взема решението, а тъй като вече съм го взела, консултацията би била излишна.

— Хубаво. Да кажем ли на Дик?

— Не още. Това всъщност не е толкова съдбовен момент, колкото може би изглежда. То е просто повторение на предишната история. Защо да го тревожим, когато нямаме нищо важно да му съобщим? Да изчакаме, докато постигнем истински прогрес.

Вики кимна. Те изпиха питиетата си и поговориха за други неща.

С известни трудности на следващия ден, Лидия успя да прекъсне контакта на Денис с мъжа, наречен Смит. Както бе предвидила, той се върна пак в кататоничното си състояние. Сега обаче, склонността му да блънува насън бе нараснала и той периодично взе да получава и пристъпи на сомнамбулизъм.

След две седмици бе шофьор на камион на име Инголс на път към Ел Пасо. Лидия прекъсна контакта начаса и продължи терапията. От време на време, сега вече и в будно състояние промълвяваше несвързани изрази. Неговите разходки насън се превърнаха в почти еженощна история, без все пак да напуска пределите на градината.

Седмица по-късно той беше пилот по маршрут за Лос Анджелис. Лидия прекъсна контакта и опита да насочи вниманието му към нещата около него.

Четири дни след това беше минен инженер в Монтана. Лидия прекъсна контакта и започна да го извежда на разходки, тъй като вече можеше да стимулира моторните зони на мозъка му, който явно бе претърпял известно развитие в резултат на различните му контакти. Това обаче напомняше сомнамбулизъм, тъй като умът му си оставаше далеч по време на разходките.

Три дни по-късно, беше в екипажа на товарен кораб някъде южно от Хаваите. Лидия прекъсна контакта и взе да изпълнява музикални произведения в негово присъствие.

Два дни след това, той беше първокурсник в голям Източен университет. Лидия прекъсна контакта и го приспа.

На следващия ден беше австриец, планински катерач някъде из Алпите. Лидия прекъсна контакта и го изведе на разходка. Докато изкачваха едно било на изток, той я заговори на руски. Тя му отговори на същия език, после прекъсна контакта и го върна у дома.

По-късно вечерта беше син на фермер от северна Индия и отиде до кухнята, за да хапне. Лидия му поговори известно време, бавно и меко, а след това полека прекъсна контакта. Отведе го в стаята му и го накара да заспи.

Лидия си наля още от уискито на Дик и седна на пода пред ъгловата камина, събута, с разпуснати коси, с очи блеснали от светлината на пламъците.

— Какво става? — попита изникналата зад нея Вики.

— Тъкмо започва да чувства какво може — рече Лидия — да достигне навсякъде по света, да надникне до дъно в мислите на всекиго — едно заместващо удоволствие, което е по-достъпно от развитието на собствена личност. Докато се занимава с това, с този... вампиризм, терапията е в застой.

— Какво смяташ да предприемеш?

— Ще продължавам да го блокирам. Ще се опитам да му внуша неприязън към този тип поведение. Ще продължа да насочвам вниманието му към местни стимули.

— Това ще бъде ли достатъчно?

Лидия глътна питието си, обърна се и се загледа в пламъците.

— Не знам — заговори отново. — Нали разбираш, всеки следващ път става все по-трудно, защото той вече осъзнава силата си. Успях винаги да го блокирам чрез техника, а не със сила. Едва днес за пръв път усетих леко съпротивление. Не знам след колко време ще стане активност. Ако това се случи, няма да бъда в състояние да го блокирам.

— А после?

— Може и да не се стигне дотам. Внушението вероятно ще подейства. Ако ли не... тогава, предполагам, ще ми се наложи да опитам друга техника. Например, да го държа в безсъзнание и да приложя блокировката незабавно щом започне да се съвзема. Това вероятно ще подейства...

— А ако и това не свърши работа...?

— Сигурно ще разберем твърде скоро — въздъхна Лидия.

Същата нощ Денис излезе в градината и запя на италиански. Лидия го заговори на същия език, отведе го обратно в стаята и отново го приспа. На сутринта излязоха на разходка, още докато слана покриваше земята. Показа му изгрева и разговаряха надълго и широко, като той мърмореше неподходящи отговори. Върнаха се в къщата, където тя го нахрани и дълго му свири.

Следобед Денис прие личността на японски полицаи. Тя си побъбри напевно с него двайсетина минутки преди да приложи внимателно блока, който трябваше да прекъсне контакта. Този път Денис се съпротивляваше по-активно. Тя все пак успя да преустанови контакта, опита ново укрепване на внушението, излезе и извика Вики на чай.

— Не действа — отбеляза тя — и съпротивата му на блокиране се е увеличила. Не след дълго вече няма да съумявам да го задържа. Той сякаш не приема внушенията. Следващия път ще опитам по време на сън. Чувствам обаче, че ще се научи да се съпротивлява и на това.

— Ще помогне ли, ако д-р Уинчъл предпише някое лекарство? Може би едно успокоително? Нещо, което да го забави, да го направи по-податлив за контрол?

Лидия поклати глава.

— Упойването му ще попречи на терапията.

— Но какво друго можем да направим?

— Не зная. Не бях предвидила такова развитие.

- Ако трябва да се преместим отново, някъде извън обсега...?
- Той вече може да достига навсякъде по света. Няма къде да се избяга.
- Най-добре да намеря Дик... и после д-р Уинчъл.
- Давай — кимна Лидия.

Любовницата на Дик беше служител от общественото осведомяване на Лунна база II. Тази вечер, както си седеше и си пийваше в нейния апартамент, Дик ѝ съобщи последните данни за състоянието на сина му.

— Има ли някаква единна насока? — попита тя. — Някоя обща черта, споделяна от всички умове, които е обитавал?

— Да — отвърна той. — Лидия ми каза, че всички са били някак смахнати на екологична тема. Не непременно ДЗ, но загрижени за околната среда — реформатори — активни или пасивни.

— Интересно — вметна тя, — ако никой от тях не му е под ръка, чудя се какво ли би направил?

Дик повдигна рамене.

— Кой може да каже, Сю? Ще се оттегли напълно и този път? Или ще открие някого другиго, върху когото да се съсредоточи? Няма как да разберем.

Тя се доближи и разтри раменете му.

— Тогава трябва да го изтеглиш извън обхват — рече Сю — на някое място, където има много малко хора и където хората имат много малко време за мислене върху тия проблеми.

Дик се засмя.

— Ти не разбираш — каза той, — синът ми може да достигне до всяко местенце по света. Ето, той е най-великият жив телепат и тази негова способност го тормози. Аз съм бащата на най-великия жив телепат и мога да му дам всичко — всичко освен ключа, който да го предпази достатъчно дълго, за да може да укрепне.

— Луната — отбеляза тя — е на около четвърт милион мили оттук.

Той се обърна и се взря в очите ѝ. Поусмихна се, после поклати глава.

— Няма да стане — каза той. — Няма как...

— На Луната има две болници — прекъсна го тя, — познавам всички, които работят там. Ти си доста влиятелен. Бих могла да ти подсказва кои връзки да задействаш.

— Как да разберем дали ще има някаква полза?

— А има ли алтернатива? Вашият терапевт признава, че вече не е в състояние да го направлява. Изпрати го на луната, където намесата е минимална. Позволи на тамошните лекари да направят опит.

Дик отпи една голяма глътка и притвори очи.

— Ще помисля — промърмори той.

Тя се премести и седна на стола срещу него. Дик се протегна и взе ръката ѝ.

— Разчиташ ли мислите ми? — попита накрая тя.

— Не. А трябва ли?

— Не смятам, че има нужда.

Той се усмихна и стана. Тя се изправи срещу него.

— Ти си пълна с хубави идеи — отбеляза Дик. — Мисля, че ще опитам две от тях.

III.

Болницата се намираше във вътрешността на малък кратер в южната лунна полусфера. Куполообразен, климатизиран и сияещ от чистота, притежаващ малка ядрена електроцентра, езеро и многобройни дървета, такъв бе домът на стотици богати гериатрични пациенти. Тяхното състояние напълно изключваше завръщането им на синьо-зеленото кълбо сред тъмното небе и затова живееха в този лунен град. Мястото не беше психиатрична клиника, а по-скоро заведение за болни със старческа деменция и атеросклероза.

Новият пациент, един тийнейджър, седеше на пейката до малко изворче, както всеки ден по това време. Един терапевт, Алек Стърн, се беше разположил до него и четеше книга, както всеки ден по това време. Ако Алек се протегнеше и преместеше ръката на момчето в ново положение, тя щеше да си остане така. Зададеше ли му въпрос, повечето пъти оставаше без отговор. От време на време, все пак, вместо отговор получаваше неадекватно мутолеване. Така беше и днес:

— Не е ли красив танцът на цветовете във водата? — попита Алек, оставяйки за момент книгата си.

Момчето, чиято глава бе наведена в тази посока, рече:

— Цветя...

— Напомнят ти на цветя? Да, вярно е. На нещо по-конкретно?

Мълчание.

Алек извади бележник от джоба си и надраска нещо вътре.

— Би ли се поразходил с мен, за да погледаме малко цветята?

Мълчание.

— Хайде, тогава!

Той остави книгата на пейката и взе ръката на момчето. Нямаше съпротива, докато го изправяше на крака. Веднъж станало, то механично продължи да ходи. Поведе го покрай изворчето нагоре по една пътека, достигайки бързо до зоната с контролирано осветление, където се намираха цветните лехи.

— Погледни! Лалета — отбеляза той — и нарциси. Червени, жълти, оранжеви. Харесват ли ти?

Никакъв отговор.

— Искаш ли да пипнеш едно?

Алек взе ръката на момчето, наведе го напред и погали с върха на пръстите му червените листенца на едно голямо лале.

— Нежно е — рече той, — нали! Харесва ли ти?

Момчето остана наведено. Алек му помогна да се изправи.

— Хайде да се връщаме.

Хвана го пак за ръка и го поведе надолу по пътеката.

По-късно, след като момчето бе нахранено и оставено да си почива в стаята, Алек се срещна с д-р Чолмърс.

— Как е хлапето? — попита докторът.

— Без промяна. Движи се само с помощ. Проронва случайно по някоя дума.

— Но отвътре? С какво се занимава умът му? Какви са неговите реакции на новото обкръжение?

— Нищо особено. Той едва осъзнава промяната. Представлява сбор от късове, повечето потопени надълбоко, изскачащи на повърхността безредно, отново потъващи — проблясъци тук и там, случайни взаимодействия. Повечето от тях са резултат от пълно поглъщане на личността.

— Смяташ ли, че трябва да преминем към мозъчна стимулация?

Алек поклати глава.

— Не. Бих желал да следвам предначертанията на предишния му терапевт. Тя е постигала резултати до самия край. Нещата просто са се развили твърде внезапно, за да успее да контролира наситената заобикаляща среда там долу — той махна неопределено над главата си. — Предугадила е латентния период, в какъвто той се намира сега, като следствие от прехвърлянето му. Усетила е също така, че преживеният опит ще го накара да излезе от това състояние и да потърси след време нов стимул.

— Да, но измина почти месец.

— Нейната прогноза е от месец — до шест седмици.

— И ти я приемаш?

— Тя се е справяла отлично. Виждам резултатите от нейната работа всеки път, когато съм с него. Не разбирам всичко, което е

предприемала. Има обаче някакъв ефект, една почти циклична последователност на втълпените личностни аспекти. Мисля, че засега най-безопасно ще е да се придържаме към нейната програма. Все още не зная колкото нея за момчето. Много жалко, че не е могла да продължи.

— Имало е някакъв проблем около развода и нейното нежелание да вземе страна. Тя е била все пак „за“ прехвърлянето на момчето тук.

— Аха, има частичка от това в Денисовата глава. Много незначителна, обаче. А аз винаги съм бил поклонник на неговия старец, така че съм предубеден. Както и да е, това не е истинският проблем на Денис.

— Тази седмица трябва да изпратя доклада на мистър Гайз. Ще ми се да се отбиеш в кабинета след обяд и да ми помогнеш малко. Той иска да получава такъв доклад всеки месец.

— О'кей. Следващия път може да имаме и нещо по-обнадеждаващо за съобщаване.

Почти две седмици по-късно, една сутрин Алек отиде да вземе Денис и го намери свит на пода да чертае геометрични фигури с показалец, намокрен със слюнка. Денис сякаш не усети неговото влизане, така че Алек продължи да наблюдава край вратата. След известно време се пресегна към съзнанието му — полека, внимателно. Обаче не бе в състояние да достигне отвъд най-мощната концентрация, каквато някога бе срещал — концентрация, фокусирана изцяло върху свойствата на триъгълниците.

Близо час стоя там, омагьосан от действието и от концентрацията, с надеждата да бъде забелязан. Накрая се придвижи напред.

Заставайки зад него, той се протегна и го докосна по рамото.

Момчето се извърна внезапно и погледна нагоре към него. За първи път той видя тези очи на фокус, за първи път стана свидетел на нещо като интелигентен проблясък в начина, по който те се помръднаха, в изражението, което съпътстваше погледа.

Денис извика — една или две фрази. После падна в несвяст върху мокрите си диаграми.

Алек го вдигна на ръце и го отнесе на леглото. Положи го там и провери сърдечния му ритъм, пулса. И двата бяха учестени. Той приближи стола си и седна край леглото.

Докато чакаше Денис да дойде в съзнание, писъците все още отекваха в съзнанието му. Той бе извикал на чужд език — нямаше съмнение. Звуковете бяха прекалено последователни, прекалено организирани, за да бъдат произволно ломотене. Алек не бе разпознал езика, но бе сигурен, че е добросъвестно подражание на реч. Всичко останало около поведението на момчето — неговите действия, концентрация и израз бяха изпълнени с твърде много целенасоченост, за да се разпадне образа дойдеше ли време за изговор. Щом Денис се съвземеше, нямаше да представлява особена трудност да се определи в кой лунен ум бе нахлул...

Мина доста време обаче, докато Денис се събуди и когато това стана, очите му блуждаеха неопределено, а умът му бе в почти същото състояние като предишния ден. Останал бе само леко загатнат скорошен контакт, някакъв дух, нюанс от настроение, нещо смътно, което по-рано отсъстваше. Нищо повече, нищо по-конкретно, което да позволи идентификация.

Алек го изведе на разходка в парка, опита се да установи връзка между определени думи и различни сетивни ефекти и постигна обичайния резултат. Накрая го отведе пак на пейката при изворчето. Там именно реши да опита едно упражнение, основано на последния феномен, на който бе станал свидетел.

Отваряйки бележника си на празна страница, той надраска триъгълник, кръг и квадрат. После поднесе бележника пред Денис и го задържа там.

След известно време, Денис наведе глава. Очите му се фокусираха и съсредоточиха. Протегна се и взе бележника в ръце. Придърпа го в скута си и се наведе над него. Прокара показалец по контурите на фигурите.

— Какви са тези фигури? — попита Алек. — Можеш ли да ми кажеш?

Устните на Денис помръднаха и той прошепна:

— Кръг, квадрат, триъгълник...

— Чудесно! Ето — Алек пхна молива си в ръцете му. — Можеш ли да начертаеш още?

Денис се втренчи в молива, сетне го върна. Поклати глава. Наведе се отново напред, очерта още веднъж фигурите с пръст, после

отмести поглед. Бележникът се изплъзна от скута му и падна на земята. Той сякаш не забеляза.

— Какво представляват те? — попита Алек. — Можеш ли да ми кажеш пак?

Денис не отговори. Мислите му отново блуждаеха напосоки.

Алек вдигна обратно бележника и се зае да пише.

Състоянието на Денис остана непроменено почти седмица след това. Правеха опити да го заинтригуват във всички възможни развлекателни и оздравителни часове и макар че той проявяваше интерес към музиката, явно му липсваше желание да се учи да свири на инструмент. В часа по изкуство той се ограничаваше до чертаенето на кръгове, триъгълници и квадрати. Умението му да възпроизвежда с лека ръка тези фигури скоро достигна нивото на почти механично съвършенство. Способностите му за разговор не надхвърляха дума — две, най-много три — в отговор на многобройните и повтарящи се, простичко зададени, елементарни въпроси. Той никога не започваше разговор сам.

Всичко това обаче можеше да се приеме като значително подобрение и наистина си беше такова. Следващият доклад до родителите му отбелязваше прогрес в ръчните, говорните и мисловни умения. Това, което не бе включено, беше френският епизод с неговите последствия.

Когато една сутрин Алек отиде да го вземе, той го намери да крачи напред-назад из стаята, мърморейки си на френски. При опитите да го заговори той получаваше отговори само на френски. Пробвайки чрез телепатия, Алек откри нова идентичност. Тогава го остави да си крачи и отиде да потърси един млад френски лекар, назначен наскоро в заведението.

Марсел прекара целият ден с Денис и се завърна с един куп бележки.

— Той вярва, че е маркиз дьо Кондорсе — обяви по-късно вечерта, подреждайки бележките на бюрото си и повдигайки поглед нагоре към Алек, — в което всъщност почти успя да ме убеди.

— Какво искаш да кажеш? — попита Алек.

— Той притежава невероятно количество информация за живота на маркиза... и за епохата.

— Възможно е да е някоя идиотска научна функция — предположи Алек. — Нещо, което е чул и запааметил отдавна от някой ум, до който се е докоснал и което излиза чак сега на повърхността.

— Но то бе напълно последователно, Алек и беше повече от повторение на факти. Впусна се в интелигентен... изключително интелигентен разговор. Говореше за неговия, по-скоро на маркиза „Ескиз за исторически обзор на прогреса на човешкия разум.“ Не само цитираше отделните пасажии, но и отговаряше на въпроси и развиваше присъстващите в самото есе мисли. Това е повече от произволен утопизъм, нали разбираш. Той разглеждаше човешкото съвършенство като следствие от разпространението на знания, а науката като духовен път за повишаване, както на материалното равнище на човечеството, така и на индивидуалния интелект, а после...

— Момент — рече Алек вдигайки ръка. — Вече установихме, че той няма връзка с определена личност или време. А с местонахождението си все пак? Как съчетава живеенето си на луната и едновременно с това в края на осемнадесети век във Франция?

Марсел се усмихна.

— Килията си е килия — отвърна той. — Маркизът е прекарал последните си дни в затвора. Това е мястото, в което Денис си е представил, че се намира.

— Маркиз дьо Кондорсе е бил жертва на Революцията, нали?

— Да. Макар все още да се спори дали е бил екзекутиран или по-скоро сам е посегнал на живота си...

Алек настръхна.

— Какво има? — запита Марсел.

— Не зная. Това обаче ме притеснява. Какъвто и да е неговият източник на информация, вероятно включва и това.

— Нали не смяташ, че...

Алек се изправи.

— Ще отида да проверя какво прави. Тревожа се.

— Идвам с теб.

Двамата се отправиха с широка крачка през парка.

— Той никога не е показвал, каквито и да било наклонности в тази посока, нали?

— Не и откакто е тук — отговори Алек, — а и няма нищо записано в този смисъл. Но по начина, по който неговата личност се

реформира, е трудно да се предположи какъв обрат може да настъпи по всяко време. Боже мой!

— Какво?

— Разчитам го!

Алек се втурна напред.

Стигнаха до стаята на Денис и го намериха на земята. Беше направил опит да се обеси с колана си на корнизата. Той обаче бе поддал. Сега лежеше в несвяст до стола, от който бе скочил.

Марсел го прегледа набързо.

— Вратът му не изглежда счупен — отбеляза той, — но ще трябва рентген. Иди намери носилка! Аз ще остана тук.

— Добре.

Щателният преглед показва, че Денис не е претърпял сериозни наранявания. Не се изясни защо е изпаднал в кома, от която излезе едва след два дни. През това време го оставиха в клиниката на системи, наглеждан от хора и механични наблюдатели.

Когато на третия ден Денис се събуди, той се вкопчи в тялото си и изстена. Появи се една сестра, забеляза страданието му и повика лекар. Подробният преглед показва, че всичко е наред и започнаха попълни изследвания. Докато чакат резултатите, Марсел и Алек приседнаха край леглото и определиха, че Денис вече не е маркиз дьо Кондорсе. Телепатичният преглед установи увереността му, че се намира легнал на една ливада край някакви скали, с кървяща рана, причинена му от рога на легендарно морско чудовище. Там той също така чувстваше присъствието на предишния си терапевт, Лидия Диманш и често се обръщаше към дежурната сестра с това име.

— Тестовите не показаха нищо — обяви по-възрастният лекар, който бе влязъл в стаята по време на ТП сканирането.

— Това е още една от... самоизмамите му — рече Алек. — В неговото досие се препоръчва подобни неща да бъдат прекъсвани. Мисля, че едно успокоително би помогнало.

— Не знам — намеси се по-възрастният лекар, — твърде дълго е бил в безсъзнание. Слаб е... Какво ще кажете за нещо просто отпускане?

— Добре. Нека опитаме.

Докторът изпрати да донесат необходимото лекарство и назначи инжекция. Сестрата подържа Денис за ръката. След минути сякаш

напрежението го напусна. Стенанията му отслабнаха и престанаха. Тогава Алек пристъпи внимателно, но твърдо към прекъсване на хипотетичната връзка. Мозъкът под наблюдение ненадейно поддаде и потъна в небитието. Денис затвори очи и дишането му се нормализира. Докторът се приближи да му провери пулса.

— Нормален сън, според мен — обяви той след половин минута.
— Намерили сте значи начин да го откъснете от източника на безпокойство?

— Предполагам, че този начин е толкова добър, колкото и всеки друг. Да. Ако не тръгне с шеметна бързина към нещо ново, когато се събуди, той ще си бъде в старото състояние. Разбира се ако се придържа към това, което е сякаш негов модел на поведение.

— Следователно най-доброто, което можем да направим е да го оставим да поспи под надзора на мониторите — той погледна моментната диаграма. — Функциите му са доста над предишното кома равнище.

Алек кимна.

— Изглежда отлично. Нека обаче ме повикат незабавно, ако настъпят каквито и да било промени в състоянието му.

— Разбира се — кимна лекарят.

Всички си отидоха и го оставиха да спи.

Със събуждането си Денис сякаш се беше завърнал към своето по-безопасно предишно „аз“. Той се разходи с Алек из болницата, наблюдавайки с голямо любопитство нещата, които се разкриваха пред него. Взираше се в цветята из градините, в звездите над купола и в далечната Земя. Способността му за общуване бавно нарастваше през седмиците, които последваха, макар че все още не подхващаше разговор и не задаваше въпроси.

Денис се завърна в часовете по изкуство. Продължаваше да чертае геометрични фигури, но вече поразкрасени със завъртулки и сложна филигранна изработка. Суровите и решителни линии отпреди бяха омекотени в основните фигури и новите разработки вече се отличаваха с по-голямо майсторство.

Един ден Алек реши, че е дошло време да го запита:

— Как ти е името?

Денис не му отговори и остана загледан в станцията за пречистване на въздуха, намираща се отвъд пътеката, където бяха

седнали.

Алек сложи ръка на рамото му.

— Твоето име? — повтори меко той. — Би ли ми казал името си?

— Име... — прошепна Денис. — Име...

— *Твоето* име. Как звучи то?

Денис присви очи, сбърчи вежди. Взе да диша тежко.

Алек стисна рамото му.

— Няма нищо. Няма нищо — успокой го той. — Аз ще ти го кажа. Името ти е Денис. Денис Гайз.

Признаците на напрежение изчезнаха. Денис въздъхна.

— Можеш ли да го изречеш? Можеш ли да кажеш Денис Гайз?

— Денис — повтори момчето. — Денис Гайз.

— Добре! Отлично! — рече му Алек. — Ако можеш да го запомниш, добре ще сториш.

Продължиха разходката.

Петнайсетина минути по-късно Алек го попита:

— Е, как ти е името?

Лицето на Денис помръкна. Дишането му се учести отново.

— Само допреди малко говорехме за това — рече Алек. — Помъчи се да си спомниш!

Денис заплака.

— Няма нищо — каза Алек хващайки го за ръка. — То е Денис Гайз. Денис Гайз. Това е всичко.

Денис въздъхна тежко. Не отрони нито дума.

На следващия ден отново не си го спомняше и Алек изостави проблема с установяването на самоличността за по-нататък. Малката травма не бе оставила никакви неприятни последици за Денис.

Изминали бяха няколко дни, когато преподавателката по изкуство забеляза в блокчето за рисуване на Денис един напълно несъответстващ му ескиз. Той тъкмо нанасяше последните щрихи с молива върху удивителна карикатура на един от своите съученици.

— Това е изключителна работа — отбеляза тя. — Не съм знаела, че си толкова умел портретист.

Денис погледна към нея и се усмихна. За първи път тя го виждаше да се усмихва.

— Откога си служиш с лявата ръка?

Той обърна и двете си длани нагоре и сви рамене.

По-късно преподавателката показва на Алек някои от новите рисунки.

Алек подсвирна.

— Имаше ли нещо, което да загатва такива наклонности? — попита той.

— Не. Случи се доста внезапно, заедно със смяната на ръцете.

— Значи сега той е левак?

— Да. Сметнах, че това ще ви заинтригува като възможен признак за неврологично развитие... за вероятността да има прехвърляне на контрола от едното мозъчно полукълбо в другото...

— Да, благодаря — рече той. — Ще накарам Джеферсън, невропсихолога, да го погледне пак. Имаше ли някакви съпътстващи поведенчески промени?

Тя кимна:

— Но е трудно да се конкретизират. Просто изглежда вече... по-оживен, погледът му е по-буден, има нещо в начина, по който си движи очите, което преди го нямаше.

— Най-добре е веднага да ида при него — рече Алек. — Благодаря още веднъж.

Той се отправи към жилището на Денис, почука и понечи да отвори вратата.

— Да? — обади се глас отвътре.

— Аз съм Алек — рече той. — Може ли да вляза?

— Влез — отговори гласът монотонно.

Денис седеше до прозореца с отворен скицник в скута си. Вдигна поглед и се усмихна на влезлия.

Алек се приближи и погледна към скицника. Той бе изпълнен с рисунки на близките сгради.

— Много добре — рече той. — Доволен съм, че разработваш и други теми.

Денис се усмихна отново.

— Изглеждаш в добро настроение днес. Още един повод да се радвам. Има ли някаква конкретна причина за това?

Денис повдигна рамене.

— Каж ми — подхвана Алек уж случайно, — нали не съм те притеснил оня ден с тази история около твоето име?

— Няма притеснение — отвърна Денис.

- Спомняш ли си го все пак?
- Кажи... го... отново.
- Денис. Денис Гайз.
- Да. Денис Гайз. Да.
- Упражнява ли ти се малко?
- Упражнение?
- Разхожда ли ти се вече?
- Ах, да, да. Разходка. Упражнение...

Денис затвори блокчето. Стана и прекоси стаята. Отвори вратата, задържа я пред Алек.

Тръгнаха по обичайния им маршрут в посока на фонтанчето.

— Разговаря ли ти се за нещо специално? — запита го той.

— Да — незабавно отговори Денис. — Да поговорим за говоренето.

— Аз... не можах да те разбера.

— Го-вор. Части.

— Думи?

— Да. Думи.

— О, ти искаш да преговорим твоя речник. Добре. Разбира се.

Алек започна да изговаря всичко, което вече бяха минавали. Сдържайки вълнението си, той прехвърли частите на тялото, местоименията, основните глаголи. Речта на Денис разцъфтяваше с напредването на разходката.

По-късно, застанал до фонтана, Денис попита:

— Как работи фонтанът?

— О, като обикновена помпа — отговори Алек.

— Като каква по-точно? Бих искал да я разгледам.

— Не съм сигурен точно като каква помпа. Мога да поразпитам после някой от поддръжката и ти вероятно ще успееш да я разгледаш. Може би утре.

— Добре. Разбира се. Алек?

— Какво?

— Аз... Ние къде се намираме?

— Това е Лунно Медицинско Заведение II.

— Лунно!

— Да, на луната. Ти чак сега ли разбираш...?

Денис се беше облегнал отстрани на фонтана. Изведнъж погледна нагоре.

— Оттук няма космическа видимост — отбеляза Алек. — Ако желаеш, мога да те заведа в обсерваторията.

Денис закима енергично.

— Да, моля.

Алек го хвана за ръка.

— Предполагам, че това е шок за теб, след като не си го разбрал досега и още не си свикнал с мисълта. Редно е да ти поискам извинение. Аз приемам твърде много неща за даденост поради начина, по който тъй внезапно започна да общуваш, откакто... откакто...

— ... станах по-малко луд? — довърши Денис с усмивка, възвърнал си спокойствието.

— Не, не. Това е погрешна дума. Слушай, имаш ли някакво понятие за това какво е ставало с теб, как са стояли нещата до днес?

Денис поклати глава.

— Всъщност не — отвърна той, — де да имах.

Алек опита бърза ментална сонда, но както и двата предишни пъти по време на днешната им разходка, той не успя да се прехвърли отвъд повърхностните мисли, фокусирани върху настоящите обстоятелства с такава мощна концентрация, че спираха какъвто и да било по-нататъшен достъп.

— Не виждам причина да не ти разкажа нещичко — рече Алек. — Ти си бил болен през почти целия си живот — състояние, предизвикано от телепатичната ти дарба. Бил си изложен на мислите на възрастните твърде рано — още с раждането си — и досега те са спъвали твоето самостоятелно мислене. Довеждането на луната те е отдалечило от повечето влияния. Едва сега си успял да постигнеш някаква стабилност, да отвориш нещата едни от други, да започнеш да мислиш самичък, да осъзнаеш своето *собствено аз*. Даваш ли си сметка? Ти едва сега започваш да навлизаш в своето рационално съществуване.

— Аз... мисля, че разбирам. Миналото е така мъгляво...

— Естествено. Асансьорът е оттук.

— Какво представлява телепатичната дарба?

— Ами... Способност да разбереш направо какво си мислят другите.

— О!

— Това е било прекалено за съпротивителните сили на едно дете.

— Да.

— Имаш ли идея какво те е избавило? Спомняш ли си кога за първи път в мислите ти навлезе понятието самосъзнание?

Денис се захла.

— Не. То е нещо като събуждането — каза той. — Никога не си сигурен кога точно ще започне, но ето идва моментът и то се случва. Мисля, че все още не е приключило.

— Добре.

Алек задържа вратата отворена, пусна Денис да влезе и натисна едно копче на стената.

— Аз съм... доста... невеж — сподели Денис. — Не го приемай като... рецидив... ако питам за очевидното... или ми липсват някои думи.

— Как, за бога! Та ти напредваш пред очите ми. В действителност, трудно ми е да повярвам, че това наистина се случва.

Асансьорът жужеше около тях. Денис докосна стената и се засмя.

— И на мен, и на мен. Кажи ми, ти самият притежаваш ли тази... телепатична дарба?

— Да.

— Има ли много такива хора?

— Не, ние сме ограничено малцинство.

— Ясно. А ти упражняваш ли го върху мен?

— Не. Струва ми се, че така си говорим по-добре. Практиката е полезна за теб. Искат ли ти се да опиташ другото?

— Не точно сега. Не.

— Добре. Тъкмо това исках да засегнем. Може би засега ще е по-добре, ако не правиш опити в тази насока. Няма смисъл да се рискува с отварянето на стари канали на ранимост, докато не укрепнеш душевно още мъничко.

— Това звучи разумно.

Вратата се отвори. Алек го въведе в помещението на обсерваторията — дълга, извита зала, с разхвърляни из нея столове и пейки, осветена единствено от звездите и огромното кълбо на Земята над прозрачен балон, служещ ѝ за покрив.

Денис ахна и се залепи за стената.

— Всичко е наред — рече Алек, — тук си в безопасност. Няма от какво да се боиш.

— Дай ми възможност — рече Денис. — Изчакай да погледна. Замълчи! Господи! Прекрасно е! Там горе. Светът... трябва да го нарисувам. Как мога да получа боите... тук?

— Мис Брант ще ти даде бои — рече Алек.

— Но светлината...

— По-нататк има ниши, които могат да се осветят — той ги посочи. — Изобщо ли не си подозирал... всичко това? Че се намиращ тук — на луната?

— Не. Аз... искам да седна на един от столовете.

— Разбира се. Хайде.

Алек го заведе до една двойка столове, разгъна ги, сложи Денис да седне на единия, взе другия за себе си. Наблюдаваха небето около час. Алек опита на два пъти да сондира Денис, но и в двата случая се сблъска с онази яростна концентрация, която блокираше по-нататъшното разчитане.

Накрая Денис се изправи.

— Стига вече — рече той, — хайде да се връщаме обратно.

Алек кимна.

— Хапва ли ти се в закусвалнята? Или ще ти дойдат прекалено много вълнения за един ден?

— Да опитаме и ще разберем.

Докато слизаха надолу с асансьора, Алек отбеляза:

— Навярно никога не ще узнаем какво е било онова особено нещо, предизвикало това твоє подобрене.

— Вероятно не.

— ... Има и доста други неща, които не разбирам...

Денис се усмихна.

— ... това, обаче, което ме озадачава най-силно е откъде ли може да си закачил италианския акцент.

— Ако някога откриеш, кажи ми — отвърна Денис.

Д-р Тимура не установи признаци на неврологична дисфункция. Забележките му бяха основно върху Денисовия интерес от апаратурата за изследване и неговите въпроси относно месторазположението на

мозъчните функции. Той прекара половин час повече от предвиденото с Денис в разглеждане на разделите в невроанатомията.

— Каквото и да го е предизвикало — рече той по-късно на Алек, — било е нещо функционално, така че не се допитваш до нужния човек. Това е повече в твоята област, отколкото в моята.

— Така и предположих — рече Алек. — Ние всъщност знаем толкова малко за телепатите...

— Каквото и да е цената, изглежда че идеята за изпращането му тук се оказа правилна. Това го откъсна от неблагоприятните стимули и му даде възможност да си откъсне. За кратко време се постигна голям ефект и ето че вече се съвзема.

— Да, има нещо такова. Но да се стигне толкова далече от границата между живота и смъртта за един ден е... забележително. Той вече има бои и платно, и кутия с касети. Задава въпроси за всичко...

— Дълго потисканото любопитство излиза на повърхността? В това отношение няма как да разберем неговото действително равнище на интелигентност. Доста високо, предполагам.

— Определено, определено. Но какво ще кажете за времето, когато си мислеше, че е Кондорсе?

— Трябва да е станало при използване на телепатичната му дарба. Вероятно никога няма да узнаеш точно какво се е случило.

— Предполагам, че сте прав, но има нещо странно и в настоящото му съзнателно състояние.

— Какво е то?

— Не мога да го разчитам. Аз самият съм доста добър телепат. Иначе не бих работил в ТП терапията. Но колкото пъти опитам сканиране, никога не стигам и на милиметър отвъд непосредствения му предмет на интерес. Той владее концентрацията на шахматист по време на турнир — през цялото време. *Това не е нормално.*

— *Има* и други такива хора. Хората на изкуството, например, когато са погълнати от една творба. А той се интересува от изкуство.

— Вярно. Що се отнася до това, той е един невероятно мощен телепат и е възможно несъзнателно да блокира. Смятате ли, че вече се развива твърде бързо и предстои някаква реакция?

Д-р Тимура повдигна рамене.

— Вероятно ще настъпи някаква реакция. Депресия... Умора със сигурност, ако продължава в този дух. От друга страна, може да се

окаже по-лошо, ако го отклоняваме в този момент, докато се мъчи да научи всичко възможно. Когато напълни коремчето, ще се отдръпне, за да смели натрупаното. Тогава именно ще започне вашата истинска работа. Това е само мое мнение, разбира се.

— Благодаря. Признателен съм за всеки съвет по този случай.

— Държите монитори в стаята му, нали?

— Естествено, откакто е тук... и още няколко екстри след инцидента, по време на който беше Кондорсе.

— Добре, добре. Защо сега не му дадете малко повече време за самия него, след като можете да го наблюдавате и да видим какво ще стане?

— Искате да кажете да спрем терапията и да му върнем неговата си глава?

— Нищо чак толкова радикално. Но вероятно ще поискате да го подложите на известно наблюдение преди да решите какъв курс на терапия да предприемете. А вие сигурно ще се отдръпнете на по-голямо разстояние, отколкото когато той едва ли можеше самичък да се разходи наоколо.

— Да. Така е. Смятам да се отдалеча за известно време и да оставя на машините да извършват наблюдението. Ще се отбия по-късно при него, за да видя как върви рисуването... и да го нагледам. До скоро.

— И умната.

Алек почука на вратата и изчака.

— Да?

— Аз съм, Алек.

— Хайде, влизай.

Той влезе и намери Денис седнал на леглото с портативен компютър край себе си. Напряко на стаята беше разположен един статив със завършено платно върху него. То представляваше небесен пейзаж от гледната точка на обсерваторията, с открояващата се Земя. Алек застана пред него.

— Завършил си цялата работа за толкова кратко време? — попита той. — Чудесна е! И това е твоята първа картина. Много впечатляващо.

— Акрилните бои са наистина нещо добро — отбеляза Денис. — Не ти се пречат, а и съхнат бързо. За предпочитане са пред маслените, когато бързаш.

— Та ти кога си използвал маслени?

— Ами... исках да кажа, че така изглежда. Наблюдавал съм как другите ги използват в клас.

— Ясно. Ти не спиращ да ме удивляваш. С какво се занимаваш сега?

— Изучавам нещата. Имам много за наваксване.

— Може би трябва да я караш по-кратко в началото.

— Няма проблем. Още не съм се изморил.

— Искаш ли пак да се поразходим?

— Честно казано, повече ми се остава тук, за да поработя още.

— Смятах да те питам за четенето...

— Изглежда, че съм усвоил основите по някое време. Сега работя за усъвършенстване на нещата.

— Е, това е направо страхотно. А какво ще кажеш за една вечеря? Трябва да се храниш. Закусвалнята е отворена.

— Вярно. Добре.

Той изключи компютъра, изправи се и се протегна.

— По пътя можеш да ми разправиш как вървят работите на Земята — рече той — и да ми разкажеш за телепатите.

Денис му направи място да излезе.

Същата вечер Алек изготви пълен доклад до д-р Чолмърс.

... и аз проникнах в мозъка му по време на вечеря — пишеше лекарят. — Той се съгласява да бъде Денис Гайз, но не го вярва истински. Твърди го само заради нас. Вътрешно е убеден, че е Леонардо да Винчи.

Д-р Чолмърс изсумтя.

— Сериозно ли говорите?

— Естествено.

Докторът запали угасналата си лула.

— Не виждам нищо лошо в това — произнесе накрая той. — По-опасно ми се струва, ако се мъчим да го отървем от подобна заблуда на този етап, когато това го води към удивителен прогрес.

— Съгласен съм да не закачаме този да Винчи аспект — рече Алек. — Моите опасения обаче се коренят доста по-надълбоко. Никак не съм убеден, че това е самозаблуда.

— Какво искате да кажете?

— Достигнах до същността му по време на вечеря. Той бе отпуснат, мислите му блуждаеха. Опитах сонда и сполучих. Той вярва, че е да Винчи, не иска ние да го научим и прави всичко по силите си, за да ни накара да повярваме, че е възстановяващия се Денис Гайз. Същевременно се опитва да научи всичко възможно за света, в който се намира сега.

— Това не е нещо по-различно от параноидна ситуация, от която ние, за щастие, можем да извлечем полза.

Алек вдигна ръка.

— Обаче това изглежда не е само вяра. С Кондорсе той бе възприел, както мисленето на мъжа, така и неговия френски. Сега с да Винчи той е добил артистични умения и е разменил водещата си ръка — да Винчи е бил левичар, имам пресни наблюдения върху това. Придобил е и едно почти патологично любопитство към всичко...

— Тогава защо не говори на италиански?

— Защото този път е възприел мисловния модел на един от най-великите улове, съществували някога, и е решил да ни върви по гайдата, да се нагоди към ситуацията, в която се намира. Следователно, ежедневно изучава съвременен английски с феноменална скорост. Ако се вслушате обаче в речта му, ще доловите италианския акцент, който вече се старае да прикрива. Той се опитва да се адаптира.

— Цялата хипотеза е нелепа. Но дори и да я допуснем за момент, какъв е възможният механизъм за постигането ѝ?

— Така. Размишлявах доста. Как действа телепатията? Все още не знаем със сигурност. Подходът ни е бил основно практически. Всички наши телепатични охранители, специалисти по общуване, психолози терапевти, семантични инженери, прецизни преводачи, са изработили различни начини за използване на тази дарба без истински напредък в разбирането на нейния механизъм. О, ние си имаме

теоретици, но разполагат с твърде малко конкретни факти, на които да опрат своите догадки.

— Значи ще прибавите още една догадка в списъка?

— Да. Това е наистина всичко. Догадка... или странно чувство. Първопричината Денис да бъде изпратен тук е бил феноменалният обхват на неговите способности. Той е най-мощният телепат в историята. Тук бе ефективно възпрепятстван да се добере до онези умове, към които изглеждаше привлечен. Не можеше да достигне достатъчно далеч, за да осъществи контактите, които сякаш желае. Тогава какъв бе изходът за него?

— Наложил се да се завърне към собствените запаси. Така и стана накрая, според плана — вече започна възстановяването, както се надявахме.

— Освен ако не съм прав за трайното личностно присвояване.

— Алек! Кондорсе, да Винчи и който и да е друг, чиято роля може да пресъздава — всички те са покойници. Сигурно не намеквате за някакъв спиритизъм?

— Не, сър. Ние знаем за естеството на времето дори по-малко, отколкото за телепатията. Чудех се дали разочарован от опитите си да покори пространството, той не е успял да върне ума си назад във времето и така да достигне онези индивиди, чиято самоличност е възприел.

Д-р Чолмърс въздъхна.

— Както при параноята — отбеляза той, — така и в тези опити за връщане в минали времена и предишни животи, за които от време на време любителите хипнотизатори пишат книги, всеки човек иска да е значителен. Никой не се идентифицира с някой мухльо, роб или обикновен орач. Той неизменно бива крал, кралица, генерал, велик учен, философ, пророк. Това не ви ли се струва поразително странно?

— Не съвсем. То ме поразява с това, че е неприложимо в случая с Денис. Ако притежава способността да прониква назад във времето, естествено е да достигне умовете, към които е най-силно привлечен. Те със сигурност са най-интересните. Ако можех да достигна миналото, точно тях бих опитал да сканирам.

— Добре. Така няма да стигнем доникъде. Твърдите, че сте се докоснали до неговата същност и той наистина е убеден, че е да Винчи.

— Да.

— Какъвто и да е източникът на тази нова идентификация, това го мотивира да прави неща, каквито не е опитвал никога преди. Следователно е нещо добро. Нека си тъне в своята заблуда. Ще се възползваме от нея възможно най-пълно.

— Дори ако той всъщност не е Денис Гайз?

— Вижте, той вече отговаря като Денис Гайз и действа по начин, както според него би действал Денис Гайз. Внезапно показва висока интелигентност и наченките на забележителни умения. Ако вдъх душата си е избрал да бъде Леонардо да Винчи, един гений в света на дървниците от двайсет и първия век какво значение има, след като се държи приемливо във всяко друго отношение? Всички ние си имаме своите лелеяни мечти и смешни заблуди. Има определени зони, където терапията престава да е терапевтична и се превръща просто в натрапване. Не му отнемайте бляновете. Учете външния човек у него на приемливо обществено поведение.

— Но това е повече от блян!

— Алек! Долу ръцете!

— Той е мой пациент.

— А аз съм твой шеф тук и съм длъжен да осигуря ефективната ти работа. Не виждам каква ще е ефективността на труда ти, ако следваш предначертаното от тази куриозна история с телепатия отвъд времето. Нашите действия трябва да се основават на познания, а не на догадки. Ние имаме познания върху параноята и то не от днес. Някои форми са доста безобидни. Оставете го с тази му роля и работете върху останалото. Вероятно ще забележите как с натрупването на опита, с придобиването на самоувереност, тази роля просто ще отшуми.

— Не ми оставяте особен избор.

— Не, не ви оставям.

— О'кей, ще постъпя както казвате.

— И ме дръжте в течение, неофициално, както и по каналите.

Алек кимна и стана да си ходи.

— И още нещичко... — рече д-р Чолмърс.

— Моля?

— Ще съм ви признателен, ако задържите тази хипотеза относно времето за себе си, поне засега.

— Защо?

— А ако има нещо вярно? Само предполагам, разбира се. Ще са необходими доста доказателства, доста изследвания. Една преждевременна реклама би била най-лошото нещо.

— Разбирам.

— Чудесно.

Алек излезе, прибра се в своята квартира и се опъна на леглото да размисли. По някое време заспа.

На другия ден Алек реши да остави Денис сам с уроците и рисуването, отбивайки се само за закуска, обяд и вечеря. Денис не бе особено общителен сутринта или по обед. След вечеря обаче се оживи, облегна се напред и втренчи погледа си в него.

— Тази... телепатична способност — поде той — е странно и чудесно нещо.

— Стори ми се, че нямаш намерение да се занимаваш с нея известно време.

— Това бе вчера. Казах, че засега няма да експериментирам с нея. Много добре. Мина известно време. Любопитството ми се изостри.

Алек цъкна с уста и поклати глава.

— Възможно е да направиш сериозна грешка... — поде той.

— Излезе, че не е така. Аз мога да я контролирам. Удивително е. Научих толкова много и толкова бързо, черпейки от чужди умове.

— Чии умове? — попита Алек.

Денис се усмихна.

— Не знам дали е редно да го кажа. От твоя, например, научих, че има известни правила на благоприличие, които не позволяват безразборно и своеволно ровичкане в мислите на другите.

— Виждам колко силно си се впечатлил.

Денис вдигна рамене.

— То е двустранно. Защо само аз да го спазвам, щом не се прилага спрямо мен?

— Вече знаеш отговора. Тук статусът ти е на пациент и аз съм твой терапевт. Това е специална ситуация.

— Тогава не виждам защо трябва да бъда порицаван за действията си от онези, които не смятат, че нося пълна отговорност за

тях.

Алек се засмя.

— Много добре — отбеляза той. — Бързо учиш. Очевидно се налага нещата да бъдат преразгледани съвсем скоро. Междувременно, всичко, което мога да кажа е, че това просто не е красиво.

Денис кимна.

— Няма спор. Имам си и по-добро уплътняване на времето от воайорството. Не. Искаше ми се да подложим на обсъждане две неща, които напоследък ме интересуват: моя собствен случай и самата телепатична функция.

— Ако наистина си правил това, което твърдиш, навярно вече знаеш и по двата въпроса също толкова, колкото и ние.

— Едва ли — отвърна той. — Не мога да достигна дълбините на твоя мозък и да измъкна всичкия ти опит и умения.

— О? И откога така? Струва ми се, че преди успяваше.

— Кога?

— Нека първо те попитам нещо. Имаш ли някакъв спомен от предишни периоди на яснота, когато си се чувствал сякаш си друг човек?

— Аз... не мисля. Някои неща... като сънища... понякога минават и заминават. Празни мисли, случайни разпокъсани фрагменти на нещо като памет. Но аз наистина нямам кой знае с какво да ги свържа. Да не искаш да кажеш, че съм бил друг човек, че всичко което сега чувствам и мисля е някаква... външна обвивка? Да не би да твърдиш, че вътре в мен наистина има заключен някой друг и че човекът, за който се мисля, е възможно да бъде отзован по всяко време?

— Не, не твърдя това.

— Какво тогава?

— Не зная, Денис. Ти познаваш себе си по-добре от мен. Усвояваш нещата с фантастична скорост...

— Ти не вярваш, че наистина съм Денис Гайз — вметна той.

— А така ли е?

— Това е глупав въпрос.

— Ти го повдигна.

— Мислиш, че съм все още някаква външна обвивка и че истинският Денис Гайз продължава да бъде погребан вътре в мен?

— Денис, не знам. Ти си ми пациент. Най-много от всичко желая да те видя напълно възстановен и нормално вписващ се в обществото. Никога не съм имал намерение да подтикна ума ти към съмнения. За един терапевт е естествено да клони към размисъл, да прехвърля всяка възможност, колкото и пресилена да е тя. Общо взето, тези неща си остават неизречени. В това отношение, изглежда лоша услуга ни прави твоята мощна телепатична способност и това, че я използваш, когато ти скимне.

— Следователно според сегашното ти чувство, не си бил прав?

— Според мен това беше една от онези догадки, които понякога се правят, без да произлезе кой знае какво от тях. За един терапевтичен курс се правят и отхвърлят безброй догадки. Това наистина не бива да те засяга.

Денис отпи глътка сок.

— Обаче ме засяга, знаеш ли — рече след малко. — Не се чувствам щастлив от хипотезата, че не разрешавам на пълноправния обитател на това тяло да води собствен живот.

— Дори и ако не е толкова пригоден за това, колкото си ти самият?

— Дори и тогава.

— Независимо от факта, че всичко това е празна спекулация, не виждам какво можем да сторим срещу тази твоя наклонност.

— Предполагам, че си прав. Но все пак това си остава интересна хипотетична ситуация и тъй като наскоро съм излязъл от небитието, темите от екзистенциално естество са примамливи за мен.

— Разбирам. Все пак ми се струва, че сега не е най-доброто време да ги разглеждаме, тъй като наскоро си излязъл от небитието, както сам се изрази.

— Ясно ми е защо един терапевт би чувствал така нещата... Но аз навярно съм по-стабилен, отколкото смяташ.

— Тогава защо се заплиташ сред всички тези съмнения към самия себе си? Не. Искам да те подкрепя още сега, а не да подлагам на дисекция твоя вътрешен свят. Нека всичко това отmine, съгласен ли си? Съсредоточи се върху усъвършенстването на силите си. С течение на времето тези проблеми може би няма да изглеждат така важни, както днес.

— Имам чувството, че говориш по-скоро от името на д-р Чолмърс, а не от свое.

— Тогава помисли върху идеята, а не върху източника. Бил си болен, сега се подобряваш. Това са две неща, които знаем, две неща, по които трябва да работим. По дяволите теорията! По дяволите спекулацията! Обуздай интроспективните си стремежи за известно време и се вгълби в по-същественото.

— Лесно е да се каже... Добре де, нека вървят по дяволите!

— Отлично. Нали съзнаваш, че нашият разговор върху подобни теми толкова скоро, представлява истинско чудо? Ти си удивителна личност.

— Сигурно си прав. Би трябвало да съм благодарен за този проблясък на съществуване, който ми е отреден. Сега, само с образователна цел, не би ли ми разказал нещичко за тая история с телепатията през времето, за която долових тук-там някоя и друга мисъл. Изобщо споменава ли се това някъде в литературата?

— Не. Наскоро проверявах.

— Ти самият някога постигал ли си го?

— Не.

— Имаш ли идея как би могло да стане?

— Засега никаква.

— Жалко — можеш ли да си представиш какво би ни разкрило миналото!

— Някой ден... Кой знае?

— Наистина — въздъхна той и стана от масата.

Алек също се изправи.

— Да те изпратя ли?

— Благодаря, но предпочитам да съм сам. Има много неща, които ми се ще да обмисля.

— Добре... Знаеш къде да ме намериш, ако ти се прииска да поговорим — по всяко време.

— Благодаря още веднъж.

Алек го проследи, докато се изгуби от погледа му и седна да си допие кафето.

Следващата сутрин Денис не отиде да закуси с Алек, нито го покани в стаята си. През полуоткрехнатата врата му заяви, че е много зает и ще пропусне това хранене. Той не даде разяснения за естеството на заниманията си. След закуска Алек прегледа касетата от монитора в Денисовата стая, от която научи, че е светело през цялата нощ и че Денис е редувал дълги периоди пред статива с пълна неподвижност в креслото си.

Връщайки се за обяд, Алек не получи отговор на почукването си по вратата. Извика няколко пъти, но и това остана без последствие. Накрая отвори вратата и влезе.

Денис лежеше на леглото, вкопчен в страничните табли. Очите му бяха втрещени в тавана, а една тънка лига бе протекла по бузата му.

Алек се приближи до него.

— Денис! Какво има? — попита той. — Какво се случи?

— Аз... — промълви той. — Аз... — и очите му се напълниха със сълзи.

— Ще извикам доктор — рече Алек.

— Аз съм... — въздъхна Денис и лицето му се проясни, а ръцете му увиснаха встрани.

Когато Алек се обърна на излизане, погледът му попадна върху платното, почиващо все още на статива и остана втрещен.

Гледаше го етюд на Мона Лиза. Почти завършен и изящно пресъздаден. „Вероятно, помисли той, защото акрилните бои са много по-добри от маслените. Това ще да е.“ В следващия миг вече беше излетял навън.

IV.

Аз съм.

Спомням си ги всички. Те са толкова много. Ала не помня самия себе си, защото не съм бил там. Не и преди онзи момент.

Именно тогава за първи път осъзнах себе си.

Онзи момент.

Имало едно време един мъж. Името му било Гилбърт ван Дюйн. *Ние* го наблюдавахме в Генералната Асамблея на Обединените Нации. Видяхме го как се изправя, за да заяви, че опазването на Земята изисква жертва. Видяхме как светът замря около него. Видяхме го да си пробива път през неподвижния пейзаж от плът. Видяхме го да излиза от залата и да се среща с тъмния човек. Видяхме ги да политат към покрива на кулата и да наблюдават града, света. Изслушахме разказа на тъмния човек. Видяхме ги да се завръщат на земята. Видяхме Гилбърт ван Дюйн да се отправя към залата, към трибуната. Видяхме отново раздвижване и куршумът ни покоси. Гледахме синия флаг, докато животът ни напускаше по наш собствен избор.

И в този момент *ние* разбрахме, *аз* разбрах.

Имало едно време един мъж. И така, *аз* съм.

Той, който ми показва тези неща, твърдеше, че никога нищо не е било постигнато. Той умря в този момент отново, за да мога аз да живея. Обаче продължава да живее в мен. Мъжът, съществувал някога.

И аз преминах през всички, които някога съм бил, по този мост от пепел — миналото. През всеки, всеки един, който умираше или биваше покорен. И аз бях там. Имаше мъже. Както и аз.

Пробягах и през този последен образ, който предизвика моето раждане и едновременно ме върна към последното зърване през очите на Гилбърт ван Дюйн — първото на моите собствени. Аз. Аз избягах.

Обратно, обратно към мястото, където Тъмния лежеше потънал в кърви. Умиращ? Умиращ също като останалите? Но той бе жив и се надигна, и отиде отново при децата си. Погледнах през очите му и

узнах. Имало някога един мъж. И една жена. И аз узнах. Започвах да разбирам.

Всички, всички, всички те вече ми станаха ясни. Стотиците, които бях познал. Или бяха повече? Нямаха чет. Всички. Приклеках на покрива на сградата и насочих револвера срещу губернатора. Паднал, гледах как кръвта ми изтича, докато персийската армия щурмува. Там, на пясъка, аз дерзаех да проумея висшата математика, когато мечът ме промуши. А ти, моя Терез! Къде си тази вечер? Вятърът отнесе думите ми. Образите ми се раздвояват и светът става дважд по-чудовищен. Натискам спусъка и човекът пада оглушително. Завъртам барабана. Тук, в своята килия, аз съзерцавам терора и размишлявам върху бъдещето на човека. Моят собствен край ще бъде нищожен в този мащаб. Скицирам стихииите, тук в Амбоаз, великите сили, които се разхождат голи във въздуха и в морето, силните бури със своите ветрове, вихъра на водните талази. Стрелям отново и още един мъж е повален. Изтривам револвера бързо, но грижливо, както е по план, облягам го на стената до знака на Децата на Земята. Обръщам се приведен и започвам да се изтеглям по покривите. Там, на върха на сградата, аз проследявам жеста на Тъмния към Ийст Ривър — късче мътно огледало, съзерцавам мъгливото и сурово небе, където къделите от пушек лежат като подпухнали плажувачи. После хвърлям поглед обратно към хаотичния град. Пътувам през нощта, с болка в рамото и надежда за дъжд. Но грапавата земя си кротува. Така да бъде. Аз може и да я предпочитам различна, но все пак ми харесва, че тревичките са сухи, а животните са си по бърлогите. Човек изпитва най-голяма гордост и наслада от спотаената, приспана мощ на Земята. Дори когато унищожавя, тя обогатява. Прекаленото откъсване от нея ни отнема едновременно и постиженията, и провалите. Трябва да чувстваме силите, с които съжителстваме...

И белият кръг сред поле от синева остава още миг, докато всичко наоколо се срина. После то също избледнява и изчезва. Оставам само аз, дръзко изложен на морския прибой. Аз съм Денис Гайз.

Алек е излязъл от стаята, забързан да доведе доктора. Болката отстрани утихва, когато разбирам това.

Последните мисли на Алек отекват в мен и аз извърщам глава да погледна акрилите, които съхнат така бързо и виждам на статива даматата, която *той* ми е оставил, да се усмихва.

Имало едно време един мъж.

Изкарах треска. Зная, че съм бълнувал. Поспах доста. Влизах и излизах от мъглата безброй пъти през последните няколко дни. Когато накрая нещата се уталожиха, аз отново усетих тавана на диспансера и деликатното присъствие на Алек.

— Може ли малко вода? — попитах го аз.

— Само минутка — рече той и чух как налива. — Заповядай.

Подаде ми една чаша с прегъната сламка в нея. Хванах я с две ръце и отпих.

— Благодаря — казах връщайки му я обратно.

— Как... се чувстваш?

Успях да се усмихна. Усетих менталната му сонда. По-добре да не я блокирам напълно на този етап и да не го оставям да разбере, че по принцип го умея, че дори съм усетил бързия му оглед.

— Аз съм... самият себе си — рекох. — Попитай ме за името, ако желаш.

— Не е важно. Бих дал много, за да разбере всичко предхождащо това.

— Аз също. Слаб съм. Обаче се чувствам добре.

— Какво си спомняш за събитията от последните два месеца?

— Не много. Фрагменти. Накъсани впечатления.

— Ти *си* нов човек.

— Радвам се, че го казваш. И аз мисля така.

— Добре, имам чувството, че си направил важна стъпка към възстановяването си.

— Може ли още да пийна.

Той напълни пак чашата и аз я изпразних. Покрих уста и се прозях, след като му я върнах.

— Изглежда вече не си левак.

— И на мен така ми се струва. Извинявай, но май пак ми се доспа.

— Разбира се. Почивай си спокойно. Аз съм наоколо. Ще се надигнеш и ще излезеш оттук за нула време, ако не бъркам в прогнозата.

Кимнах и оставих клепачите ми да натежат.

— Добре — рекох. — Радвам се да го чуя.

Затворих очи и оставих умът ми да отплува. Алек стана и си отиде.

Дори тогава знаех какво трябва да правя и бях уплашен. Налагаше се да открия един-единствен мъж сред цялото население на Земята и да го попитам как да постъпя. А за тази цел трябваше да уверя тукашния персонал в своето излекуване — предполагам, че това е по-точна дума от „възстановяване“, тъй като никога не съм бил нормален — за да ми бъде разрешено да се завърна на Земята. Това предполагаше много и много работа. Времето беше скъпоценно или поне така ми се струваше тогава. Надявах се, че не е прекалено късно.

Нямах никаква яснота за това какво точно ме отделя от другите, които познавах и бях. А сякаш сега беше моментът да го разбера, тъй като нямах кой знае какво друго за вършене. При пълната медицинска подкрепа оставаше само да се открие подходящия човек.

Мислено започнах да се придвижвам напред. Търсех.

Не след дълго намерих необходимата ми личност — беше жена, работеща в лабораторията през две сгради, молекулярен биолог на име д-р Холмс. Мислите не бяха точно на повърхността, но имаше признаци за наличие на концепции. Потърсих по-дълбоко.

Да, Хелдейн бе изчислил някога, че смъртността като последица от действащия естествен подбор при замяната на стария модел ген с нов е толкова голяма, че видовете можеха да си позволят установяването на нов ген един път на хилядолетие. Това гледище се бе наложило за дълго, но ето че през 1968 се родила нова теория за мутациите. Бързото развитие на молекулярната биология има доста общо с това. Във февруарския брой на *Нейчър* от онази година се бе появила разработка на Моту Кимура, където той размишлява върху големите разлики, между хемоглобина, цитохром „с“ и останалите молекули при различни животински видове. Това бе много по-често срещано, отколкото се предполагаше преди. Поради огромния брой молекули и гени изглежда се установяваше мутация през няколко години. Струвало му се, че една подобна висока скорост на молекулярна еволюция е само предполагаема, щом повечето промени не носят нито полза, нито вреда, представлявайки произволни, неутрални мутации. Това всяло смут сред традиционалистите еволюционери, защото показвало, че еволюцията навярно е била

повлияна в голяма степен от произволна генетична тенденция. С други думи доста повече от един случаен фактор, отколкото от добрия стар естествен подбор. Новите технологии, впрегнати сериозно в търсене на молекулярни алтернативи у хората, не преставаха да ги откриват в изобилие — безпричинни промени, породили молекулярно разнообразие...

Което означаваше...

Което означаваше, че дремещите повелители на човешката еволюция, за които Тъмния бе разказал на ван Дюйн, вероятно не държаха всички козове за развитието на видовете. Те вероятно са имали по-голям контрол, но това е било много отдавна, при едно помалобройно население. Тогава бяха определили пътя, по който човечеството да поеме. Обаче човекът се разпръснал по цялото земно кълбо и се размножил, както той си знае, до стотици милиони и милиарди души. Вече било невъзможно да се продължава този контрол само чрез първичното влияние, което някога са упражнявали. Нито пък е имало подобна нужда, тъй като ние сме се развивали в подходящата посока. След като вече сме се установили като разумна, създаваща оръдия на труда общност, тяхната задача се превърнала в надзирателска. Хвърляли някой и друг бдителен поглед към нашите идеи, философии и технологично развитие, кастрейки нежелателното и подкрепяйки всичко, което ги задоволява. Ето това и само това можеха да направят, след като бяхме стигнали определен стадий на развитие. Те вече не бяха в състояние да предричат всичко, нито пък да контролират произволното генетично развитие, което прогресивно се усложняваше, заедно с увеличаващото се население. Появата на ТП гена у човешкия род не бе никакво особено противодействие чрез естествения подбор, но си беше факт. То не криеше у себе си очевидна заплаха и дремещите не се бяха опълчили срещу нас. Сега обаче аз съществувах. Разбирах положението, имах достъп до миналия опит на човечеството...

А бях уплашен, защото ми се налагаше да се добера до медицинско свидетелство „без особености“ и да се впусна в търсене на мъжа...

А бях уморен. Дори самата мисъл трябваше да почака още мъничко...

През седмиците и месеците, които последваха, аз се учех. Посещавах занятия, завърших специални учебни курсове, слушах записи и гледах видеофилми, говорех с Алек и го оставях да съзре от ума ми онова, което желаех да види. Присъствах на групови терапевтични сеанси, упражнявах особеността си талант, за да науча още неща. Чаках.

През това време усетих отслабване на напрежението и започнах да възприемам Алек повече като приятел, отколкото като терапевт. Говорехме на най-различни теми, играехме на игри в гимнастическия салон. По-късно сканирайки мислите на д-р Чолмърс разбрах, че Алек бе изтеглил въпроса за завръщането ми на Земята по-напред от планираното.

— Би трябвало да се занимаваш повечко с фитнес — рече веднъж Алек. — Кляканията с тежести биха ти се отразили добре.

— Звучи ужасно — отвърнах.

— Не бива да се занемаряваш. Представи си, че препоръчат пробно посещение там долу и ти не си във форма за него?

— А обмислят ли подобно нещо?

— Не мога да кажа. Но ако има такава възможност, би ли искал да висиш тук още месец или повече, само защото не си обърнал внимание на физическата подготовка?

— Сега, след като го казваш — засмях се, — не. Цялата идея обаче повдига един въпрос, за който не съм отделял време.

— Какъв?

— Моите родители. Вече разбрах, че тяхната раздяла вероятно е окончателна. Когато дойде време да се завърна, къде ще отида?

Алек прехапа устни и отмести поглед.

— Не се тревожи за тези тягостни неща — рекох. — След всичките ми сеанси с д-р Макгинли, аз нямам предпочитания. Просто искам да знам къде ще отида, когато си тръгна.

— Денис, въпросът още не е обсъждан. Не ми е известно дали родителите ти ще си оспорват опеката над теб. Все пак ти имаш ли предпочитание?

— Както казах, този въпрос не ме е вълнувал особено. Моят избор ще има ли изобщо някакво значение?

— Според сведенията, които получих, и двамата ти родители са разумни хора. Те са много доволни от тукашния ти напредък. И двамата искат да те видят отново. Ти си получил писма и от единия и от другия. Има ли нещичко у тях, което би повлияло върху предпочитанията ти?

— Не.

— Тогава бих ти предложил да си помислиш с кого би желал да останеш. Все още има достатъчно време. Когато дойде денят, в който трябва да направиш своя избор, ще добавя препоръката, че за твоето приспособяване най-добре ще бъде да се уважи мнението ти — каквото и да е то.

— Благодаря, Алек. Ще ми покажеш ли някои от упражненията, които трябва да правя, а?

... Това именно ме накара да претършувам главата на д-р Чолмърс. Не ми се искаше да сондирам Алек, откакто се бяхме сприятелили.

По-нататък се размислих върху проблемите, които той бе поставил. Баща ми имаше пари, власт, връзки — всичко това би ми било от полза в моето търсене — живееше във Вашингтон, в близост до толкова любопитни неща и места, които биха ме облагодетелствали в издирването. Майка ми още беше в северно Ню Мексико, където самотна се грижеше за своите цветя. Ала баща ми нямаше да има много време за мен — щеше да е добре, ако с това се изчерпваше всичко. Ала за да формирам образа на мъжа, на мене ми беше нужен пълен достъп до миналите ми впечатления. Предполагах, че баща ми ще ме запише в някое модерно частно училище, където биха вдигали шумотевица при отсъствия и биха ми държали здраво юздите. От друга страна, бях сигурен, че ще съумея да убедя майка си да остана вкъщи, да се разхождам, когато ми скимне, да продължа образованието си чрез специални програми за учебна машина, подобна на тази, която използвах тук. Шансът да се справя беше по-голям при майка ми, отколкото при баща ми.

Задах си и друг въпрос: при кого наистина бих искал да отида?

Не можех да реша. Почти приветствах външните фактори, колкото и ужасни да бяха, защото ме избавяха от необходимостта да направя истински избор.

Вече се подготвих физически и умствено за завръщането си. Месец по-късно въпросът бе официално разгледан. Доктор Чолмърс намина да ме види и похвали напредъка ми. Съобщи ми мнението си, че може би след около месец подготовка и наблюдение, ако всичко протече според очакванията, можех да се върна у дома. Тогава именно се поинтересува къде бих искал да отида. В унисон с терапевтичния момент, аз му отговорих, че намирам по-простото обкръжение за по-уютно. Той изглежда одобри избора и прочетох в мислите му, че ще получа неговите препоръки.

Нещата се развиваха по план. Следващия месец получих временно медицинско „Б.О.“ и датата беше определена. През това време усетих растящо безпокойство, не толкова заради задачата, която си бях поставил, а просто от мисълта, че се отправям към място под небето, изобилстващо с хора и изненади. Посещавах обсерваторията многократно, придърпвах стария си стол и наблюдавах света — припламващ, загадъчен, ту примамлив, ту плашещ, далечен и все пак близък. Представях си зов, допусках и заплаха.

Въпреки подлагането ми на всички чужди съществувания и колекцията съхранени лични впечатления, никога преди това не съм бил рационално същество със собствена индивидуалност. Говорих за това с Алек и той ми каза, че чувството е естествено, очаквано, и ще изчезне скоро след завръщането ми. Бях мислил върху това и преди, но все пак бе успокояващо да чуеш и от друг, че няма нищо страшно.

В стаята си крачех, зяпах рисунките и пак крачех, прелиствах си етюдите и пак, и пак. Дамата се усмихваше.

Накрая ги опаковах всичките грижливо и седнах край фонтана. Разходих се край цветните лехи.

Започнах да хапвам редовно в закусвалнята и за първи път взех да разговарям с другите пациенти. Имаше един старец, чиито очи се насълзиха щом научи, че се завръщам на Земята.

— Иди в Ню Джърси — помоли той.

— Ню Джърси ли?

— Не в градовете. В боровите гори. Те още си стоят, както и в момчешките ми години. Иди там някой ден и погледни дърветата. Излез и се поразходи сред тях. Ако някога го сториш, помисли си за мен — помоли той. — Обещай ми!

Старецът сложи на рамото ми ръката си, чиито вени бяха като пълзящи сини червеи. Облегна се назад, а дъхът му бе неприятен.

— Обещай ми!

Аз кимнах. Не можех да говоря, защото неговият тремор, угасналият поглед и миризмата му изчезнаха под напора на мислите, които ме връхлетяха: червени, сини, всякакви боровинки, сладка папрат, овчарски лавър, росни утрини, слънчеви дни, мъгливи вечери, тресавища, боров аромат, ситен дъждец, есенен пушек, зимен мраз, домашно уиски... Фрагменти, съчетания... Спомени. Неговата изчезнала младост. Родно място, в което той не можеше да се завърне. С мъка изправих щит срещу това.

— Ще запомня — рекох накрая; и оттук насетне здраво държах щита при разговор с другите пациенти.

Когато настъпи мигът, повечето от медицинския персонал и някои от пациентите дойдоха да ме изпратят. Сбогувах се с Алек, с д-р Чолмърс и с останалите, а после се качих във влакчето, което трябваше да ме откара до космическата станция на луната. Опитах се да прикрия чувствата си с пресилена небрежност, защото не исках да ме сметнат за нестабилен. Гласът ми обаче ме издаде и аз прегърнах Алек преди да се кача на борда. В края на краищата това си бе единственият истински дом, който познавах като самия себе си — Денис Гайз. Не обърнах особено внимание на камъните, кратерите и мастилените сенки, през които минавах. Мислех си само за това, което напускам и за онова, към което се отправям.

Приземих се в Тексаското поле, където ме посрещна майка ми. Първите ми впечатления от Земята бяха най-вече за безкраен мисловен водовъртеж. Не беше трудно да се разбере защо това ме бе разстроило в детството. Сега обаче бях в състояние да ги избутам встрани, да ги пренебрегна, да ги изтикам като фон, да ги изключа.

— Денис... — рече тя просълзена и ме целуна — ти... ти вече разбираш всичко, нали?

— Да — отвърнах, — всичко е наред.

— ... И това не те тревожи?

— Имаше първоначален шок. Вече премина. Сега мога да се справям с мислите.

— Никога не ще узнаеш какво чудо беше.
— Нещичко си спомням.
— Толкова е хубаво да те видя здрав, да те опозная най-последно...
Кимнах и опитах да се усмихна.
— Сега се прибираме у дома. Ела насам.
Тя ме хвана за ръка и ме изведе от терминала.

С какво да започна?

Беше странно да се нанесеш в старата си стая. Мястото ми навяваше спомени, но те сякаш принадлежаха другиму. Прекарах дни наред в самонаблюдение, взирайки се в старите си спомени за мястото. Това беше не толкова упражнение по патоанатомия, колкото стремеж към стойностите.

Учебната машина пристигна и бе инсталирана. Баща ми я беше платил. Разговаряхме с него много пъти. Искаше да го посети веднага щом се почувствам достатъчно силен. От своя страна, обещавахе да дойде веднага щом успее да се освободи. Започнах да използвам машината.

Щом се установих и успях да се откъсна от ненужните мисли и чувства, аз положих началото на онова, което бях решил да направя след пробуждането си в диспансера Луна.

Всеки ден предприемах телепатично дирене из целия свят, в търсене на един определен ум или на някакъв знак за неговото съществуване. Действието не беше така отчаяно, както звучи, тъй като бях сигурен, че този, когото търсех, озарява като факел тъмната нощ. Дори това, че дните си отлитаха и без най-малкия намек за неговото съществуване не можеше да сломи духа ми. Светът е огромно място. Научавах нови неща, усъвършенствах уменията си.

Ала седмиците отминаваха и нищо не се случваше. Естествено, допусках, че мъжът, когото търсех, можеше и да не е между живите. Изтекло беше доста време от последната му поява. Съществувахе възможност враговете му да са го настигнали най-накрая. Удвоих усилията си. Нямах друг избор освен да продължавам търсенето.

Една петъчна вечер попаднах на нещо особено. Бях изкачил съседния хълм, отстъпвайки пред майчиното натякване, че не съм се упражнявал достатъчно. Седях си на една невидима откъм къщи скала,

която бях открил с ума си, докато изследвах околността. След четвърт час лутане срещнах познати мисловни модели. Щом се счепках с тях, веднага установих, че произхождат от Албъкърк и разбрах за утрешните планове на непознатия. Той се насочваше на север и щеше да мине по недалечната източна магистрала. Бях изпълнен с трепетно очакване. Не беше моята набелязана цел, но пък бе някой, с когото силно желях да се срещна.

Когато се прибрах вкъщи и майка ми ме видя, веднага долови настроението ми и се усмихна.

— Казвах ли ти да се упражняваш? Така ведър не съм те виждала досега.

— Да, мамо — рекох аз.

— Ще бъдеш в отлична форма за утрешната си изненада.

— Изненада ли? Каква?

— Ако ти кажа... — започна тя.

— Не е татко, нали?

Тя отмести поглед.

— Не, не е баща ти. Налага се да изчакаш и ще разбереш.

Прииска ми се да опитам с една сонда, но щеше да я улови и блокира, убеден бях. А тя искаше да има изненада. Оставих нещата, както си бяха. Така или иначе имах по-важни теми за размисъл.

Прозях се.

— Този свеж въздух и височината... Смятам да си полегна рано.

— Чудесна идея — рече тя и ме целуна.

На другата сутрин се събудих рано. Преди да стана от леглото, аз се пресегнах мислено и намерих своя човек. После оставих бележка, че излизам на разходка и се отправих към едно скално възвишение над магистралата. Седнах и зачаках, заслушан в мислите на непознатия, докато той си шофираше.

След известно време, колата се показа. Спуснах се надолу и зачаках край пътя.

Когато наближи, аз навлязох в платното и вдигнах ръце. Вече бях прочел в мислите, че ме е забелязал и се кани да спре. В противен случай щях да отскоча от пътя.

Натисна спирачки и извика:

— Какво има?

Приблжих се до колата, изучавайки лицето на мъжа, който някога бях.

— Здравей, Куик — рекох. — Времето си минава.

Той ме зяпна, сетне поклати глава.

— Съжалявам — промърмори, — не си спомням къде...

— Аз си спомням престрелката, когато покосиха Лайшман — казах, — ти улучи последното ченге и офейка. Така и не откриха кой бе другият.

Очите му се разшириха, после се свиха.

— Все пак кой си ти, по дяволите?

— Трябва да говоря с теб. Важно е.

— Добре. Влизай! — рече той.

— Не, благодаря. Защо не отбиеш встрани и не излезеш навън? Можем да се покатерим нагоре по скалите оттатък пътя.

— Защо?

— Там може да се седне.

— Има ли някой друг горе?

— Не.

Куик отби, отвори вратата и слезе.

— Искам да знаеш нещо... — поде той.

— ... че носиш зареден 32-калибров автоматик в десния джоб на самото си и смяташ да застреляш всеки друг, когото срещнеш и то в същия момент, когато го видиш. Но аз не те лъжа. Няма никой друг. Просто искам да си поговорим.

— Ти как...? Телепат ли си?

— Да.

— О'кей. На някое определено място ли ще отидем?

— Не. Просто нагоре.

— Води!

Куик ме последва до върха, намери си удобно местенце и запали цигара.

— Какво искаш? — погледна ме косо.

— Най-напред — подхванах аз, — исках да се запозная с теб. Разбираш ли, някога бях ти.

— Опитай пак?

— Ще трябва да ти разкажа нещо за себе си... — започнах аз.

Описах му цялата си история — как станах Лайшман и бях използван, за да го проследят, как по-късно бях за кратко Куик Смит... Слънцето се бе издигнало високо в небето, когато приключих.

Докато говорех, той мълчеше, кимайки от време на време. Сега седеше, зазяпан в хоризонта, сякаш вслушвайки се в някакъв далечен глас. Чаках го да каже нещо, но той не го стори.

Покашлях се.

— Това е... моята история — казах накрая. — Искаше ми се да узнаеш всичко това преди да...

— Да, това е... доста интересно — прекъсна го той. — Ти сигурно си съвсем необикновен човек. А сега какво?

— Сега ли? Тъкмо се канех да те попитам като единствения член на ДЗ под ръка дали наистина вярваш, че нашето селско минало притежава всички добродетели. Дали безбройните клишета за градовете не са изградили един, всъщност съвсем погрешен, образ на това минало, дали експлоатацията на земята и на човека — като детския труд — не е била едно време далеч по-жестока, каквато е и днес в аграрните страни, дали градовете всъщност не предлагат повече, отколкото отнемат, противно на онова минало.

— Нямах това предвид, когато казах „А сега какво?“, а ти подреди цял наниз сложни въпроси — рече той. — Но все пак ще ти отговоря преди да се върна към другото. Едва ли аз съм говорител на ДЗ. Моя специалност е единствено мръсната работа. Вярно е, че мнозина от нас може и да идеализират по-простичкия живот и да си го представят като пасторална идилия. Не съм като тях. Израсъл съм във ферма. Самият аз съм бил принуден да работя през детството си. Нямам зъб на града. В действителност, той представляваше нещо, до което исках да се добера при първа възможност. Има вероятност да предлага повече, отколкото отнема. Навярно е така. Аз съм само един малък подлец и мошеник, който сигурно завинаги ще си остане размирник по душа. Ако не беше ДЗ, вероятно щеше да е нещо друго. Сега, когато ме разпитваш за тия неща, ме караш да се връщам отново в миналото. Днес е по-различно. Но о'кей... като цяло, поглеждайки назад към детството, разбирам, че винаги съм обичал земята. Не искам да идеализирам — бил съм твърде вътре в нещата. Аз съм природозащитник, пазител на околната среда, еко активист — какъвто и термин да е моден напоследък — защото съм за-земята, а не против-

града. Ти успя да уловиш едно фалшиво разделение като избълва тези въпроси. Да бъдеш за земята не означава да си срещу града. Не можем да пометем всичко и да върнем часовника обратно. Не още. Когато отрицваме бентове или запушваме източници на замърсяване, ние не им казваме да премахнат всички технологии по света. Ние им казваме да бъдат по-разсъдливи при боравенето с тях, ние насърчаваме зачитането, развитието, алтернативите. Има хора, които в обществената земя виждат само дървения материал, минералите, пашата и язовирния строеж, хора, които твърдят, че така облагодетелстват човечеството, а всъщност се стремят бързо да забогатеят. Род ми разказа историята на националните паркове, например. Те са били изправени пред същото нашествие и унищожение, със същите извинения, дълго преди появата на днешните ни проблеми. Искам да опазя онова, което е останало от естествения свят, това е всичко. Сега, кажи ми ти нещичко. Когато те попитах: „А сега какво?“ имах предвид, че ти притежаваш такава мощ, каквато още никой телепат не е развил. Какво смяташ да правиш с нея?

— Имаш ли нещо предвид?

— Интересът ти в тази област изглежда надхвърля простото любопитство. Как да не се зачудя...

Очите му примигнаха леко нагоре, отвъд рамото ми.

Не бях чул ничие приближаване, нито пък почувствал някого с ума си. А и не бях в мислите на Куик в този момент. Обърнах се.

Тя се бе изкачила по десния склон откъм далечната страна на възвишението. Изглеждаше по-висока, отколкото си я спомнях и малко по-слаба.

— Лидия! — възкликнах изправяйки се. — Мама говореше за изненада...

— Здравей, Денис — усмихна се тя. — Здравей, Куик.

— Вие двамата познавате ли се? — попитах.

Куик кимна.

— О, да. Срещали сме се. Преди много време. Как се чувстваш?

— Чудесно — рече тя и се приближи.

— Лидия е споменатият терапевт — казах аз, — който се погрижи за мен. Навремето.

— Куик, променил си се — отбеляза тя.

— Всекиму се случва, предполагам — кимна той.

Тя ме погледна отново.

— Денис, нека те прегледам.

Кимнах и усетих как прониква навътре в ума ми. Малко по-късно долових мисълта ѝ:

— Поздравления! Ние успяхме. Ти съществуваши. Последвал си модела, който ти завещах. Търсиш... Какво?

— Един мъж. Мъжът, който говори с ван Дюйн, преди години.

— Защо?

— За да разбере как да му помогна в усилията.

— Какво те кара да мислиш, че можеш нещо да предложиш?

— Знаеш, че не съм обикновен.

— Смяташ ли, че е достатъчно да не си обикновен?

— Предполагам, че само той може да отсъди.

— Добре е, че желаеш да помогнеш. Ами ако поиска от теб същото като от ван Дюйн?

— Не знам. Би било жалко.

— Може би. Все едно, ще ти помогна в търсенето. Куик също.

— Как?

— После, Денис, после. Всяко нещо с времето си. Най-добре е сега да се връщаме у вас.

— Куик, ти пътуваш на север, нали? — попита тя.

— Към Денвър, за да прекарам няколко дни с едни приятели.

— Ще ми оставиш ли координати, където мога да те потърся? Имам предвид една работа, за която ще си ни полезен.

— Естествено — отвърна той, измъкна едно листче от джоба си, надраска нещо там и ѝ го подаде. — При първия ще бъда до вторник, а след това при следващия.

— Много добре. Благодаря ти. Може би скоро ще получиш известие от мен. Приятно пътуване.

— Благодаря. До скоро.

— Довиждане.

Той се отправи обратно надолу към пътя. А ние минахме от другата страна.

Стигнахме до страничния път, където Лидия бе паркирала колата си. Оттам потеглихме към къщи, където обяснихме, че сме се

срещнали при моя сутрешен излет. Майка ми приготви закуска и сутринта прекарахме в разговори. След обяда Лидия ми направи обстоен преглед. Опитах се да я блокирам в някои зони, просто за да видя ефекта. Тя ги пресече всичките.

— Браво — усмихна се тя доста по-късно, — ти надмина очакванията ми.

— В какво отношение?

— Имам предвид, че си доста понапреднал.

— Нямаш това предвид. Криеш нещо.

— Ти наистина си добър. Поздравявам те.

— Това не е отговор.

— Да кажем тогава, че приложих истинска форма на директна терапия.

— У мен нямаше кой знае какво за направляване.

— Не съм казала, че е било лесно.

— Повлияла ли си върху развитието на моята темпоропатична способност?

— Не, но навярно съм повлияла върху избора ти на обекти, в случай че си достигнал до умове от минали времена.

— Защо?

— Аз казах „навярно“.

— Не си се върнала само, за да си играем на играчки, нали?

— Не. Ще получиш отговорите, когато му дойде времето.

— Къде е ролята на Куик във всичко това?

— Някога той свърши една работа за мен.

— Има ли изобищо нещо, което да искаш да ми кажеш?

— Да, но ти не ме оставяш. Задаваш само погрешни въпроси.

— А кои са правилните?

— Казах, че ще ти помогна в твоето търсене. Твърдеше, че искаш да намериш тъмния човек. Ако ме беше попитал, щях да ти кажа, че той е още жив. Ако ме беше попитал къде е, щях да ти кажа, че ще го намериш в източна Африка.

— Познаваш ли го?

— Да.

— Търсих, но не намерих следа...

— Няма да го откриеш, докато той сам не реши.

— Защо?

— Много е предпазлив.

— Да, разбрах, че те го търсят особено усърдно.

— Може би вече търсят и тебе.

— Защо?

— Откакто си се върнал, непрекъснато разпространяваш присъствието си. Те се отнасят с подозрение към съсредоточаването на власт в ръцете на отделен индивид. Длъжни са да се убедят, че това е безобидно, да го укротят, да го отклонят или да го унищожат.

— Значи съм в опасност, дори сега?

— Възможно е. Това е причината, поради която дойдох така скоро. Твърдо ли е решението ти?

— Да.

— Тогавя ще трябва да заминем възможно най-скоро. Колкото повече отлагаме, толкова повече намалява и шансът да достигнеш целта си. Те разполагат, както с човешки агенти, така и с механични средства.

— Има ли и ТП противници?

— Вероятно има такива или поне нещо подобно на тях. Те обаче разполагат със свои начини за осведомяване.

— Как ще подходим към цялата работа?

— Вече съм уредила билети на твое име. Довечера ще обсъдим с майка ти твоето желание да видиш повече свят сега, когато вече си привикнал до голяма степен с него. Аз ще придам терапевтичен оттенък на идеята. Вярвам, че ще я убедя.

— Ами ако и тя поиска да дойде?

— Предвидила съм такава възможност. За щастие, нейните отношения с баща ти след твоето завръщане сякаш клонят към сдобряване. Струва ми се, че ще обсъждат въпроса тази вечер. Ако това стане, те вероятно ще останат доволни от твоето кратко пътешествие.

— Откъде знаеш тези неща?

— Като ТП и лична приятелка...

— Не! Прекалено е да искаш от мен да повярвам.

— В какво тогава би повярвал?

— В единствената възможност. Ти не ми казваш истината, Лидия. Вече го разбрах от моя собствен случай, от твоите планове

как да се справиш с тези неща, от твоето познанство с ДЗ „чистач“. Принуден съм да допусна вероятността, че притежаваш значителни способности за манипулация на хора и ситуации, че ти си по някакъв начин отговорна за раздялата на моите родители, както и за предстоящото им сдобряване, за прехвърлянето ми на луната — изобщо за развитието на моето състояние. Изведнъж започвам да виждам в теб архитекта на съществуването ми.

— Смехотворно!

— Наричай го, както желаеш. Това е моето усещане.

— Тогава мисли, каквото намериш за добре. Това променя ли плановете ти?

— Не. Решимостта ми си остава. Това е мой дълг.

— Добре. Тогава останалото няма значение.

— Само че има. Виж, аз не смятам да забравя. Ако преживея още няколко години, ще стана дори по-силен от сега. Ако някога откроя, че си причинила на родителите ми излишна мъка, искам да знаеш, че няма да го забравя.

Тя наведе глава.

— Тогава нека бъде така.

Всичко протече, както беше предсказано от Лидия. Татко се обади и пожела да намине. За да ме видел, по неговите думи. Мама каза о'кей и той пристигна на следващия ден. Веднага установих, че Лидия имаше право. Те изгладиха нещата и начаса си проговориха пак приятелски. Татко беше щастлив да ме види, неимоверно щастлив. Поговорихме си надълго и нашироко и дори отидохме заедно на няколко излета. Беше ясно обаче, че е дошъл и за още нещо. Тогава започнах да мисля, че съм бил твърде суров към Лидия. Обикновеното приличие не ми разрешаваше да сондирам мислите на родителите си по това време, но аз внезапно си дадох сметка, че напрежението от моята проточила се болест навярно е било много тягостно за тях, особено за тате. Нищо чудно и аз да съм допринесъл за раздялата, точно както възстановяването ми навярно е подействало като катализатор за сдобряването. Как съм могъл да не го проумея по-рано! Макар че все още подозирах Лидия в манипулиране, взе да ми се струва възможно, тя по-скоро да е извлякла полза от нещо вече

съществуващо, отколкото да е създала цялата ситуация. Това не я правеше по-малко отговорна, ако по някакъв начин бе дала нужния тласък тук и там, но все пак смекчаваше вината ѝ, та макар и само заради новопоявилото се у мене чувство за вина.

Именно тези мисли ме правеха така неспокоен, че заминавам, а моите родители — нетърпеливи да останат сами за известно време. В края на краищата, те се съгласиха да изпълнят молбата ми за ваканция, след като разбраха, че ще бъда придружен от Лидия и от един неин познат болногледач. Баща ми ме изпрати с думите:

— Хубаво е, че се върна, синко.

Лидия и аз се качихме на борда на самолета, който щеше да ни отведе в Албъкърк. А след време последните думи на баща ми вече не ми се струваха изпълнени с ирония. След нашите разговори аз осъзнах, че моето възстановяване беше източник на гордост за тях. Може би дори по-голяма и от удоволствието да узнаят, че дарбата ми превъзхожда всички други, известни от историята. Чувството ми бе по-носталгично, отколкото бях очаквал, при новото сбогуване, дошло толкова скоро след завръщането. Помахах им, докато се издигахме нагоре и не смъкнах щита си чак до кацането в града.

Полетът след Албъкърк мина безметежно. Лидия ме бе предупредила за риска оттук нататък. Аз обаче сканирах всичките си спътници и не открих нищо обезпокоително. Всъщност, след време това стана отегчително и аз прекарах в четене по-голямата част от пътя до Либревил, Габон. Само Куик изглеждаше постоянно нащрек.

Малко след пристигането ни в хотела при нас се появи един мъж с куфар, пълен с пищи. Куик избра един револвер и кутия с патрони. Никакви пари не смениха притежателите си. Лидия защити ума на мъжа, но аз успях да закача няколко повърхностни мисли, показващи връзката му с местна групировка от ДЗ.

— С това — обърна се Лидия към Куик — идва твоят ред да поемеш от мен функцията на бодигард. Аз трябва да продължа напред, за да уредя някои неща, т.е. не ти остава много време за губене — тя му подаде една бележка. — Бъдете на това летище в Моанда в 18:00 часа утре. Ще ви посрещнат и откарат на изток.

Не ми беше ясно как е било възможно тя да ми бъде бодигард, но пък и Куик не приличаше много на болногледач. Въздържах се от коментар.

— Какво ще правим в този град? — попита я Куик.

— Би могло и бързичко да го напуснете — отвърна тя с усмивка. — Има още инструкции на обратната страна. Вземете вечерния рейс за Моанда и посетете това място утре.

Куик обърна листа, прочете го и вдигна поглед.

— С какво ще се занимаваме след като пристигнем там?

— С туризъм. Това е всичко. Нищо повече. Може би ще се позабавляваме.

— Добре. Ще похапнем ли нещичко сега?

— Разбира се.

Лидия замина след вечеря, а Куик и аз се прибрахме в хотела, само за да освободим стаята. Качихме се на автобуса и се настанихме удобно, за да разглеждаме пейзажа по пътя. По-късно задряхах и не се събудих, докато не пристигнахме. Беше доста късно, когато запазихме стая в местния хотел и веднага легнахме да спим.

Събудих се.

Внезапно бях дошъл на себе си след много дълбок сън — умът ми бе преизпълнен със силно предчувствие за преследване. Няколко мига бях отново Лайшман, блъскащ главата си върху самоличността на врага, преценяващ непознатите заобикалящи предмети, смътни в затъмнената стая. Тогава усетих нещо гнило. Това беше чужда роля.

Погледни нагоре, старче! Трябва да отговорим! Острието излиза от ножницата...

Надигнах се заедно с потръпването, което последва и Лайшман избледня като спомен.

Бях в по-добра позиция от Лайшман, за да разбере ситуацията.

Някакъв ТП се опитваше да ни сканира. Издигнах частичен блок, прикривайки основните си мисли, оставяйки за негово наблюдение една объркана замечтаност: лунна светлина, сенки, тъканта на спалното бельо, лека жажда, напрежение в мехура, различните нощни звуци отвъд прозореца. Зад тази крепост, аз се тревожех, че той вече е зърнал личността на Лайшман.

Измъкнах се от леглото, отидох до прозореца, застанах отстрани и погледнах навън.

Нощта беше гореща и влажен ветрец подухваше откъм напоителния канал, край който бяхме минали. Най-близката улична лампа беше в един далечен ъгъл отдясно. Предпазливо, с ум и очи, потърсих подслушвача на мислите ми.

Усетих някаква фигура в един сенчест вход нагоре по улицата.

Поддържайки преградата, аз се оттеглих и приближих до леглото на Куик. Положих ръка на рамото му.

Той не даде знак да се е събудил, но рече меко „Какво има?“

Постарах се да прикрия и неговите мисли.

— Има един ТП, който се опитва да ни анализира — рекох. — Предотвратявам го. Намира се на улицата в един вход отдясно. Какво да правим?

Той не ми отговори, обаче се изправи, пресегна се за панталоните си, обу ги. Напъха крака в обувката и стана, прокарайки ръце през косата си.

— Продължавай да му пречиш — рече той навличайки ризата си и закопчавайки я по пътя към вратата. — Заклучи вратата след мен!

— Пищовът е още под възглавницата ти.

— Там му е мястото.

Аз заключих вратата и го последвах с ума си, поддържайки пълен щит около мислите му. Същевременно запазих собствената си частична блокада, което ми се видя по-лесно от очакваното — бавен поток на съзнание пропускащ само повърхностни мисли. Върнах се обратно в леглото.

Докато минутите течаха, разбрах, че преследвачът ни не само наблюдаваше. Започнах да усещам лек, но категоричен натиск, докато той се стремеше да повлияе на моя блян. Това бе нещо, което самият аз не бях опитвал: да овладее чужд ум. Позволих му да постигне простите си цели, чудейки се през това време дали да не опитам същата маневра върху него.

Преди да взема решение обаче натискът престана и през прозореца долетяха шумове от боричкане. Изоставих щитовете си и хукнах през стаята. Не можех да разбера какво става по движението на сенките в двора вляво от входа, зает от нашия наблюдател. Влязох в ума на Куик и бях пометен от серия моторна двигателност.

... Предотвратяхме забиването на ножа, после нанасяхме удари със събрани пръсти. Сетне ритахме и приключихме с поредица от удари. Настъпи кратко затишие и тогава един последен, премерен режещ удар...

Прекъснах контакта незабавно. Лежах си кротко и се мъчех да успокоя ума си.

По-късно, когато пуснах Куик вътре, го попитах:

— Какво направи с тялото?

— Напоителния канал — отвърна той.

— Предполагам, че бе наложително...?

— Той не ми остави голям избор.

— А в противен случай?

— Мразя хипотетичните въпроси.

Куик се върна в леглото си. Аз последвах примера му.

— Известно ли ти е нещо относно това къде отиваме и какво ще търсим там? — попитах го аз.

— Абсолютно нищо. Лидия твърди, че е важно. Това стига.

— Откъде се познаваш с нея?

Той се изкашля и рече:

— Навярно си го открил в ума ми.

— Аз не тършувам из главите на приятелите си.

— Приятно ми е да го чуя — каза той.

— Та как се срещнахте?

— Тя ме спаси веднъж, когато бях от полицията. Приблужи се до мен на една улица в Омаха, извика ме по име и ми каза, че е най-добре да я последвам, ако искам да съм в безопасност. Така и направих. Подслони ме за няколко дни и ме изведе извън града. Осигури ми фалшиви документи и законна работа, докато се притайвах. По-късно ѝ направих някои услуги.

— Какви по-точно?

— О, да кажем куриерски, охранителни...

— Не ми става съвсем ясно.

— Няма значение. Заспивай!

— Тя от ДЗ ли е?

Той помълча известно време. Сетне каза:

— Не знам наистина. Понякога си го мисля. Но така и не се уверих. Определено е симпатизантка.

- Ясно.
- Вероятно не съвсем. Лека нощ.
- И на теб.

На сутринта закусихме и потеглихме. Направих сондажи, но не успях да открия никакъв признак да е бил намерен труп в канала. Може би още не беше открит. Или вероятно това се случваше често и затова не беше предизвикало особен интерес.

Пътят до мината ни отне повече от час и когато пристигнахме там, температурата вече бе започнала да се покачва отвъд приятното равнище. Някои от спътниците ни се оказаха в туристическа група. Ние се придържахме близо до тях, за да се възползваме от разясненията на гида им.

Следвайки ги се доближихме до някаква изоставена открита миньорска шахта и поехме по малка пътечка, която извеждаше към далечната ѝ страна. Изкачихме се до една релсова зона. Докато вървахме, водачът ни обясни, че това някога е било уранова мина, от която към края на двадесети век са добивали повече от 800 тона метал годишно, докато накрая е била изчерпана. По-голямата част от добива е отивал за Франция.

— ... А тук — продължи той облягайки се на релсата и посочвайки с ръце — е истински интересната област. Именно тук през миналия век миньорите внезапно се натъкнали на пласт с извънмерно обогатена руда. Била е около 10% на грам почва сравнено с 0,4% навсякъде другаде в областта. Залежът бил необичаен и с това, че урановият изотоп 235, който нормално присъства в естествения уран, тук почти напълно е липсвал. Откритието предизвикало значителен интерес и изследвания, чието заключение било, че пред вас стоят останките на естествен ядрен реактор.

От дузината слушатели пред нас долетя удивен шепот. Аз се приближих до релсата, за да виждам по-добре. Не беше кой знае колко впечатляващо — голяма каменна шахта, белязана, вдлъбната, песъчлива на дъното.

Подходящо. Навярно на подобно място Исус е бил изкушаван... Нужна ли е тази ирония, нови Боже? Ти отвоюва земята от пазителите ѝ и после я захвърли... Претендираш, че си ги повел към

нов свят... Вече не те е грижа толкова за зеленото, за кафявото, за златното, за полянките и долчинките, колкото за това сухо, горещо място с пясък и скали... и смърт. Какво е за теб смъртта? Изход...

— Това е бил естествен процес на делене, който е продължил повече от милион години — продължи водачът. — Ние все още нямаме идея каква е първопричината. Нито пък каква последица е можело да има върху гена на местните живи същества. Вероятно е било голямо зрелище. Мутантите са се разпространявали из целия свят през тези милиони години, откакто това нещо е изгоряло. Кой знае кое растение или животно, често срещано днес, произхожда от тази радиоактивна камара, която някога е тляла тук? Това те кара да се стреснеш и да помислиш — той спря и се захили. — Светът може би щеше да е много по-различен, отколкото е днес, ако ги нямаше скалите на тази странна дупка в земята — единствената естествена радиоактивна купчина, за която изобщо сме намерили доказателство.

— Човечеството не се ли е зародило в Африка? — попита един от туристите.

— Много изследователи смятат така — отвърна гидът.

— Тогава не е ли възможно това място да има нещо общо?

Гидът отново се усмихна. Можех да видя в ума му как е чувал същия този въпрос безброй пъти преди. Той започна премерен отговор.

— Разбира се, никой не може да твърди със сигурност. Но любопитното е, че...

Потупах Куик по рамото.

— Получих представа — рекох, — да вървим.

Той кимна и потеглихме обратно към спирката на рейса.

— Беше много интересно — отбеляза той, — само че се питам защо ли е искала да го видим?

— Заради мен — рекох аз, — не бях чувал за това.

— Така ли? Мислех, че всички го знаят.

— Моето образование е все още доста ограничено. Искала е да ми докаже нещичко.

— Какво?

— Че това, за което бях сигурен, че съм го преживял, не е било някакъв психо трик от времето, когато тя ми беше терапевт. И че историята, която съм чул при онези обстоятелства си е била

подплатена с факти. Всичко това, в случай че се усъмня. Добре, вярвам й. Дявол да го вземе!

— Като че ли нещо не разбирам.

— Няма страшно. Май наистина вече си говоря сам. Куик, страх ме е.

— От какво?

— От оня тип снощи. Те имат човешки агенти. До съвсем скоро не съм подозирал нищичко за това. Трябваше да го предположа.

— Чии са тия човешки агенти? За какво става дума? Не успявам да ти следвам мисълта.

— Тя не ти ли е казвала нищо за врага?

— Не.

— Сигурно знае, след като познава мъжа, когото търся, а той от своя страна знае, колкото и тя...

— Тогава предполагам, че не е намерила за необходимо да ми каже.

— Е, аз пък напротив, искам да го споделя с някого.

Още не бях завършил, когато пристигнахме обратно в града и оттам в хотела. На финала той поклати глава и запали цигара.

— По-дяволска история от тая не бях чувал.

— Не вярваш ли?

— Вярвам. Ще ми се да беше обратното. Има някакъв страховит смисъл. Не ми е ясно обаче как смяташ да помогнеш в тази ситуация.

— И аз не знам.

— Давай да стегнем багажа и да хапнем. След това най-добре да потърсим онова летище.

Кимнах в съгласие.

Беше нощ. Прекосявахме Конго с малък самолет. Куик, аз и един безименен пилот. Единствената светлина в нашата малка кутийка в небето идваше от мъждукащия циферблат на командното табло и огънчето на Куиковата цигара. Летяхме ниско. Наблюдавах нощното небе и разменях мисли с другите си „аз“. Полека започвах да различавам това, което се простираше пред нас.

— Има нещо — отбеляза Куик.

Гледаше наляво, с леко приведена глава. Откопчах колана си и се надигнах, за да проследя погледа му.

На шестнайсет или седемнайсет метра встрани и три под нас ни следваше тъмна сянка. Приличаше на птица, но с неподвижни криле.

Може би беше около метър дълга, а разтворът на крилете ѝ бе около половин. Сканирах, но не засякох никакъв човешки разум.

— Това не е птица — каза Куик. — Невъзможно е при тази скорост да планира по този начин.

— Прав си — рекох.

Той отвори още по-широко страничния си прозорец и се облакът с лявата си ръка на рамката. Намести дясната китка и точно там мернах пицова му. Извиках, за да успее да ме чуе въпреки силния вятър.

— Не смятам, че ще има полза.

— Нека проверим.

Стреля. Сякаш отекна камбанен звън.

... И аз си спомних за звяра, напредващ между скалите, рогата му разсичаха въздуха до корема ми. Отдалечен само на няколко инча, той прехвърляше тежестта си от едната страна към другата, краката-плавници продължаваха загребващите си движения, а тялото зазвънтяваше като огромна камбана щом удареше на камък. Подушвах мириса на засъхнала пот...

— Не го трогнах — отбеляза Куик.

Пилотът изкрещя някакъв въпрос и той извика:

— Издигай нагоре!

Започнахме изкачването.

— Нищо не става — промърмори той след половин минута.

— Куик, мисля, че няма да се отървем от него — рекох, — а и то не проявява враждебни намерения.

Куик кимна и прибра пицова. Вдигна прозореца.

— Само наблюдател, а?

— Така ми се струва.

— Наш или техен?

— Техен.

— Защо смяташ така?

— Напомня ми нещо друго — отпреди много време.

— И се налага просто да се примирим, нали?

— Смятам, че нямаме друг избор.

Той въздъхна. Запали нова цигара.

То ни следваше неотлъчно над цяло нощно Конго. Когато кацнахме за първи път — за да заредим на едно примитивно летище, използвано само от контрабандисти, според мислите на нашия пилот — птицеподобното нещо просто продължи да си кръжи над главите ни.

Щом се издигнахме, то отново зае позицията си. Поспах известно време и когато се събудих бяхме над Уганда, а от небето пред нас се процеждаше слаба светлинка. Все още се чувствах уморен, но не можех да заспя отново. Нашият ескорт сякаш бе къс от нощта, който не отразяваше нищичко от живописната илюминация на утрото. Всеки път, когато зареждахме, то изчакваше, а щом подновяхме полета, се присъединяваше към нас.

Светлината на деня лумна в целия си блясък над езеро Виктория. Потърсих напред с ума си. И докоснах нещо — беше ясно и мощно, но го долових само за миг, след което изчезна. Изядох един сандвич и пийнах чай. Преминахме на кенийска територия и продължихме напред. Върнах се мислено към това, до което се бях докоснал и започнах да се изнервям. Накъде се бяхме устремили и какво се очакваше от мен? Сам по себе си бях нищо, не владеех никакви особени умения извън ТП способностите си. Това ли бе необходимото количество? Или щеше да е по-добре да посрещна онова, което предстоеше в качеството на някоя от великите личности, които някога съм бил? Толкова лесно щях да се пресегна и да се докосна още веднъж до тези умове... Ала тогава не би имало начин да узная кой от тях трябва да избира. Гледах как пейзажът се изменя под нас — зелен, кафяв, жълт. Куик най-после клюмна и задиша дълбоко. Умът на пилота показваше, че следващата ни спирка ще бъде на сомалийското крайбрежие — нашата крайна цел.

Птицеподобното нещо ни изостави, щом слязохме при това последно кацане — стрелна се на изток, смали се и изчезна. Чувствах се леко трескав — навярно се дължеше на умората и напрежението. Следобедът беше слънчев, а ние се намирахме в средата на една току-що почистена зона. Срещу нас се издигаше наскоро построена барака,

която заедно с купчината бидони с гориво бяха скрити под сламен навес. Усетих две присъствия вътре — механика и неговия помощник, които скоро щяха да прегледат самолета и да му налят гориво. Нашият пилот отиде при тях и те си поговориха на суахили. Никой не знаеше какво трябва да предприемем по-нататък.

— Куик, не се чувствам особено добре — рекох.

— Предполагам, тъй като и не изглеждаш съвсем добре. Какво ще кажеш за една глътка?

— О'кей.

Предположих, че ми предлага вода, но той извади малко шишенце от един от многобройните джобове на маскировъчния си панталон и ми го подаде.

Ударих голяма глътка бренди, закашлях се и му върнах бутилката с благодарност.

— Имаш ли някаква идея какво ще правим сега? — попита той.

Ненадейно си дадох сметка, че имам. Напрежението, физическото неразположение, тревогата, любопитството и ентусиазмът ми мигновено се сляха в едно болезнено усещане, от което се отърсих щом се придвижих по посока на изчезналата призрачна птица. Отново почувствах присъствието, до което се бях докоснал по-рано и в този миг разбрах, че се налага вече сам да си проправам пътя. Обърнах се на изток и се запътих към морето, което бяхме зърнали, докато се приземявахме. Имах усещането, че постъпвам правилно. С напредването ми натискът поотслабваше.

Куик ме настигна и посегна към рамото ми.

— Хей! Накъде тръгна?

— Нататък — отвърнах отбягвайки ръката му. — Стой тук! Няма какво повече да направиш.

— Говори си каквото щеш! Аз съм твой бодигард, докато Лидия не ме освободи — той влезе в крак с мен. — Сега, какво става?

— Знам накъде да вървя.

— Прекрасно. Можеше да ме предупредиш все пак.

— Вероятно ще е по-добре, ако не ме придружаваш.

— Защо?

— Може и да пострадаш.

— Ще поема риска. Трябва да съм сигурен, че ще стигнеш, накъдето си тръгнал — до края.

— Хайде тогава! Предупредил съм те.

През шубрака се виеше пътека. Тръгнах по нея. Там, където завиваше надясно, спрях. Точно на това място храсталаците се разрешиха и ние можехме да напредваме спокойно. Известно време пътеката се виеше надолу.

— Към водата ли ни води?

— Така ми се струва.

— Ти каза, че е възможно да пострадам. Можеш ли да бъдеш по-конкретен? Каква опасност ме дебне?

— Не знам. Това е само предчувствие. Те наистина искат единствено мене.

— Кой са „те“?

— Все още нямам никаква представа.

Вървахме. Пътят ставаше все по-стръмен. Продължаваше да ме тресе, но вече гледах на себе си почти отчуждено. След приютяването на толкова много умове, тялото ми сякаш се бе превърнало в нещо като разпределителна гара — място, където и аз бях само един преходен фрагмент от човечеството, дошъл да населява временно земята, готов да отстъпи мястото си другиму. Насочвах тялото си напред, помагайки си и с ръце на по-стръмните места.

— Денис, мисля че трябва да спрем за почивка — рече Куик по някое време.

— Не. Аз трябва да продължа.

— Дишаш тежко и си порязал ръката си. Сядай! Тук! — той посочи един плосък камък.

— Няма!

Той ме хвана за раменете и се намерих седнал на камъка.

— Пийни вода! — подаде ми една манерка. — Сега дай да ти видя ръката.

Докато пиех, той ме превърза. После запуши и премести кобура на колана си, така че да му е по-удобен.

— Не ми се вярва Лидия да иска да не си във форма, когато пристигнеш.

— Няма значение, Куик. Нещо вече ме тегли нататък и ме кара да съжалявам за всеки миг забавяне като този. Няма значение, че тялото ми ще стигне дотам уморено. Важен е умът ми.

— Никога не пренебрегвай тялото си, Денис. Напоследък всички говорят за психосоматика, но ми се струва, че понякога забравят за обратната връзка. Със сигурност ти си способен на всякакво умствено напрежение. Но ако искаш този твой ум да бъде в добра форма за това, което предстои, отнасяй се по-милостиво към тялото си.

— Не мога... особено точно в този момент.

— Значи добре направих, че дойдох и аз.

Почивахме още няколко минути. После Куик смачка цигарата си и ми кимна. Изправих се и продължих надолу по склона. Реших да не разсъждавам повече. Чувствата ми бяха застинали и вече не се доверявах на интелекта си. Съсредоточих се в това да вървя в посоката, която ме зовеше все по-властно с всяка изминала стъпка. Усещах, че вече не съм в състояние да преценявам каквото и да било и мога да реагирам само на непосредственото явление. Дали самият този усет беше резултат, вложен отдавна в ума ми от Лидия или си беше един напълно съответстващ отзвук на логиката на оцеляването, вероятно така и нямаше да узная.

Мъжът се втурва към поляната, която неговата дружина е прекосила преди това. Насред нея има скалиста могила...

Той излиза на открито, затичва се към хълмчето. По грохота зад гърба си разбира, че няма да успее да постигне достатъчно преднина, за да катурне камъни по преследвача си.

Втурва се към една пукнатина в скалата, шумгва се вътре и се обръща приведен.

Повърхността стана по-равна и ние навлязохме в област с още по-голям шубрак. Все пак открих пътечка и продължихме да напредваме с добро темпо. Може би след двайсетина минути листакът взе да се разрежда. Едновременно с това и пътечката изви надолу. Продължихме по нея, докато тя не се изгуби на едно място, където гъсталакът преминаваше в дребни храсти и суха тревица. Въпреки това аз знаех пътя — по-добре от когато и да било, тъй като силата на зова растеше. Насочих се наляво към една зона от по-песъчлива почва.

Лека-полека стигнахме до полегат хълм и го изкачихме. От неговия връх се виждаше морето, отдалечено навярно две мили — зелено и искрящо.

Древно.

И морето, и земята! Тук!

Спрях за момент. За първи път в живота ми представата за необятността на вековете ме поразяваше по този начин. Предполагам, че младостта ми беше виновна. Не бях съществувал толкова дълго, че да натрупам достатъчно личен опит и затова никога не бях размишлявал върху естеството на трайността, съотнесено към самия мен. Колкото до другите жизнени пътища, до които се бях докоснал при престоя си на луната, разделящият ни времеви промеждутък не значеше нищо, след като можех да ги достигна така простичко, сякаш ги виках от съседната стая. Тази местност обаче, този скално-воден пейзаж ми нашепваше за геологична хронология така, както и лунният изглед не би могъл. Там, макар че виждах света *като цяло* — светъл и прекрасен, аз бях твърде откъснат, твърде отдалечен, твърде наскоро прогледнал може би, за да видя във всичко нещо повече от небесна творба — изящно изработена и вече съществуваща в момента. Самата луна около — над мен... Пълната неподвижност на безвъздушната ѝ повърхност, нейната вцепененост... Това бе място, където времето е застинало, напредъкът забранен...

Настоящият изглед ме накара за първи път да се замисля с мои собствени мисли за възрастта на света, за неговия... жизнен път. Накара ме да се замисля за всички намеси в неговите жизнени системи. И внезапно наред играта на следобедната светлина с водата на този малък край от древна Африка аз прозрях в своя порив нещо повече от принуда. Дори повече от дълг. У мене се надигна волята да направя всичко, за да предпазя древните земи и води на моя свят от предизвестена гибел, заплашвала ги безброй пъти — може би откакто бил възпламенен вече мъртвият реактор в Моанда. Разбрах също така, че вероятно нямаше да бъде това, което съм, без онова древно изобретение. Все пак не можеше да не съм нещо повече от играчка на вятъра. Както и всички ние, иначе животът губеше смисъл. Тъмният човек беше казал на ван Дюйн, че телеологичното обяснение за хода на човешката история, което вече не се вземаше на сериозно, е правилното. Над нас тегнеше закона за предопределеността. Само чрез нарушаването му по някакъв начин ние бихме спасили дома си, живота си...

Каквото и да ми струваше, сега това бе моето желание.

Но кажи ми... Дали някога нещо е направено?

Насочих се надолу по хълма с поглед в бреговата ивица. Плажът бе сиво-кафяв, осеян със скали; морето го обрамчваше с пенести криволици. Вече вдъхвах аромата му по забързания вятър. Тъмни птици кръжаха и се спускаха над вълните. Вляво от мен земята се издигаше и се връзваше в морето. Не можех да видя нищо отвъд, накъдето ме теглеше да вървя.

Четвърт час по-късно ние тъпчехме пясък и камъчета в стремежа си да заобиколим тази издатина. Чувах кръска на птиците, плисъка на вълните, усещах студената сила на ветровете...

Вятърът си духа все така, светът си върви накъдето си иска, следвайки същия път, по който би поел дори и изобищо да не беше ме имало...

Силата, която ме привличаше се превърна във видение и аз видях тъмния човек застанал срещу морето, преди още да сме задминали скалистия хълм и да сме го съзрели с очите си.

Той знаеше, че съм там макар да не гледаше в моята посока. Можех да доловя тази увереност вътре в съзнанието му. Почти цялото му внимание обаче беше погълнато от нещо далеч на изток, отвъд водната шир.

Куик спря с ръка на кобура.

— Кой е този? — попита той.

— Тъмния човек — отвърнах. — Този, който говори с ван Дюйн. Древният неприятел на нашите древни неприятели. Този, който беше промушен от рога.

Мъжът се обърна и ни погледна. Беше среден на ръст, обут в къси панталони и гуменки без връзки. На врата си носеше медальон. Подпираше се на копие от тъмен метал. Усетих как вниманието му се прехвърли върху мен с пълна сила.

— *Денис Гайз. Това е времето и мястото. Всичко е готово. А ти?*

— *Да. Но не разбирам.*

Той се усмихна през близо десетте метра, които ни разделяха. Никой от нас не направи опит да се приближи.

... *Образът на ван Дюйн, загледан към Ийст Ривър, към застиналия град...*

— *Видях го. Спомням си. Ала не това не разбирам.*

Куик влезе в полезрението ми.

— Какво става? — запита той.

Вдигнах ръка.

Куик кимна.

— Чувам го — изшептя той.

— *Те са там* — посочи мъжът, вдигайки копието си — *под водата. Аз идвам от време на време тук, за да говоря с тях. Както винаги се опитвам да ги убедя, че планът им се проваля, че човечеството вече е по-сложно и по-неотзивчиво на тяхното влияние, че са подети достатъчно оздравителни действия за осуetyаване на плана им, че от всички погрешни стъпки на човека е била извлечена поука, че е дошло време да напуснат играта и да си отидат.*

— *Те отговориха ли ти?* — попитах.

— *Да. Поддържат обратната теза.*

— *Как може да се реши подобен проблем?*

— *Чрез пример.*

— *Какво се иска от мен?*

— *Трябва да отидеш при тях и да ги оставиш да те изследват.*

— *Как това ще допринесе за победата?* — попитах. — *Какво мога да им докажа?*

Ала още докато го разпитвах, ме връхлетя серия прозрения. Май именно този тъмен непознат, а не Лидия, беше моят единствен създател. Той се бе отнесъл с мен така, както врагът с цялата човешка раса, моделирайки живота ми — болестта, възстановяването, точното естество на всяка от преживелиците ми — манипулирайки ме в необходимата степен, за да създаде нужното му същество в този момент и на това място. Желанието му беше да ме предаде на врага за изпит, какъвто намерят за нужен, с надеждата да докаже, че човечеството се е променило в сравнение с техния първоначален подбор и че миналото не е изгубено за нас — не е изгорен мост, оставил само пепел, а е открит път, че цялата история е тук, за да бъде изследвана, изучавана и дори да ме унищожат, други като мен ще се появят всеки миг. Искаше да ме представи като символ, като пример, доказващ, че расата се е поучила и тепърва ще се учи от грешките си.

— *Ти даде на ван Дюйн възможност за избор* — рекох му аз.

— *Как да го сторя и за теб, когато вече знам отговора ти?*

Наведох глава.

— *Заровете бяха хвърлени и тогава.*

— Нямаше друг начин. И сега няма.

Погледнах към водата, нагоре към небето, надолу към плажа. Разбихах, че можеше и да не ги видя друг път.

— *Къде са те?* — попитах накрая.

— *Ще ги повикам.*

Той се отдалечи и застана срещу водата.

— А сега? — попита Куик. — Какво прави той?

— Призовава моите съдници.

Той сложи ръка на пистолета.

— Не ми звучи добре.

— Така трябва.

— Добре. Тогава и аз ще направя, каквото трябва, ако те се опитат да ти навредят.

— Не бива да се намесваш. Знаеш какво е риск.

Той не отговори, а отмести погледа си от мен към водата. Дори преди да се обърна и да погледна, аз го видях в ума му.

Една сфера с огледално покритие изникна на морската повърхност. Докато я наблюдавах, тя напредваше. Не можех да преценя точно размера или разстоянието. Прониквайки мислено вътре, открих живи същества, чиято логика и разум не можех да доближа. Те знаеха за моя преглед и не ми отпуснаха повече от това надзъртане.

Сферата се приближи с търкаляне — блещукаща, кръгла, огромна. Блъсна се в пясъчен нанос или някаква преграда на четирийсестина метра от брега и може би на четвърт миля северно от местоположението ми. Там и застина.

Всичко стана, без да се чуе друг звук освен от вятър, вълни и птичи крясъци. Докато гледах, в откритата откъм брега повърхност на глобуса се появи отвор и оттам, също така безшумно, полека бе изтикана една рампа, с наклон към водата.

— *Те дойдоха. Оттук нататък ти си на ход.*

Облизах устни, усетих солта, кимнах. Направих крачка напред. Куик тръгна с мен.

„Не“ отсече Тъмния и Куик замръзна на място, напомняйки за аудиторията, която *ние-аз* бях видял при сесията на Генералната Асамблея през онзи ден, едновременно отдавна и вчера.

Продължих напред. Доближих тъмния човек и го подминах по пътя си към загадъчната сфера. Той бе също толкова безизразен,

колкото знаех, че съм и аз в този момент. Когато минах покрай него ме стисна за рамото и това бе всичко.

Крачех до разбиващите се вълни и си мислех за неподвижния Куик. Така трябваше да бъде. Той щеше да стреля по всичко, което се опиташе да ме докосне. Щяхме да оценим това. Беше толкова просто... Ние... защото изведнъж ми се стори, че вече не съм сам. Умът ми бе погодил някакъв номер — сигурно несъзнателно се бях пресегнал към другите си „аз“ и сега сякаш бях едновременно самият себе си и някой друг. По неизвестен начин Родърик Лайшман бе с мен. Усещах, че ако се обърна, ще го видя как върви зад гърба ми.

Не се обърнах. Продължих, с очи втренчени в кълбото далеч пред мен, обливано от вълните, оросявано от ситни капки, премрежвано от вихрения полет на гмуркащи се птици.

Птиците... Техният полет... Виждах ги сякаш през стробоскоп да се забавят, а детайлите от всяко движение ясно се запечатваха в мозъка ми, готови само след един бегъл поглед да бъдат пренесени в скицника ми.

... Сякаш и Леонардо да Винчи закрачи зад гърба ми редом с Лайшман.

Продължавахме нататък, тътрехме се по плажа наблюдавайки как приборът рисува очертанията си... както през онзи ден, ах, край Сиракуза, където почти бяхме уловили преждевременно епохата на висшата математика.

Архимед се присъедини към да Винчи и Лайшман и вървахме из това древно място, през тази все още девствена земя, туптяща в такт с чистите стихии. О, богове, може би някой ден човекът ще заживее в по-голяма хармония с щедрия ви дар... И Юлиан, Флавий Клавдий Юлиан, последният от древните закрилници бе с мен, за да бъде последван по-късно от клатушкащия се Жан-Жак Русо.

Както си крачех досущ като предводител на войска, дойдоха и останалите. Аз се пресегнах през моста — вече нямаше пепел, докосвах ги един по един, двама по двама, накрая дузините мъже, които съм бил. Изпълвах се с присъствието им — на всички тях, които бяха паднали в името на човека, повалени великани и потиснати обикновени образовани люди, прекършени гении, рано погубени таланти, неразбрани и унищожени. Бях потопен сред тях, станах един

от тях: разпределителното табло, контактът, стрелочникът. Там бе Леонардо, а там Кондорсе, оттатък ван Дюйн...

Нагазвайки в плискащите вълни, приближавайки спуснатата рампа, аз направих един последен скок назад, за да стана умиращия бог-цар, който щеше да възкръсне с дъхавата пролет и чиито синове, а после и техните синове, щяха да ловуват по тази земя преди още да ги има хълмовете. Той, който говори с подводните сили, който ги призовава горе и който сега стои на плажа с вдигнато копие. Аз бях тъмния човек, носещ всички имена.

Преодолявайки рампата като в забавен кадър ние влязохме слепешката в затъмнената вътрешност на кораба. Усещахме обаче тяхното присъствие на студени властници, подробно разглеждащи нещото, в което се бе превърнал човекът...

— *Вървете! Насам!*

И ние бяхме поведени. Усещахме ги. Не виждахме нищо.

Бавно, по часовниковата стрелка, около кораба, ние пристъпвахме под безмилостния взор на нашите създатели...

Времето някак губеше смисъл. Шествието ни минаваше пред тях. Всички ние, които те мислеха, че са унищожили. Завърналите се отново. Раздиращите тъмнината на тяхната присъда.

И тогава настана светлина. Далече пред нас. Ние се поколебахме.

— *Върви напред, човече!*

Ние продължихме по посока на светлината. С приближаването си установихме, че това бе пристан, не по-различен от този, през който бяхме дошли. Само че... денят вече си отиваше, слънцето слизаше на запад зад крайбрежната скалиста ивица. Аз спрях.

— *Давай, човече!*

— *Това ли е всичко, което трябваше да чуя? След цялото това време? След всичко, което бе извършено?*

— *Сбогом!*

Видях се как отново потеглям надолу по рампата, във водата, към брега. Не се обърнах назад, докато не стигнах плажа. Когато го сторих, корабът го нямаше.

Усетих, че треперя на връщане към мястото, където продължаваше да стои Тъмния. Някъде по пътя изгубих останалите. Куик, явно заспал, лежеше на пясъка. Щом го приближих, той се протегна и се прозя.

— Хайде, оттук — рече Тъмния. — Луната изгря. Идва приливът. Двата с Куик го последвахме надолу по плажа, където се отдръпнахме назад. Той премести един камък и разрови мястото с копие. От откритото се скривалище извади провизии и стъкна огън от съчки.

— А сега какво?

— Яхте с мен и чакайте — рече той.

Така и сторихме. Слънцето бе залязло и звездите изгряха. Огънят ни пазеше от мразовития вятър. Тежката луна посребри водата.

През тази нощ чакахме дълго. Куик внезапно скочи и посочи към океана.

Луната, вече клоняща на запад, го превръщаше в необятен огън.

Подобно на мехурчета, сферите започнаха да изникват от морската глъб, да се издигат във въздуха и да се разтварят в нощта. Аз ги наблюдавах изумен и много бързо обърках броя им — изникваха, издигаха се, изчезваха и пак изникваха, издигаха се, изчезваха сякаш наниз перли, изгубени сред звездния рой.

— Те си отиват! — въздъхна Куик.

— Да — отвърна нашият спътник.

— Дали ще опитат същото някъде другаде? — попита Куик.

— Разбира се.

— Но ние победихме! Светът си е отново наш, нали?

— Така изглежда и оттук насетне няма кого да обвиняваме освен самите себе си.

Навярно сме гледали още час, докато небето се изчисти от издигащите се сфери. Нашият водач се усмихваше в светлината на огъня, когато изражението му ненадейно се промени и той стисна медальона, който носеше.

В същия миг скочи на крака.

— Какво има? — попита Куик.

— Изчезвайте оттук! Веднага! — изкрещя той и пролази до забитото си в пясъка копие.

Тогава и аз го чух — дълбоко бухане, което се стеле над вълните, набира височина и се превръща в писък, който изчезва някъде отвъд предела на човешкия слух. Бях поразен, неспособен да се помръдна поради внезапно обзелия ме страх. Неволно се пресегнах с ума си към парализиращото боботене, ала нищичко не открих.

— Бързо! Изчезвайте! — повторно извика той. — Не се бавете!

В този момент звукът се появи отново, вече доста по-близо. Нещо тъмно се издигна от водата и се насочи към нас през широката ивица на плажа. Куик ме изправи на крака и ме тласна към подножието на хълма. Политнах напред и се втурнах да бягам.

Нашият спътник също започна бавно да отстъпва. Когато хвърлих поглед през рамо, успях да различа ивици лунна светлина върху движеща се тъмна форма. Съществото бе дълго и гъвкаво, изглеждаше люспесто. Напуснахме плажа и започнахме да се катерим. Зад нас отново се разнесе страховит рев. То напредваше невероятно бързо и в миговете тишина, следващи предизвикателния зов, аз можех да чуя придвижването му по звъна на метал и камък. С една дума, усещах трептенето на земята.

Пълзяхме. Нашите древни потисници си бяха отишли, обричайки своя най-голям противник. Видях това в ума на тъмния човек.

Достигнахме мястото, където започваше тревата, преминаваща в нисък шубрак. Надявах се наклонът да забави нещо толкова грамадно като нашия преследвач. Неговият догонвач ни грохот обаче стана дори по-могъщ. Земята вече наистина се разтреса. Когато погледнах отново, луната осветяваше една огромна рогата глава и неестествено извити крака, почти изкълчени встрани, разоравали земята и пренасящи го през всякакви препятствия. То се издигаше.

Тъмния се спусна встрани, за да го отдалечи от нас. То неотклонно го следваше като по пътя си поваляше дървета и местеше скали. Куик се обърна и тръгна по склона след него. Чух пукот от пистолет. Всеки изстрел отекваше като камбанен звън, тъй като патроните отскачаха от огромното туловище.

Тъмния се обърна да го посрещне, подпирайки копието си в склона. Звярът се втурна към него и аз чух стържещ звук. Цялата сцена застина за миг на лунната светлина като ужасна скулптурна композиция: звярът спрял, с полузабито копие нейде под главата му, а Тъмния, впрегнал мускули да го прободат.

Тогава главата се наведе и единият рог подхвана тъмния човек и го захвърли встрани. В този момент отново се разнесе трясък, защото Куик го бе улучил в тила с едър скален къс. Звярът се отпусна и повече не помръдна. Дали ударът на Куик го бе довършил или вече рухваше, никога нямаше да разберем.

Хвърлих се към тъмния човек. След няколко мига Куик ме настигна, силно задъхан. Беше още жив, но в безсъзнание. Хълбокът му бе облян в кръв.

— Мили Боже! — възкликна Куик и разкъса ризата си. Сгъна я и притисна с нея раната. — Не виждам надежда! Никъде наблизко няма болница...

— Оставете го! Вървете! Връщайте се на самолета и никога не споменавайте за това! — долетя познат глас, който не можах да разпозная в началото.

Обърнах се и забелязах изкачващата се по склона Лидия.

— Твоята мисия е изпълнена — рече тя. — Отведи момчето вкъщи, Куик.

— Лидия — отвърна той, — не можем просто да си тръгнем.

— Няма какво повече да правите тук. Оставете го на мен. Вървете!

Пресегнах се с ума си — в тъмния човек тлееше искрица живот.

— Но...

— Незабавно!

Тя посочи склона и нещо в жеста ѝ ни накара да поемем по пътя.

— Хайде, хлапе — рече Куик. — Не казвай нищо повече.

Тръгнах до него. Беше прав да не говорим.

Не бих могъл да продумам дори и да имаше какво да кажа. Вървахме бавно. Искях да погледна назад, но за това също няхах сили.

След време, когато се бяхме качили нависоко и се промъквахме през гъсталака под свода от дървета, долових нещо като пеене, идещо много отдалече. Не можех да чуя всичко, нито да разбере думите, затова се опитах да слушам с ума си.

... Дървета и планини, потоци и равнини, как е възможно това? Предайте се, скрийте се, преливайте, плачете...

Аз... аз залитнах. За миг ми се стори, че лежа там в кръви, с глава в скута ѝ. После песента се загуби някъде сред дърветата.

А ние забързахме напред сред бледнеещите останки на нощта.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.